

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

**ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκό Έτος 2002-2003

Αθήνα 2002

*Λεζάντα: οι φωτογραφίες του εξωφύλλου είναι από το μάθημα
«εφαρμοσμένη παιδαγωγική»*

Περιεχόμενα

Το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	3
Διδακτικό και Διοικητικό Προσωπικό	5
Κτηριακές εγκαταστάσεις	9
Η βιβλιοθήκη	10
Χρονική περίοδος διδασκαλίας και εξετάσεων ακαδ. έτους 2002-03	12
Το Πρόγραμμα Σπουδών	13
Πρόγραμμα μαθημάτων ακαδημαϊκού έτους 2002-2003:	17
Αναλυτική παρουσίαση μαθημάτων	27
Ενότητα 1: Παιδαγωγική	27
Ενότητα 2: Ψυχολογία	32
Ενότητα 3: Κοινωνικές Επιστήμες	38
Ενότητα 4: Μεθοδολογία/Επιστημολογία	42
Ενότητα 5: Θετικές Επιστήμες και Εκπαίδευση	46
Ενότητα 6: Αισθητική Αγωγή	48
Ενότητα 7: Γενική Παιδεία	51
Ενότητα 8: Ξένες Γλώσσες	58
Ενότητα 9: Πρακτικές Εφαρμογές	59
Ενότητα 10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες	62
Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία	64
Μεταπτυχιακά Προγράμματα	67
Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα	67
Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία	69
Προγράμματα Έρευνας και Δράσης των διδασκόντων	71
Ερευνητικά Κέντρα	72
Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών	82
Διάφορες πληροφορίες για τους/τις φοιτητές/τριες	83
Η γραμματεία	83
Συγγράμματα και σημειώσεις	83
Συνεργασία με διδάσκοντες/ουσες	84
Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών	84
Πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών/τριών ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS	84
Πανεπιστημιακή λέσχη	86
Υποτροφίες	88

Πληροφορίες για το ΤΕΑΠΗ μπορείτε να αναζητήσετε στο
τηλ. 210-3688196 FAX 210-3688057
Ναυαρίνου 13^Α
και στην ιστοσελίδα www.ecd.uoa.gr

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (Τ.Ε.Α.Π.Η.)
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τα πρώτα πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα ιδρύθηκαν με το Νόμο (Ν.) 1268/82, παρ. 46, στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης. Η οργάνωση όμως και η έναρξη της λειτουργίας τους πραγματοποιήθηκαν σταδιακά, αρχίζοντας από το έτος 1984-1985. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε να λειτουργεί το 1987-1988 και οι πρώτοι φοιτητές/τριές του αποφοίτησαν το 1991. Το φθινόπωρο του 1997 μετονομάστηκε σε Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.).

Η οργάνωση και η λειτουργία των Παιδαγωγικών Τμημάτων διέπονται από το Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) 320/83 και το Ν. 1268/82. Τα Παιδαγωγικά Τμήματα έχουν στο πλαίσιο του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 1268/82 ειδικότερα ως αποστολή: α) Να καλλιεργούν και να προάγουν τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα. β) Να παρέχουν στους/στις πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους δραστηριότητα. γ) Να συμβάλλουν στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά σε ζητήματα Παιδαγωγικής. δ) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει (άρθρο 2 του Π.Δ. 320/83).

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Π.Δ. 320/83: "1. Τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και τα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών χορηγούν αντίστοιχα πτυχία, τα οποία παρέχουν στους κατόχους τους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης και σε νηπιαγωγεία αντίστοιχα. 2. Τα σχετικά με το πρόγραμμα και τον κανονισμό σπουδών, καθώς και τα σχετικά με τις μεταπτυχιακές σπουδές, καθορίζονται με βάση τις ισχύουσες για τα αντίστοιχα ΑΕΙ διατάξεις. Ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου είναι οκτώ."

Η βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το Τμήμα, το οποίο καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το πτυχίο μπορεί όμως να έχει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες μπορούν να συγκροτήσουν μια Σχολή. Το Τ.Ε.Α.Π.Η. λειτουργεί ως αυτοτελές Τμήμα και όχι ως Σχολή.

Τα όργανα διοίκησης του Τ.Ε.Α.Π.Η. είναι σύμφωνα με το Ν. 1268/82: η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) και ο/η Πρόεδρος με τον/την Αναπληρωτή/τρια του (η θέση του/της Αναπληρωτή/τριας Προέδρου θεσμοθετήθηκε με το Ν. 1566/85). Ο/η αναπληρωτής/τρια πρόεδρος αναπληρώνει τον/την πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος. Η Γ.Σ. συγκροτείται από όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) όλων των βαθμίδων (δηλ. Καθηγητές/τριες, Αναπληρωτές/τριες Καθηγητές/τριες, Επίκουρους Καθηγητές/τριες και Λέκτορες), από φοιτητές/τριες που συμμετέχουν σε ποσοστό 50% των μελών Δ.Ε.Π., από εκπροσώπους μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών που συμμετέχουν με ποσοστό 15% των μελών Δ.Ε.Π., καθώς και από εκπροσώπους Ε.Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. Η Γ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπει ο Ν. 1268/82 (αρ. 8, παρ. 2ε). Σε γενικές γραμμές αποφασίζει για θέματα όπως είναι το πρόγραμμα μαθημάτων και ο κανονισμός σπουδών, τα συγγράμματα, η κατανομή πιστώσεων, οι προκηρξίες κενών θέσεων μελών Δ.Ε.Π. όπως και για κάθε άλλο θέμα που μπορεί να απασχολήσει το Τμήμα. Ο/η πρόεδρος συγκαλεί τη Γ.Σ., καταρτίζει την ημερήσια διάταξη της και προεδρεύει στις εργασίες της. Εισηγείται στη Γ.Σ. για τα διάφορα θέματα της αρμοδιότητάς της, τηρεί μητρώα επιστημονικής δραστηριότητας κάθε μέλους του Δ.Ε.Π., μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ., συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προϊστάται των υπηρεσιών του Τμήματος.

Το ανώτερο συλλογικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν, πέρα από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, δύο εκλεγμένοι εκπρόσωποι: ένα μέλος του Δ.Ε.Π. και ένας/μία εκπρόσωπος των φοιτητών/τριών.

Το Τ.Ε.Α.Π.Η. έχει δύο μέλη Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), δύο μέλη Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και τη Γραμματεία του, διοικητική οργανική μονάδα του Τμήματος που υπόκειται στο συνολικό οργανισμό του Πανεπιστημίου Αθηνών και που απαριθμεί επτά διοικητικούς υπαλλήλους. Η σύνθεσή του δεν απαιτεί τη λειτουργία διοικητικού συμβουλίου. Το Τ.Ε.Α.Π.Η. δεν διαφεύγει ακόμα σε τομείς.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ

Καθηγητές/τριες:

Γιάννης Παπακώστας, Νέα Ελληνική Φιλολογία
Άννα Φραγκουδάκη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Θάλεια Δραγώνα, Κοινωνική Ψυχολογία
Γεωργία Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου, Κλινική Ψυχολογία
Ευγενία Κουτσουβάνου, Παιδαγωγική
Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα, Πρόληψη της Σχολικής Αποτυχίας - Ψυχολογικές και Κοινωνικές Διαστάσεις στη Γνωστική Ανάπτυξη -Αισθητική Παιδεία και Εκπαίδευση
Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου, Συμβουλευτική Ψυχολογία

Αναπληρωτές Καθηγητές/τριες:

Κώστας Χρυσοφίδης, Παιδαγωγική
Λουίζα Κακίση-Παναγοπούλου, Εικαστική Αγωγή
Δήμητρα Μακρυνιώτη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Δήμητρα Κατή, Ψυχολογία -Αναπτυξιακή Ψυχολογία
Ευγενία Φλογαίτη, Περιβαλλοντική Αγωγή
Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη, Ειδική Αγωγή
Βασίλης Τσελφές, Φυσική - Ιστορία Επιστημών
Μένη Κανατσούλη, Παιδική Λογοτεχνία

Επίκουροι Καθηγητές/τριες:

Χρύση Σταματοπούλου-Ιγγλέση, Ψυχολογία του Κοινωνικού Φύλου
Βασίλης Γιαλαμάς, Ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων

Λέκτορες:

Νέλλη Ασκούνη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Εκπαιδευτική Μεθοδολογία
Εύη Ζαμπέτα, Εκπαιδευτική Πολιτική
Καλλιρρόη Παπαδοπούλου, Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Μέλη Ε.Ε.Δ.Π.

Νικόλας Τσαφταρίδης, Μουσική Αγωγή
Λενιώ Τσαρνά, Αγγλικά

Ειδικοί επιστήμονες χειμερινού εξαμήνου Π.Δ. 407/80 (εκκρεμεί η πρόσληψή τους)
Χριστίνα Ντεπιάν, Εκπαιδευτικές Εφαρμογές Οπτικών Μέσων
Ηρακλής Μαυρίδης, Κοινωνικές Επιστήμες - Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Χαράλαμπος Κόκκινος, Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες
Ευαγγελία Θωμαδάκη, Γλωσσολογία

εκκρεμεί η πρόσληψη διδασκόντων με Π.Δ 407/80 για το εαρινό εξάμηνο

Αποσπασμένοι/ες από την Δευτεροβάθμια και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
– Διδακτικό έργο:

Βασιλική Γρηγοροπούλου, Νεότερη Φιλοσοφία, Μεθοδολογία, Φιλοσοφία
της Αγωγής

Ευθυμία Κάννερ, Ιστορία

Σπύρος Φερεντίνος, Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες

Δημήτρης Βαρελάς, Μουσική Αγωγή

Βασίλειος Πανταζής, Παιδαγωγικά

Υποστήριξη διδακτικού έργου – πρακτικές ασκήσεις:

Αγγελίδου Ευαγγελία

Αγγελόπουλος Νικόλαος

Αηδόνη Χρυσούλα

Αρβανίτη Παναγιώτα

Βεζύρη Γεωργία

Γιωτάκη Αμαλία

Ζορμπιαλά Ελπίδα

Κασιάρου Ευανθία

Κολιοβέτα Κωνσταντίνα

Κουζουριίδου Ευτυχία

Κουτσομπού Μαρία

Λαρδίκου Φαίδρα

Οικονομίδου Παναγιώτα

Παπαδάκη Ειρήνη

Παπαδάκη Σταυρούλα

Παπαθανασίου Σταματίνα

Ροζή Θωμαΐς

Σεϊμανίδου Θεοδώρα

Τόλλια Ευαγγελία

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πρόεδρος: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου, Καθηγήτρια
Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου, Καθηγήτρια

Γενική Συνέλευση Τμήματος (σύνθεση):

Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π.

11 Εκπρόσωποι προπτυχιακών φοιτητών/τριών

3 Εκπρόσωποι μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

1 Εκπρόσωπος Ε.Ε.Δ.Π.

1 Εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π.

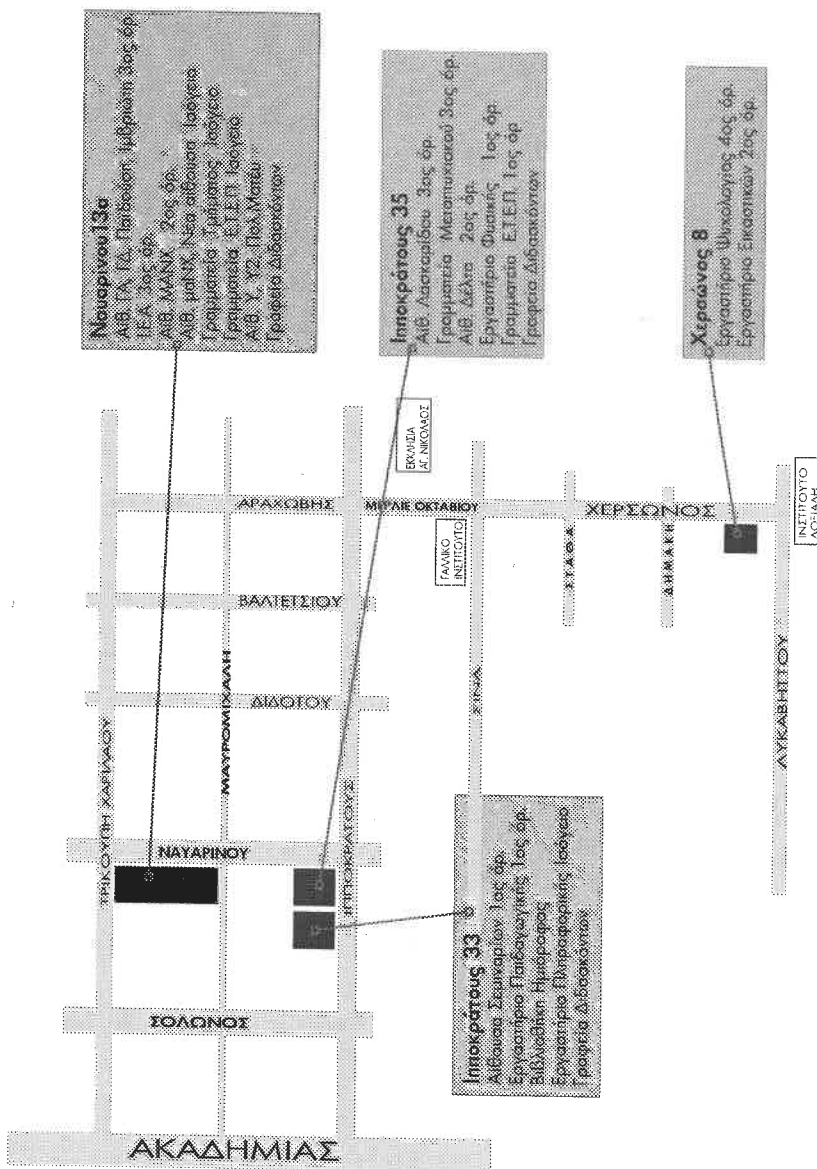
Γραμματεία Τμήματος:

Γραμματέας: Αγγελική Μηλιτσοπούλου

Διοικητικοί υπάλληλοι: Ευγενία Γεωργίου, Αθανασία Χαλαζωνίτη, Ειρήνη Παπάρρα,
Σταυρούλα Γεωργοπούλου, Ιωάννα Νικολιδάκη, Γεωργία Νικολοπούλου

Γραμματεία Ε.Τ.Ε.Π.:

Αθηνά Γαργαροπούλου, Παρασκευή Κουράτου

Χάρτης κτηριακών εγκαταστάσεων ΤΕΑΠΗ.

ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Το Τμήμα στεγάζεται στο κέντρο των Αθηνών, σε τέσσερα διαφορετικά κτίρια:

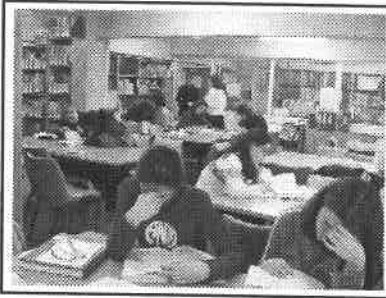
Στο κτήριο του Νέου Χημείου της Ναυαρίνου 13α στον 3ο όροφο έχουμε τις μεγάλες αίθουσες-αμφιθέατρα ΓΑ (Αλεξ. Δελμούζου), ΓΔ (Δημ. Γληνού) και τις σεμιναριακές αίθουσες Παϊδούση, Ιμβριώτη. Οι ΓΑ, ΓΔ χρησιμοποιούνται καθημερινά για προπτυχιακά μαθήματα. Οι αίθουσες Παϊδούση και Ιμβριώτη χρησιμοποιούνται εξίσου καθημερινά για σεμιναριακά μαθήματα και μαθήματα μικρότερης προσέλευσης φοιτητών/τριών. Χρησιμοποιούνται επίσης οι αίθουσες ΜΑΝΧ (μεγάλο αμφιθέατρο, 2ος όροφος), μαΝΧ (μικρό αμφιθέατρο, ισόγειο), Νέα Αίθουσα Ισογείου, Υ (αμφιθέατρο στο υπόγειο), Υ2 (μικρή αίθουσα στο υπόγειο), Πολ. Ματιέυ (αίθουσα στο υπόγειο για τα μαθήματα θεάτρου και μουσικής), τις οποίες μοιραζόμαστε με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Στον τρίτο όροφο εδρεύει το Ελληνικό Εθνικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (Ι.Ε.Α.) υπό την κ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στο ισόγειο του ιδίου κτιρίου στεγάζεται η Γραμματεία του Τμήματος και η Γραμματεία Ε.Τ.Ε.Π. (κ. Κουράτου)

Στο κτήριο της Ιπποκράτους 35 έχουμε δύο σεμιναριακές αίθουσες: Πην. Δέλτα (2ος όροφος) και Αικ. Λασκαρίδου (3ος όροφος). Η αίθουσα Δέλτα χρησιμοποιείται για προπτυχιακά μαθήματα, για το Διδασκαλείο και για άλλες δραστηριότητες του Τμήματος (από την κ. Κουτσουβάνου και τον κ. Χρυσσαφίδη). Η αίθουσα Λασκαρίδου χρησιμοποιείται κυρίως για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Στον 1ο όροφο βρίσκεται το Εργαστήριο Φυσικής (υπό την κ. Φλογαίτη) και η Γραμματεία Ε.Τ.Ε.Π. (κ. Γαργαροπούλου). Στον 3ο όροφο στεγάζεται το γραφείο ειδικής γραμματειακής υποστήριξης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος "Συγκριτική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα".

Στο κτήριο της Ιπποκράτους 33 έχουμε στον 1ο όροφο την αίθουσα σεμιναρίων, που χρησιμοποιείται τόσο για διδασκαλία όσο και για άλλες δραστηριότητες του Τμήματος, όπως και το Εργαστήριο Παιδαγωγικής (υπό την κ. Κουτσουβάνου). Στο ισόγειο λειτουργεί το Εργαστήριο Πληροφορικής όπου γίνονται τα μαθήματα του κ. Γιαλαμά. Στον ημιόροφο στεγάζεται η Βιβλιοθήκη.

Στο κτήριο της Χερσονόου 8 έχουμε το Εργαστήριο Εικαστικών (2ος όροφος, υπό την κ. Κακίση) όπου γίνονται τα σχετικά μαθήματα και το Εργαστήριο Ψυχολογίας (4ος όροφος, υπό την κ. Μαλικιώση).

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος βρίσκεται στην οδό Ιπποκράτους 33 στον ημιόροφο. Η λειτουργία της αποσκοπεί στην υποστήριξη του εκπαιδευτικού του προγράμματος και στην όσο το δυνατόν καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτηση των χρηστών της. Διευθύνεται από ένα εκλεγμένο μέλος του Τμήματος και από δύο βιβλιοθηκονόμους.

Το υλικό της καλύπτει κυρίως τους τομείς της Εκπαίδευσης, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, της Φιλοσοφίας, της Λογοτεχνίας, της Γλωσσολογίας καθώς και θέματα ευρύτερου γνωστικού ενδιαφέροντος. Οι περισσότεροι από τους μισούς τίτλους είναι στα ελληνικά, ενώ η πλειονότητα των υπολοίπων στα αγγλικά. Περιλαμβάνονται κατά προσέγγιση 8.000 βιβλία καθώς και τεύχη 85 ελληνικών και 121 ξενόγλωσσων περιοδικών.

Οι αναγνώστριες/στες για την ανεύρεση συγκεκριμένων τίτλων βιβλίων και περιοδικών μπορούν να κάνουν αναζήτηση από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στον οποίο είναι εγκατεστημένη η βιβλιογραφική βάση δεδομένων του Πανεπιστημίου. Επίσης, κάθε αναγνώστρια /στης μπορεί να αναζητά μόνι/ος της/του τα βιβλία στα ράφια και να βγάζει φωτοτυπίες από το μηχάνημα που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη, αφού προμηθευτεί από το προσωπικό τη μαγνητική κάρτα φωτοαντιγράφων. Μετά τη χρήση τα βιβλία τοποθετούνται στο ράφι επιστροφών και όχι στα βιβλιοστάσια.

Στο χώρο της μπορεί να φιλοξενήσει 30 άτομα. Λειτουργεί ως αναγνωστήριο και δεν γίνεται εξωτερικός δανεισμός. Οι αναγνώστριες/στες με την είσοδό τους στη βιβλιοθήκη αφήνουν στα ράφια της εισόδου τσάντες, φακέλους, βιβλία ή άλλα μη πολύτιμα αντικείμενα που φέρουν μαζί τους. Η χρήση των κινητών τηλεφώνων δεν επιτρέπεται στο χώρο της όπως και η κατανάλωση φαγητού και ποτού.

Λειτουργεί: Δευτέρα έως Πέμπτη 9 π.μ. - 4 μ.μ. και Παρασκευή 9 π.μ. - 3 μ.μ.
Αλλαγές στο ωράριο της Βιβλιοθήκης ανακοινώνονται στην είσοδό της.

Βιβλιοθηκονόμοι: Ελένη Χριστοδούλου, τηλ. 010-36 88 384,
Διαμάντω Καδδά, τηλ. 010-36 88 385,
Φαξ 010-36 88 449

Οι φοιτητές/τριες μπορούν επίσης να επισκέπτονται και άλλες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου, που είναι συναφείς στο αντικείμενο του Τμήματος όπως:

Η βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο κτήριο της Νομικής, Σόλωνος 57, ισόγειο αριστερά, τηλ.: 010-36 02 715. Ώρες λειτουργίας από Δευτέρα-Πέμπτη 9:00-18:00 και Παρασκευή 9:00-14:00.

Η βιβλιοθήκη Ψυχολογίας στον 5ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 010-72 77 565. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 17:00.

Η βιβλιοθήκη Παιδαγωγικής στον 5ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 010-72 77 577. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 10:00 έως 16:00.

Η βιβλιοθήκη Φιλοσοφίας στον 7ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 010-72 77 795. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 18:00.

Η βιβλιοθήκη Γλωσσολογίας στον 8ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 010-72 77 853-9. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Πέμπτη από 8:30 έως 18:00 και Παρασκευή από 8:30 έως 15:00.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2002-03

Η Πανεπιστημιακή Σύγκλητος έχει καθορίσει τη χρονική περίοδο διδασκαλίας και εξετάσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 ως εξής:

Χειμερινό εξάμηνο:

Περίοδος διδασκαλίας:

από Δευτέρα 30 Σεπτεμβρίου 2002 έως και Τρίτη 14 Ιανουαρίου 2003

Περίοδος εξετάσεων:

από Δευτέρα 20 Ιανουαρίου 2003 έως και Παρασκευή 7 Φεβρουαρίου 2003

Επίσημες αργίες:

Εθνική γιορτή: Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 2002

Πολυτεχνείο: Κυριακή 17 Νοεμβρίου 2002

Διακοπές Χριστουγέννων - Νέου Έτους: από το Σάββατο 21 Δεκεμβρίου 2002 έως και τη Δευτέρα 6 Ιανουαρίου 2003

Πανεπιστημιακή γιορτή Τριών Ιεραρχών: Πέμπτη 30 Ιανουαρίου 2003

Εαρινό εξάμηνο:

Περίοδος διδασκαλίας:

από Δευτέρα 10 Φεβρουαρίου 2003 έως και Πέμπτη 29 Μαΐου 2003

Περίοδος εξετάσεων:

από Δευτέρα 9 Ιουνίου 2003 έως και Δευτέρα 30 Ιουνίου 2003

Επίσημες αργίες:

Καθαρά Δευτέρα: 10 Μαρτίου 2003

Εθνική γιορτή: Τρίτη 25 Μαρτίου 2003

Διακοπές Πάσχα: από Δευτέρα 21 Απριλίου 2003 έως και Κυριακή 4 Μαΐου 2003

Πρωτομαγιά: Πέμπτη 1 Μαΐου 2003

Αγίου Πνεύματος: Δευτέρα 16 Ιουνίου 2003

Διακοπή μαθημάτων: την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επόμενη

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου:

Δευτέρα 1 Σεπτεμβρίου 2003 έως Παρασκευή 19 Σεπτεμβρίου 2003.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τ.Ε.Α.Π.Η. που ισχύει για όσους/ες φοιτητές/τριες γράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 1994-95 και μετά, εισάγει μια συγκεκριμένη λογική.

Αποσκοπεί πρώτον στο να δώσει στους/στις φοιτητές/τριες τη μέγιστη δυνατή ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν και κατά συνέπεια, των διδασκόντων με τους/τις οποίους/ες θα συνεργαστούν, όπως και της ειδικεύσης την οποία μπορούν να έχουν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν έτσι την ευθύνη συγκρότησης του δικού τους προγράμματος, βάσει των προσφερόμενων μαθημάτων και των απαιτήσεων που έχει το Τμήμα σχετικά με τις γνώσεις των αποφοίτων του. Αποσκοπεί δεύτερον στο να δώσει στους διδάσκοντες και στις διδάσκουσες αντίστοιχη ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα διδάξουν και κατά συνέπεια, την ευκαιρία να μεταβάλλουν και να εμπλουτίζουν το πρόγραμμα προσφερόμενων μαθημάτων. Αποσκοπεί τέλος στο να δώσει στο Τμήμα και στη Γενική του Συνέλευση τη δυνατότητα απλούστερου και αποτελεσματικότερου σχεδιασμού σχετικά με την ανάπτυξη και αλλαγή του προγράμματος, το διδακτικό δυναμικό, τις κατευθύνσεις και ειδικεύσεις, αλλά και τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το Πρόγραμμα Σπουδών βασίζεται σε δέκα ενότητες μαθημάτων και σε μια ενδέκατη ενότητα που αφορά τη δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Οι ενότητες αντανακλούν την πολύμορφη και διεπιστημονική κατάρτιση, η οποία κρίνεται αναγκαία σήμερα για τους/τις παιδαγωγούς με ειδικεύση στην πρώιμη παιδική ηλικία. Κάθε μια από αυτές τις ενότητες είναι δυνατόν να υποδιαιρείται σε κύκλους μαθημάτων, που περιγράφουν κατά κανόνα ένα επιστημονικό αντικείμενο. Οι φοιτητές/τριες καλούνται για καθέναν από τους κύκλους αυτούς να καλύψουν ένα συγκεκριμένο αριθμό διδακτικών μονάδων, ανάλογα με τη βαρύτητα που έχει το αντίστοιχο επιστημονικό αντικείμενο στην προς απόκτηση παιδαγωγική κατάρτιση. Κατά κανόνα, ένα μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες, εκτός από εξαιρέσεις όπως στην Ενότητα Πρακτικών Εφαρμογών όπου κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 5 διδακτικές μονάδες και στην Ενότητα Ξένης Γλώσσας όπου μερικά μαθήματα αντιστοιχούν σε 2 διδακτικές μονάδες.

Το Τμήμα αποσκοπεί να προσφέρει σε κάθε Κύκλο περισσότερα μαθήματα απ' όσα χρειάζονται για να καλυφθούν οι διδακτικές μονάδες, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα ποιο μάθημα θα παρακολουθήσουν στο πλαίσιο ενός κύκλου. Για παράδειγμα, για να αποφοιτήσει κανείς από το Τ.Ε.Α.Π.Η. θα πρέπει να έχει καλύψει τουλάχιστον 6 διδακτικές μονάδες του Κύκλου της Διδακτικής (στην ευρύτερη Ενότητα της Παιδαγωγικής),

αλλά το ποια από τα προσφερόμενα μαθήματα αυτού του Κύκλου θα επιλέξει είναι δική του/της απόφαση. Είναι ωστόσο πιθανόν εξαιτίας των ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό ή και για λόγους συγκυριακούς όπως οι εκπαιδευτικές άδειες των διδασκόντων, να μην προσφέρονται για μια περίοδο παρά τα ελάχιστα απαραίτητα για την κάλυψη των διδακτικών μονάδων μαθήματα, οπότε η δυνατότητα επιλογής των φοιτητών/τριών περιορίζεται.

Υπάρχουν πάντως ειδικές εξαιρέσεις στον κανόνα της πολλαπλής προσφοράς. Πρόκειται καταρχήν για τα μαθήματα των εισαγωγικών κύκλων, τα οποία για λόγους στοιχειώδους προπαρασκευής και απόκτησης βασικών γνώσεων οργανώνονται από το Τμήμα συλλογικά και θεωρούνται τελείως απαραίτητα στην οικοδόμηση του "ατομικού" προγράμματος σπουδών. Ειδικά όσοι/ες έχουν εγγραφεί στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002, υποχρεούνται να επιλέξουν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους τα ακόλουθα εισαγωγικά μαθήματα: "Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής" (με κωδικό 1.0.01), "Εισαγωγή στην Ψυχολογία" (με κωδικό 2.0.01), "Ανάπτυξη του Παιδιού" (με κωδικό 2.0.02), "Εισαγωγή στις Κοινωνικές Επιστήμες" (με κωδικό 3.0.01) και "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" (με κωδικό 4.1.01). Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 μόνο τους/τις πρωτοετείς και δευτεροετείς και δεν εφαρμόζονται αναδρομικά. Ελάχιστα ακόμη μαθήματα είναι δυνατόν να κριθούν υποχρεωτικά, όπως το "Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση" στην Ενότητα 10 "Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες".

Πέρα από αυτά τα βασικά προσπατούμενα, το Πρόγραμμα προτείνει εξάμηνο σπουδών, στο οποίο κρίνεται ότι θα ήταν καλό οι φοιτητές/τριες να παρακολουθήσουν το μάθημα. Το προτεινόμενο εξάμηνο δεν είναι υποχρεωτικό κι επομένως οι φοιτητές/τριες μπορούν να αποφασίσουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους με ποια σειρά θα παρακολουθήσουν τι. Οι υποδείξεις ωστόσο του Προγράμματος Σπουδών σχετικά με την καταλληλότερη χρονική ακολουθία των μαθημάτων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Επιδίδουν όχι μόνο να καθοδηγήσουν τους/τις φοιτητές/τριες προτείνοντας μια λογικά καταλληλότερη σειρά παρακολούθησης των μαθημάτων ανάλογα με τη δυσκολία τους και την αλληλοσύνδεσή τους, αλλά και να τους/τις διευκολύνουν καθώς η προσφορά σε μαθήματα δεν καλύπτει κάθε χρόνο τις αναγκαίες διδακτικές μονάδες όλων των κύκλων. Όταν, για παράδειγμα, ένα μάθημα προτείνεται για τα πρώτα εξάμηνα, καλό θα είναι να μην αφηθεί για το τέλος, γιατί μπορεί μια συγκεκριμένη χρονιά να μην προσφερθεί κανένα μάθημα του αντίστοιχου κύκλου με αποτέλεσμα ένας/μία φοιτητής/τρια που δεν το έχει παρακολουθήσει να μην μπορεί να ολοκληρώσει τις σπουδές του κατά το εξάμηνο που προγραμματίζει. Η Γενική Συνέλευση μεριμνά για την επαρκή προσφορά μαθημάτων.

Πέρα από τα εισαγωγικά μαθήματα που θεωρείται υποχρεωτικό να επιλεγούν κατά το πρώτο έτος, προσοχή θα πρέπει να δίνεται και στις ειδικές απαιτήσεις που

περλαμβάνονται στην αναλυτική παρουσίαση κάθε μαθήματος. Καταρχήν, για κάθε μάθημα είναι δυνατόν να αναγράφονται προαπαιτούμενα μαθήματα. Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρεται ρητά ότι είναι απαραίτητο οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει ένα ή περισσότερα μαθήματα ενώ σε άλλες απλώς συστήνεται να τα έχουν παρακολουθήσει. Υπάρχουν επιπλέον μαθήματα όπου περιορίζεται ο αριθμός των φοιτητών/τριών που μπορούν να το παρακολουθήσουν για διάφορους λόγους και με ειδικά κριτήρια που αποφασίζουν οι διδάσκοντες/ουσες. Οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία σεμιναριακών και εργαστηριακών μαθημάτων, η ειδική φύση των οποίων αναγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών.

Με τη δυνατότητα ανταλλαγής φοιτητών/τριών μεταξύ πανεπιστημίων που μετέχουν στο πρόγραμμα Σωκράτης-Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατόν ορισμένες διδακτικές μονάδες που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου να αποκτώνται μέσα από την παρακολούθηση μαθημάτων στα ξένα πανεπιστήμια με τα οποία συνεργαζόμαστε. Στη σχετική ενότητα στον Οδηγό Σπουδών παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες για τη λειτουργία αυτών των προγραμμάτων ανταλλαγής.

Το Τμήμα έχει ζητήσει χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση" (ΕΠΕΑΕΚ II), Κατηγορία πράξης "Αναμόρφωση Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών". Σε περίπτωση έγκρισης της σχετικής αίτησης, θα προσφερθούν νέα μαθήματα ή θα αναμορφωθούν παλαιότερα -κυρίως προς την κατεύθυνση της διδασκαλίας σε μικρότερες ομάδες- κατά την τριετία εφαρμογής του προγράμματος. Με την ευκαιρία αυτή καθιερώθηκε και η δυνατότητα επιλογής προαιρετικά εκπόνησης πτυχιακής εργασίας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2002-03

Ελάχιστες
υποχρεωτικές
διδασκτικές μονάδες

1. Ενότητα Παιδαγωγικής

- 1.0 Εισαγωγή** **3 δ.μ.**
1.0.01 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής (υποχρεωτικό στο ά' έτος)
ά' εξάμηνο, Δύο τμήματα: κ. Πανταζής Α-Κ και Λ-Ω
- 1.1 Παιδαγωγική Θεωρία** **3 δ.μ.**
**1.1.05 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση II:
Εκπαιδευτική πράξη**
σ' εξάμηνο, κ. Ανδρούσου σε συνεργασία με κ. Ασκούνη
(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών
"Παιδαγωγικές διαστάσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης")
(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 3.1.04
"Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I:
Θεωρητικές προσεγγίσεις")
- 1.1.06 Επιστημονική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη: προς μία
κριτική παιδαγωγική θεωρία**
(θέση Π.Δ. 407/80)
- 1.1.09 Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης**
ά' εξάμηνο, κ. Βαρνάβα-Σκούρα
- 1.2 Διδακτική** **6 δ.μ.**
1.2.02 Προγραμματισμός και διδασκαλία
δ' εξάμηνο, κ. Πανταζής
- 1.2.03 Διδακτική πράξη: Μέθοδος παρατήρησης,
ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις**
ζ' εξάμηνο, κ. Ανδρούσου
- 1.2.06 Θεωρητική εισαγωγή στα προγράμματα προσχολικής
εκπαίδευσης**
ά' εξάμηνο, κ. Κουτσουβάνου

1.2.09 Εγγραμματοσμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία

δ' εξάμηνο, κ. Βαρνάβα-Σκούρα

1.2.10 Μουσειοπαιδαγωγική και σύγχρονη διδακτική

εαρ. εξ.(θέση Π.Δ. 407/80)

Τα μαθήματα της ενότητας 1.3 "Εκπαίδευση, Τεχνολογία και Οηπτικοακουστικά Μέσα" έχουν μεταφερθεί στην ενότητα 10 "Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες".

1.4 Ειδική Αγωγή

3 δ.μ.

1.4.01 Παιδαγωγική της ένταξης

στ' εξάμηνο, κ. Σιδέρη

1.4.02 Ειδική αγωγή

ε' εξάμηνο, κ. Σιδέρη

1.4.06 Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση) (Σεμινάριο)

η' εξάμηνο, κ. Σιδέρη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα "1.4.01 "Παιδαγωγική της ένταξης" και 1.4.02 "Ειδική αγωγή" και να φοιτούν στο η' εξάμηνο)

2. Ενότητα Ψυχολογίας

2.0 Εισαγωγή

για τους/τις πρωτοετείς και δευτεροετείς

6 δ.μ.

για τους/τις υπόλοιπους/ες

3 δ.μ.

2.0.01 Εισαγωγή στην ψυχολογία (υποχρεωτικό στο 1^ο έτος)

α' εξάμηνο, Δύο τμήματα: κ. Μαλικιώση Α-Κ και κ.

Παπαδοπούλου Λ-Ω

2.0.02 Ανάπτυξη του παιδιού

(υποχρεωτικό στο 1^ο έτος και ανοιχτό μόνο στους πρωτοετείς και δευτεροετείς)

β' εξάμηνο, Δύο τμήματα: Α-Κ και Λ-Ω. (θέση Π.Δ. 407/80)

2.1 Αναπτυξιακή Ψυχολογία

για τους/τις πρωτοετείς και δευτεροετείς

3 δ.μ.

για τους/τις υπόλοιπους/ες

6 δ.μ.

2.1.03 Αναπτυξιακή ψυχολογία: συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχολογικές διεργασίες κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία

δ' εξάμηνο, κ. Μαράτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.0.02 "Ανάπτυξη του παιδιού")

2.1.04 Ανάπτυξη του λόγου

γ' εξάμηνο, κ. Κατή

2.1.06 Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης

ε' εξάμηνο, κ. Παπαδοπούλου

**2.1.09 Ερευνητικές εργασίες στην ανάπτυξη της γλώσσας:
υπολογιστική επεξεργασία δεδομένων (Εργαστήριο)**

στ' εξάμηνο, κ. Κατή

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.1.04 "Ανάπτυξη του Λόγου" και να έχουν επαρκή γνώση της αγγλικής γλώσσας)

(Θα διδαχτεί μόνο εφόσον εγκριθεί η αναμόρφωση του προγράμματος από το ΕΠΕΑΕΚ)

2.2 Κοινωνική Ψυχολογία

6 δ.μ.

2.2.01 Κοινωνική ψυχολογία

δ' εξάμηνο, κ. Δραγώνα

**2.2.02 Φεμινιστική θεωρία και πράξη: Παραδείγματα από το χώρο
της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης**

η' εξάμηνο, κ. Ιγγλέση

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Εισαγωγή στις γυναικείες σπουδές: Παραδείγματα από το χώρο της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης)

(Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος 2.2.03 "Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ")

2.2.03 Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ

γ' εξάμηνο Α - Κ και δ' εξάμηνο Λ - Ω, κ. Ιγγλέση

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Ανδρισμός και θηλυκότητα: Μύθοι και στερεότυπα")

2.2.04 Κοινωνιολογικές και ψυχολογικές θεωρίες για την οικογένεια

(Σεμινάριο)

ζ' εξάμηνο, κ. Δραγώνα

(Συνιστάται να έχουν προηγηθεί τα μαθήματα 2.0.01 "Εισαγωγή στην ψυχολογία", 2.2.01 "Κοινωνική ψυχολογία" και 2.4.02 "Συμβουλευτική ψυχολογία")

2.3 Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών και Ψυχοπαθολογία

3 δ.μ.

2.3.03 Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας

η' εξάμηνο, κ. Μαρτάτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.0.02 "Ανάπτυξη του Παιδιού" και ένα μάθημα από τον κύκλο 2.1 της αναπτυξιακής ψυχολογίας ή δύο μαθήματα αναπτυξιακής ψυχολογίας όπως και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του τρίτου έτους)

2.3.05 Θεωρίες προσωπικότητας (Σεμινάριο)

ε' εξάμηνο, κ. Μαράτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν τουλάχιστον στο ε' εξάμηνο. Η παρακολούθηση και η εκπόνηση εργασίας είναι υποχρεωτικές.)

2.4 Εκπαιδευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική Ψυχολογία 3 δ.μ.

2.4.01 Ψυχολογία της εκπαίδευσης

β' εξάμηνο, κ. Μαλικιώση

2.4.02 Συμβουλευτική ψυχολογία

στ' εξάμηνο, κ. Μαλικιώση

3. Ενότητα Κοινωνικών Επιστημών

3.0 Εισαγωγή

3 δ.μ.

3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες

(υποχρεωτικό στο α' έτος)

α' εξάμηνο, Δύο τμήματα: κ. Μακρυνιώτη Α-MET και κ. Μαυρίδης ΜΗΤ -Ω

**3.1/2/3. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης-Συγκριτική Εκπαίδευση
Εκπαιδευτική πολιτική και Ιστορία της Εκπαίδευσης 15 δ.μ.**

**3.1.04 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I:
θεωρητικές προσεγγίσεις**

ε' εξάμηνο, κ. Ασκούνη σε συνεργασία με κ. Ανδρούσου

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών
"Ταυτότητες και διακρίσεις στην εκπαίδευση")

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τρίτο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και 4.1.01 "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής")

3.1.14 Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας

η' εξάμηνο, κ. Μακρυνιώτη

3.1.16 Η κοινωνική και μορφωτική καταγωγή των νηπίων

στ' εξάμηνο, κ. Φραγκουδάκη

(Η εγγραφή στο μάθημα προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων 3.0.01 "Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες" και 3.1.19 "Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης")

**3.1.17 Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: Το
επάγγελμα του εκπαιδευτικού (Σεμινάριο)**

η' εξάμηνο, κ. Ασκούνη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τελευταίο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα α) 1.1.04 "Κοινωνιολογία της σχολικής τάξης" ή 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και β) 3.3.02 "Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την

πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση")

- 3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης**
δ' εξάμηνο, Δύο τμήματα: θέση Π.Δ. 407/80 Α-Κ και
κ.Μακρυνιώτη Λ-Ω
(Η παρακολούθηση του μαθήματος προϋποθέτει τις γνώσεις του
μαθήματος 3.0.01 "Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες")
- 3.2.03 Η εκπαίδευση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα**
η' εξάμηνο, κ. Ζαμπέτα
- 3.3.01 Κράτος και εκπαίδευση**
στ' εξάμηνο, κ. Ζαμπέτα
- 3.3.02 Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την
πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση**
γ' εξάμηνο, κ. Ζαμπέτα
- 3.3.12 Ιστορία της εκπαίδευσης**
εαρ. εξ. θέση Π.Δ. 407/80

4. Ενότητα Μεθοδολογίας/Επιστημολογίας

- 4.0/1/2 Εισαγωγή-Τεκμηρίωση-Μέθοδοι Έρευνας** **9 δ.μ.**
- 4.0.02 Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες με
έμφαση στις επιστήμες της αγωγής**
δ' εξάμηνο, Τρία τμήματα: κ. Δραγώνα Α-Θ, κ. Βαρνάβα-
Σκούρα Ι-Π, θέση Π.Δ.407/80 Ρ-Ω
- 4.1.01 Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής**
(υποχρεωτικό στο ά' έτος)
β' εξάμηνο, Τρία τμήματα: κ. Ασκούνη Α-Θ, κ. Τσελφές Ι-Π και
Ρ-Ω
- 4.2.01 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική Ι**
ε' εξάμηνο, κ. Γιαλαμάς
- 4.2.04 Βασικές αρχές της ποιοτικής έρευνας και η "Συνάντηση με τον
άλλον" (Σεμινάριο)**
ζ' εξάμηνο, κ. Ιγγλέση
(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών
"Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Βασικές αρχές της
ποιοτικής έρευνας")
(Αριθμός ατόμων 20 μετά από συνέντευξη με τη διδάσκουσα)
- 4.2.06 Βασικές έννοιες της γνωσιοθεωρίας και της επιστήμης**
γ' εξάμηνο, κ. Γρηγοροπούλου
- 4.3.05 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου**
εαρ. εξ. θέση Π.Δ. 407/80 κ. Παπαγούνος

5. Ενότητα Θετικών Επιστημών και Εκπαίδευσης

- 5.1 Έννοιες Φυσικών Επιστημών** **3 δ.μ.**
- 5.1.02 Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες**
ε' εξάμηνο, κ. Τσελφές
- 5.1.03 Έννοιες φυσικών επιστημών**
γ' εξάμηνο, κ. Τσελφές
- 5.1.04 Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες (Εργαστήριο)**
στ' εξάμηνο, κ. Τσελφές
(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει ένα από τα μαθήματα 5.1.02 "Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες" ή 5.1.03 "Έννοιες φυσικών επιστημών")
(Το μάθημα θα προσφερθεί μόνο εάν εγκριθεί η αναμόρφωση του προγράμματος από το ΕΠΕΑΕΚ)
- 5.2 Περιβαλλοντική Εκπαίδευση** **3 δ.μ.**
- 5.2.01 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση**
γ' εξάμηνο, κ. Φλογαίτη
- 5.2.02 Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση**
ε' εξάμηνο, κ. Φλογαίτη
(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση")
- 5.2.05 Προσομοίωση προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο**
η' εξάμηνο, κ. Φλογαίτη
(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και 5.2.02 "Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και να φοιτούν στο η' εξάμηνο)
- 5.2.06 Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο: Περιβαλλοντική εκπαίδευση και νέες τεχνολογίες (Εργαστήριο)**
στ' εξάμηνο, κ. Φλογαίτη
(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και 5.2.02 "Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση")

6. Ενότητα Αισθητικής Αγωγής

- 6.1 Μουσική/Κινητική** **3 δ.μ.**
- 6.1.02 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής**
α' εξάμηνο, κ. Τσαφταρίδης
- 6.1.05 Κατασκευές μουσικών οργάνων**
γ' εξάμηνο, κ. Τσαφταρίδης
- 6.1.06 Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία**
β' εξάμηνο, κ. Τσαφταρίδης
(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.02 "Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής")
- 6.1.09 Το τραγούδι ως μέσον έκφρασης** (Σεμινάριο)
ε' και στ' εξάμηνο, κ. Βαρελάς
- 6.1.10 Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες. Η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων**
ε' και στ' εξάμηνο, κ. Βαρελάς
- 6.1.11 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα**
(Σεμινάριο)
δ' εξάμηνο, κ. Τσαφταρίδης
(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.05 "Κατασκευές μουσικών οργάνων")
- 6.2 Εικαστική Αγωγή** **3 δ.μ.**
- 6.2.01 Εισαγωγή στην αισθητική αγωγή-Εικαστικές τέχνες**
α' εξάμηνο, κ. Κακίση
- 6.2.03 Εικαστική αγωγή I**
β' εξάμηνο, κ. Κακίση
- 6.3 Θέατρο** **3 δ.μ.**
- δύο μαθήματα
θέση Π.Δ. 407/80

7. Ενότητα Γενικής Παιδείας

7.1 Λογοτεχνία

3 δ.μ.

7.1.01 Νέα ελληνική φιλολογία Ι

α' εξάμηνο, κ. Παπακώστας

7.1.02 Νέα ελληνική φιλολογία ΙΙ

β' εξάμηνο, κ. Παπακώστας

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία Ι")

7.1.03 Νέα ελληνική φιλολογία ΙΙΙ

η' εξάμηνο, κ. Παπακώστας

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία Ι")

7.2 Παιδική Λογοτεχνία

3 δ.μ.

7.2.04 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία

γ' εξάμηνο Α-Κ και δ' εξάμηνο Λ-Ω, κ. Κανατσούλη

7.2.05 Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία

ζ' εξάμηνο, κ. Κανατσούλη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.2.04 "Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία")

7.2.06 Πρόσωπα γυναικών στην παιδική λογοτεχνία

η' εξάμηνο κ. Κανατσούλη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.2.04 "Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία")

7.3 Ιστορία/Ανθρωπολογία

3 δ.μ.

7.3.01 Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας

γ' εξάμηνο, κ. Κάννερ

7.3.02 Ελληνική ιστορία, 20ος αιώνας

δ' εξάμηνο, κ. Κάννερ

7.4 Γλώσσα

3 δ.μ.

7.4.01 Εισαγωγή στη γλωσσολογία

γ' εξάμηνο, κ. Θωμαδάκη

7.4.04 Γλώσσα, κοινωνία και νόηση

δ' εξάμηνο, κ. Κατή

(Θα διδαχθεί μόνο εφόσον δεν διδαχτεί το μάθημα 2.1.09 "Ερευνητικές εργασίες στην ανάπτυξη της γλώσσας: υπολογιστική επεξεργασία δεδομένων" στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ)

7.4.05 Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση

στ' εξάμηνο, κ. Κατή

7.5 Φιλοσοφία	3 δ.μ.
7.5.02 Θεωρίες γνώσης και συναισθημάτων έ' εξαμήνου, κ. Γρηγοροπούλου	
7.5.05 Ο Ρουσσώ για την εκπαίδευση και την αγωγή β' εξαμήνου, κ. Γρηγοροπούλου	
7.5.08 Σύγχρονα θέματα φιλοσοφίας της αγωγής η' εξαμήνου, κ. Γρηγοροπούλου	
<hr/>	
8. Ενότητα Ξένης Γλώσσας	6 δ.μ.
8.1.01 Αγγλική γλώσσα I χειμερινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά	0 δ.μ.
8.1.06 Αγγλική γλώσσα II εαρινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά	2 δ.μ.
8.1.07 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I χειμερινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά	2 δ.μ.
8.1.08 Επιστημονική ορολογία και κείμενα II εαρινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά (Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 8.1.07 "Επιστημονική ορολογία και κείμενα I)	2 δ.μ.
<hr/>	
9. Ενότητα Πρακτικών Εφαρμογών	20 δ.μ.
	(από 5 δ.μ. για το κάθε μάθημα)
9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική έ' εξαμήνου, κ. Κουτσοβάνου	
9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική σ' εξαμήνου, κ. Πανταζής (Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 9.0.01 "Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική")	
9.0.03 Παιδαγωγική της διδασκαλίας III-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική ζ' εξαμήνου, κ. Χρυσοφίδης (Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 9.0.02 "Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική")	
9.0.04 Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική η' εξαμήνου, κ. Κουτσοβάνου (Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 9.0.01 "Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική")	
9.0.05 Διδακτική πράξη - Μέθοδος παρατήρησης, θεωρία και πρακτικές εφαρμογές η' εξαμήνου, κ. Ανδρούσου	

10. Ενότητα Εκπαίδευσης και Νέων Τεχνολογιών

9 δ.μ.

- N10.1 Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση**
(υποχρεωτικό)
στ' εξ., θέση Π.Δ. 407/80
- N10.2 Εισαγωγή στην πληροφορική** (παλαιός κωδικός 1.3.04)
α' εξάμηνο, Α-Κ κ. Γιαλαμιάς και κ. Φερεντίνος
β' εξάμηνο, Λ-Ω κ. Γιαλαμιάς και κ. Φερεντίνος
- N10.3 Κριτική θεώρηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση**
ζ' εξ., κ. Κόκκινος
- N10.4 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ**
(Εργαστήριο) (παλαιός κωδικός 4.2.02)
στ' εξάμηνο, κ. Γιαλαμιάς
(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 4.2.01 "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική Γ")
- N10.5 Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας** (παλαιός κωδικός 1.3.02)
α' εξάμηνο, κ. Ντεπιάν
- N10.6 Εισαγωγή στη χρήση της κινούμενης εικόνας**
(παλαιός κωδικός 1.3.03)
στ' εξάμηνο, κ. Ντεπιάν

Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία

(9 δ.μ.)

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν σε έξι εξάμηνα , δηλ. τουλάχιστον 120 δ.μ.).

Σύνολο διδακτικών μονάδων

Για την απόκτηση πτυχίου	162
Ελάχιστες υποχρεωτικές	128
Ελεύθερης επιλογής	34

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ενότητα 1: Παιδαγωγική

Κύκλος 1.0: Εισαγωγή

Τα μαθήματα του εισαγωγικού κύκλου επιδιώκουν να παρουσιάσουν σε αδρές γραμμές τις επιστήμες της αγωγής και το αντικείμενό τους.

1.0.01 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής (υποχρεωτικό στο 1^ο έτος)

1^ο εξ., Δύο τμήματα: κ. Πανταζής Α-Κ και Α-Ω

Στο μάθημα αυτό επιχειρείται μια γενική επισκόπηση των επιστημών της αγωγής και του ερευνητικού τους πεδίου. Η προσέγγιση αποβλέπει στην κατανόηση του περιεχομένου, των σκοπών και των στόχων των επιστημών της αγωγής. Οριοθετείται το γνωστικό αντικείμενο και αναλύονται οι κυριότεροι επιστημονικοί όροι του. Στη συνέχεια προσεγγίζονται τα εκπαιδευτικά γεγονότα και οι εκπαιδευτικές καταστάσεις στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό, τεχνικό και πολιτικό τους πλαίσιο, για να ακολουθήσει ανάλυση των παραγόντων που τα/τις καθορίζουν. Εξετάζονται επίσης οι σπουδαιότεροι μέθοδοι έρευνας των επιστημών της αγωγής.

Κύκλος 1.1: Παιδαγωγική Θεωρία

Παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της παιδαγωγικής, της παιδαγωγικής σχέσης και των παιδαγωγικών θεωριών υπό το πρίσμα της ιστορικής και επιστημολογικής τους ανάπτυξης. Οι παιδαγωγικές επιστήμες εξετάζονται

τόσο ως προς τις σύγχρονες τάσεις τους όσο και από τη συγκριτική σκοπιά που αναδεικνύει διαφορετικές εξελίξεις και εναλλακτικές προτάσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

1.1.05 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση II: Εκπαιδευτική πράξη

1^ο εξ., κ. Ανδρούσου σε συνεργασία με κ. Ασκούνη

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Παιδαγωγικές διαστάσεις της διανοησιακής εκπαίδευσης")

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 3.1.04 "Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: Θεωρητικές προσεγγίσεις")

Πρόκειται για συνέχεια του μαθήματος "Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: Θεωρητικές προσεγγίσεις". Επιχειρείται μια ανάλυση της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας (περιεχόμενο σχολικής γνώσης, εγχειρίδια, διδακτικές πρακτικές, οργάνωση της σχολικής ζωής κ.λπ.), με στόχο να εξετασθεί η συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων, αλλά και οι συνακόλουθες διαδικασίες διαφοροποίησης και αποκλεισμού του "διαφορετικού". Εξετάζονται επίσης οι βασικοί προσανατολισμοί της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

1.1.06 Επιστημονική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη: προς μια κριτική παιδαγωγική θεωρία

(θέση Π.Δ. 407/80)

Παρέχονται θεμελιώδεις επιστημονικές αρχές της παιδαγωγικής θεωρίας και πρακτικής. Στο πλαίσιο αυτό θα μελετηθούν και θα αναλυθούν ορισμένες βασικές παιδαγωγικές έννοιες όπως αυτές της παιδείας της αγωγής και της εκπαίδευσης. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι διάφοροι επί μέρους επιστημονικοί τομείς που συγκροτούν τις λεγόμενες επιστήμες της εκπαίδευσης. Θα ακολουθήσει ανάλυση των ποικίλων και πολλαπλών παραγόντων (κοινωνικών, εκπαιδευτικών, πολιτισμικών) που δρουν και καθορίζουν εφαρμοσμένες εκπαιδευτικές καταστάσεις καθώς και ανάλυση των τρόπων με τους οποίους οι παράγοντες αυτοί συγκεκριμενοποιούνται στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Τέλος, θα δοθούν οι βασικές μεθοδολογικές αρχές που θεμελιώνουν τη σχέση της επιστημονικής παιδαγωγικής και της εκπαιδευτικής πράξης. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές και τα κύρια χαρακτηριστικά της κριτικής (επιστημονικής) μεθόδου. Θα ακολουθήσει, σε μια προσπάθεια σύνθεσης, η ανάδειξη της κριτικής ανάλυσης για την αποσαφήνιση και τον προσδιορισμό των παιδαγωγικών επιλογών (εκπαιδευτικών στόχων, μεθόδων και μέσων) που χρησιμοποιούνται στα διάφορα επίπεδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

1.1.09 Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης

α' εξ., κ. Βαρνάβα-Σκούρα

Το μάθημα αναφέρεται σε θέματα που συνδέονται με τη φοίτηση, τη συμμετοχή και τη μαθησιακή πρόοδο στο σχολείο, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρές ηλικίες και στο πέρασμα από την προσχολική εκπαίδευση και αγωγή στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Η ιδιαίτερη σημασία αυτής της μετάβασης για τη μετέπειτα σχολική πορεία εξετάζεται κυρίως μέσα από τη γενετική Πιαζετιανή προσέγγιση και την κοινωνιογλωσσική προσέγγιση του Basil Bernstein.

Σ' αυτό το πλαίσιο θα εξεταστούν εκπαιδευτικά προγράμματα και παιδαγωγικές πρακτικές (στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες) για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην πρακτική που συνδέεται με τη θεσμοθέτηση "Περιοχών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας" καθώς και στον ιδιαίτερο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το νηπιαγωγείο. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δοθεί η δυνατότητα για την πραγματοποίηση μικρής κλίμακας ερευνητικών εργασιών που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την αξιολόγηση στο μάθημα.

Κύκλος 1.2: Διδακτική

Στο πλαίσιο της διδακτικής η διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας. Γίνεται αναφορά σε βασικές θεωρητικές τάσεις και ρεύματα, τα οποία έχουν καθιερωθεί στο χώρο της παιδαγωγικής και αναφέρονται στην ανάπτυξη και

μάθηση των παιδιών της προσχολικής εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικά παιδαγωγικά προβλήματα όσον αφορά τη διαδικασία της μάθησης (ατομικές διαφορές και μάθηση, διερεύνηση και αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας) και η σχέση μάθησης και διδασκαλίας. Η θεωρητική προσέγγιση έχει ως στόχο να κάνει σαφή τη σχέση ανάμεσα στη μάθηση και την εκπαιδευτική πράξη, ώστε να κατανοηθεί η συμβολή των ποικίλων θεωριών στη διδασκαλία και το σχεδιασμό διδακτικών προγραμμάτων.

1.2. 02 Προγραμματισμός και διδασκαλία

δ' εξ., κ. Πανατζής

Βασικές αρχές της διδακτικής. Επιστημολογικές αφητηρίες των σπουδαιότερων διδακτικών θεωριών. Ο ρόλος του ιδεαλισμού, του μαρξισμού, της κριτικής θεωρίας και του κριτικού ορθολογισμού στην αντιμετώπιση της διδακτικής πράξης. Προεκτάσεις επιρροών στην προσχολική αγωγή. Αναλυτικό πρόγραμμα και οι ιδεολογικές του βάσεις. Η σημασία των "ανοικτών" και των "κλειστών" αναλυτικών προγραμμάτων. Αναλυτικό πρόγραμμα και σχολική πραγματικότητα. Η συμβολή του αναλυτικού προγράμματος στην οργάνωση, το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση του μαθήματος.

1.2.03 Διδακτική πράξη: Μέθοδος παρατήρησης, Ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις

ζ' εξ., κ. Ανδρούσου

Η μέθοδος παρατήρησης στη διδασκαλία είναι χρήσιμη στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών: μαθαίνοντας να αυτοπαρατηρούνται στην δουλειά

τους και να παρατηρούν την τάξη τους, μπορούν να αποστασιοποιηθούν από την προσωπική εμπλοκή τους και να τοποθετήσουν την δουλειά τους ως αντικείμενο συνεχούς έρευνας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν:

-Οι σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές θεωρίες της διδακτικής πράξης (παιδαγωγική του συμβολαίου, κ.λπ.)

-Ερευνητικά δεδομένα γύρω από τις παραμέτρους της διδακτικής πράξης: διδάσκων, διδασκόμενος, τρόπος διδασκαλίας, περιεχόμενο, χώρος και αλληλεπιδράσεις.

-Η μέθοδος της παρατήρησης ως εργαλείο ανάλυσης της διδακτικής πράξης: η παρατήρηση ως διαδικασία, ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως παρατηρητή, τυπολογία παρατηρήσεων (συστηματική παρατήρηση, βιωματική παρατήρηση).

-Η μέθοδος της παρατήρησης στην αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών - Σχέσεις παρατήρησης- αξιολόγησης.

1.2.06 Θεωρητική εισαγωγή στα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης

ά' εξ., κ. Κουτσουβάνου

Εξελικτική πορεία των προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης, επιδράσεις και κατευθύνσεις. Εξετάζονται ορισμένες βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις με στόχο να κατανοηθεί η σχέση μάθησης και εκπαιδευτικής πράξης όπως και οι συνέπειες αυτών των προσεγγίσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης. Αναφορά στη θεωρία και την έρευνα σχετικά με την ανάπτυξη και τη μάθηση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας καθώς και ανάλυση των σύγχρονων επιστη-

μονικών απόψεων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα χαρακτηριστικά τους αναλύονται και συσχετίζονται με την ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας.

1.2.09 Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία

δ' εξ., κ. Βαρνάβα-Σκούρα

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστεί ο εγγραμματισμός ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο το οποίο στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες συνδέεται με την πρόσβαση σε πολλαπλά μέσα παραγωγής μηνυμάτων και στην συνάρθρωση πολλαπλών συστημάτων αναπαράστασης. Έμφαση θα δοθεί σε πρακτικές εγγραμματισμού τόσο στο επίπεδο της οικογένειας όσο και στον πιο οργανωμένο μαθησιακό χώρο του νηπιαγωγείου και αργότερα του δημοτικού σχολείου.

Θα αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες του αλφαριθμητικού συστήματος γραφής ως συστήματος αναπαράστασης της γλώσσας και θα μελετηθεί η ανάπτυξη της μεταγλωσσικής συνείδησης στα παιδιά μέσα από τις ιδέες και τις αναπαραστάσεις τόσο για τη σχέση προφορικού-γραπτού λόγου όσο και για άλλα πιο οπτικά συστήματα αναπαράστασης του κόσμου.

Θα εξεταστούν σημαντικές διαφορές στις παιδαγωγικές πρακτικές στο επίπεδο της οικογένειας. Επίσης θα εξεταστούν οι βασικές αλλαγές των τελευταίων δεκαετιών σχετικά με τις πρακτικές εγγραμματισμού στο χώρο του νηπιαγωγείου καθώς και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου εγγραμματισμού και την αποτελεσμα-

τικότερη αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δημιουργηθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες.

1.2.10 Μουσειοπαιδαγωγική και σύγχρονη διδακτική

(θέση Π.Δ. 407/80)

Επεξεργασία βασικών κατευθύνσεων της σύγχρονης παιδαγωγικής με έμφαση στη διδακτική και με ειδική αναφορά στη μουσειοπαιδαγωγική. Το μάθημα περιλαμβάνει και μαθήματα-ασκήσεις σε μουσειακούς χώρους, με κύριο στόχο τον εντοπισμό των δυνατοτήτων που παρέχουν τα μουσεία και το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση εναλλακτικών μεθόδων.

Κύκλος 1.4: Ειδική Αγωγή

Η Ειδική Αγωγή κατέχει τις ίδιες δυνατότητες και τους ίδιους στόχους με τη Γενική Παιδαγωγική, παρότι έχει να αντιμετωπίσει πολύ δύσκολες συνθήκες. Είναι ένας τομέας της εκπαίδευσης που δέχεται επιρροές από το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει.

1.4.01 Παιδαγωγική της ένταξης

σ' εξ., κ. Σιδέρη

Αναπηρία. Η δυσκολία ενός ορισμού για την "αναπηρία". Ο ανάπηρος στην κοινωνία (πολιτική-ιστορική ανασκόπηση). Η αναπηρία από την σκοπιά της ψυχανάλυσης, της ψυχολογίας, της κοινωνικής ψυχολογίας. Κοινωνική αλληλεπίδραση. Στάση των αναπήρων προς την αναπηρία τους. Δομή της προσωπικότητας. Η θέση του ανάπηρου στην οικογένεια. Παιδαγωγική της

ένταξης (εισαγωγή). Η Παιδαγωγική της ένταξης ως εξέλιξη της ειδικής παιδαγωγικής σκέψης και πράξης. Η ένταξη στο πλαίσιο της αγωγής. Ο μη διαχωρισμός "παιδιών και νέων" με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες (σε αναζήτηση νέων εννοιών). Ένταξη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Μορφές ένταξης (εντασσομένη ομάδα, ατομική ένταξη στο νηπιαγωγείο). Διαδικασία ένταξης στον παιδικό σταθμό και στο νηπιαγωγείο. Αρχές και στόχοι της ένταξης στην εκπαίδευση. Το σχολείο ένταξης. Ο παιδαγωγός της ένταξης.

1.4.02 Ειδική αγωγή

ε' εξ., κ. Σιδέρη

Εξέλιξη της Ειδικής Εκπαίδευσης. Από το ειδικό στο γενικό σχολείο. Ειδική Αγωγή (ορισμοί, ιστορική αναδρομή). Η Ειδική Αγωγή στην Ελλάδα μετά το 1900. Στόχοι της Ειδικής Αγωγής. Το ειδικό σχολείο σήμερα. Ο ειδικός παιδαγωγός. Παιδαγωγική-ψυχολογική μελέτη παιδιών με ειδικές ανάγκες. Παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης παιδιών με εγκεφαλική παράλυση. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, σκέψη) σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Εξέλιξη των κινητικών τους δυνατοτήτων. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής τους εξέλιξης. Προετοιμασία των νηπίων με εγκεφαλική παράλυση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση. Παιδιά με νοητική καθυστέρηση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των νοητικά καθυστερημένων παιδιών. Εξέλιξη των γλωσσικών και νοητικών τους δυνατοτήτων. Προετοιμασία των νηπίων με

νοητική καθυστέρηση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

1.4.06 Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση) (Σεμινάριο)

η' εξ., κ. Σιδέρη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 1.4.01 "Παιδαγωγική της ένταξης" και 1.4.02 "Ειδική αγωγή" και να φοιτούν στο η' εξάμηνο)

Κώφωση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών. Ομοιότητες και διαφορές στη διαδικασία εκπαίδευσης βαρήκοων και κωφών παιδιών. Ψυχολογική και παιδαγωγική προσέγγιση των κωφών παιδιών. Αισθητηριακή εξέλιξη των κωφών παιδιών. Ιδιαιτερότητες των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη). Γλωσσική και νοητική εξέλιξη των κωφών παιδιών. Προετοιμασία των νηπίων με διαταραχές ακοής για μια ομαλή μετάβαση στη δημοτική εκπαίδευση. Προβληματισμοί και διαδικασίες επιλογής ενός ενταξιακού ή ενός ειδικού σχολείου για κωφά παιδιά. Κώφωση και πολλαπλές αναπηρίες. Διαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων κατά την εκπαίδευση κωφών παιδιών.

Τύφλωση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, φαντασία) σε παιδιά με διαταραχές όρασης. Εξέλιξη του προσανατολισμού στο χώρο. Αισθητηριακή εξέλιξη των τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής εξέλιξης. Διαμόρφωση των δραστηριοτήτων και του αναλυτικού προγράμματος κατά

την εκπαίδευση παιδιών με διαταραχές όρασης. Προετοιμασία των τυφλών νηπίων για την ομαλή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

Ενότητα 2: Ψυχολογία

Κύκλος 2.0: Εισαγωγή

Παρουσιάζει περιληπτικά τα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται η ψυχολογία, τις θεωρίες και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί για να μελετήσει τη συμπεριφορά και τη νόηση ανθρώπων και των ζώων. Προσφέρει μια γενική άποψη των παραδοσιακών εξειδικεύσεών της, κυρίως των κλάδων της αναπτυξιακής, της κλινικής, της κοινωνικής, της εκπαιδευτικής, της ψυχομετρικής και της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Οι κλάδοι αυτοί εξετάζουν ζητήματα όπως η ανάπτυξη, οι αισθήσεις, τα συναισθήματα, τα κίνητρα, η προσωπικότητα, η προσαρμογή, οι διαταραχές της συμπεριφοράς, οι γνωσιακές λειτουργίες (δηλαδή οι διεργασίες μάθησης και η οργάνωση της γνώσης), οι κοινωνικές παράμετροι της συμπεριφοράς και της νόησης, η ομαδική και βιωματική συμπεριφορά, η λειτουργία της οικογένειας, η ψυχολογική μέτρηση και αξιολόγηση, οι θεραπευτικές τεχνικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις αρχές και τις μεθόδους της αναπτυξιακής ψυχολογίας, κυρίως όσον αφορά τη μελέτη του παιδιού από τη βρεφική έως την εφηβική ηλικία. Παρουσιάζονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις της γνωσιακής, συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού.

2.0.01 Εισαγωγή στην ψυχολογία

(υποχρεωτικό στο 1^ο έτος)

1^ο εξ., Δύο τμήματα: κ. Μαλικιώση Α-Κ και κ. Παπαδοπούλου Α-Ω

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας μέσα από την ιστορία και τη θέση της στην εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης κατά τους δύο προηγούμενους αιώνες. Παρουσιάζονται οι βασικές σχολές σκέψης, οι θεωρίες, οι μέθοδοι, η δεοντολογία, οι κλάδοι και οι βασικές λειτουργίες του νου (αίσθηση και λειτουργίες του εγκεφάλου, αντίληψη, μνήμη, γλώσσα, σκέψη και νοημοσύνη). Εκτενέστερη αναφορά γίνεται στον κλάδο της κοινωνικής ψυχολογίας και στις βασικές θεωρίες προσωπικότητας.

2.0.02 Ανάπτυξη του παιδιού

(υποχρεωτικό στο 1^ο έτος και ανοικτό μόνο στους πρωτοετείς και δευτεροετείς)

2^ο εξ., Δύο τμήματα: κ. Παπούδη Α-Κ και Α-Ω

Το μάθημα εισάγει στο γνωστικό αντικείμενο της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Δίνεται έμφαση στο ρόλο των βιολογικών παραγόντων, των ψυχολογικών και κοινωνικών διεργασιών και της αλληλεπίδρασής τους στην κατανόηση των βασικών θεμάτων της ανάπτυξης του παιδιού. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν: Η ιστορία, το αντικείμενο, θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Βιολογικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες της ανάπτυξης. Ζητήματα γνωσιακής ανάπτυξης. Συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη.

Κύκλος 2.1: Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο "ανθρώπινη ανάπτυξη", δηλαδή την ψυχολογική ανάπτυξη από την εμβρυακή ζωή ως τα γηρατειά. Περιέχει μαθήματα για τις ειδικές μεθόδους της αναπτυξιακής ψυχολογίας, για τους επιμέρους τομείς της γνωσιακής, συναισθηματικής, κοινωνικής και γλωσσικής ανάπτυξης, καθώς και μαθήματα που αφορούν ειδικότερα την ανάπτυξη κατά τα στάδια της βρεφονηπιακής, παιδικής και εφηβικής ηλικίας.

2.1.03 Αναπτυξιακή ψυχολογία: συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχολογικές διεργασίες κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία

3^ο εξ., κ. Πανοπούλου-Μαράτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.0.02 "Ανάπτυξη του παιδιού")

Ορίζονται τα συναισθήματα και περιγράφεται η πρόωμη εμφάνισή τους τα δύο πρώτα χρόνια της ζωής, μέσα από τα πειραματικά ευρήματα της βρεφικής ψυχολογίας των τελευταίων 30 χρόνων. Περιγράφονται οι θεωρίες που αφορούν τη συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου, με άξονα την ψυχοδυναμική προσέγγιση και με ιδιαίτερη έμφαση σε όσες θεωρίες ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με τη βρεφική και νηπιακή ηλικία (Sigmund Freud, Melanie Klein, Rene Spitz, Anna Freud, Margaret Mahler και Donald Winnicott).

2.1.04 Ανάπτυξη του λόγου

γ' εξ., κ. Καπὶ

Εισαγωγή στη μελέτη της ανάπτυξης των γλωσσικών/επικοινωνιακών ικανοτήτων: ιστορική ανασκόπηση, θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα. Η ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων: φωνολογικές, γραμματικές, σημασιολογικές ικανότητες. Η ανάπτυξη επικοινωνιακών ικανοτήτων: πραγματολογικών, κειμενικών, κοινωνιογλωσσικών. Γλωσσικές/ επικοινωνιακές ικανότητες και εκπαίδευση

2.1.06 Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης

ε' εξ., κ. Παπαδοπούλου

Παρουσιάζονται βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στη μελέτη της γνωστικής ανάπτυξης. Με αφετηρία τη θεωρία του J. Piaget, θα συζητηθούν νεότερες προσεγγίσεις όπως τα μοντέλα επεξεργασίας πληροφοριών και η θεωρία του παιδιού για το νου καθώς και προσεγγίσεις που δίνουν έμφαση στον κοινωνικό και κοινωνικοπολιτισμικό χαρακτήρα της γνωστικής ανάπτυξης.

2.1.09 Ερευνητικές εργασίες στην ανάπτυξη της γλώσσας: υπολογιστική επεξεργασία δεδομένων (Εργαστήριο)

στ' εξ., κ. Καπὶ

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.1.04 "Ανάπτυξη του Λόγου" και να γνωρίζουν επαρκώς την αγγλική γλώσσα)

(Το μάθημα θα προσφερθεί μόνο εάν εγκριθεί η αναμόρφωση του προγράμματος από το ΕΠΕΑΕΚ)

Μύηση στην ερευνητική μεθοδολογία σε ζητήματα μάθησης της γλώσσας (μητρικής ή δεύτερης) από τα παιδιά, κυρίως μέσω της υπολογιστικής ανάλυσης δεδομένων. Αφορά κυρίως

την εξοικείωση με τα υπολογιστικά προγράμματα μεταγραφής και ανάλυσης της ομιλίας Chat και Clan όπως και με τη χρήση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων (κυρίως το σώμα δεδομένων Childes στο Διαδίκτυο). Στόχος είναι η συγγραφή ομαδικών εργασιών που βασίζονται όχι μόνο σε συλλογή και ανάλυση δεδομένων αλλά και πολλαπλών βιβλιογραφικών πηγών.

Κύκλος 2.2: Κοινωνική Ψυχολογία

Η κοινωνική ψυχολογία, που αποτελεί τομή των κοινωνιολογικών παραγόντων και των ψυχολογικών καταβολών της ανθρώπινης συμπεριφοράς, είναι απαραίτητη για τη διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων. Εισαγωγή στο έργο, τις ιδιαιτερότητες και τις μεθόδους της κοινωνικής ψυχολογίας. Τα επιμέρους θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνική ψυχολογία εντάσσονται σε τέσσερις μεγάλες ενότητες: Ατομικές διεργασίες και κοινωνική συμπεριφορά, Διατομικές διεργασίες, Ομαδικές διεργασίες και διομαδικές σχέσεις, Συναλλαγή στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

2.2.01 Κοινωνική ψυχολογία

δ' εξ., κ. Δραγώνα

Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία και το ρόλο που διαδραματίζει στον ευρύτερο χώρο της ψυχολογίας. Το μάθημα εισάγεται με ορισμένα επιστημολογικά και μεθοδολογικά προβλήματα της κοινωνικής ψυχολογίας. Ακολουθούν τέσσερις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στο πώς τα άτομα αντιλαμβάνονται και επηρεάζονται από τις διάφορες κοινωνικές παραμέτρους. Αναλύονται οι στάσεις, η θεωρία των

αντιλήψεων για τα πρόσωπα, οι στερεότυπες αντιλήψεις, η θεωρία των παραγωγικών αιτίων της συμπεριφοράς. Η δεύτερη ενότητα πραγματεύεται τις διαπροσωπικές σχέσεις και την επικοινωνία μεταξύ ατόμων. Η τρίτη ενότητα αναφέρεται στη δυναμική της ομάδας. Ειδικότερα αναλύονται τα χαρακτηριστικά της ομάδας, οι φάσεις της ομάδας, οι διάφορες θεωρίες της δυναμικής της ομάδας, το φαινόμενο της συμμόρφωσης, η συνεργασία και ο ανταγωνισμός, ο ηγετικός ρόλος. Η τέταρτη ενότητα έχει ως κεντρικό άξονα το πώς το φυσικό και το γενικότερο κοινωνικό περιβάλλον επηρεάζει το άτομο.

2.2.02 Φεμινιστική θεωρία και πράξη: Παραδείγματα από το χώρο της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης

η' εξ., κ. Ιγγλέση

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Εισαγωγή στις γυναικείες σπουδές: Παραδείγματα από το χώρο της Ψυχολογίας και της Εκπαίδευσης")

(Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος 2.2.03 "Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ")

Το μάθημα στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι γυναίκες ιστορικά έχουν αποκλειστεί από την επιστημονική κωδικοποιημένη γνώση. Οι κοινωνικές αλλαγές των τελευταίων τριάντα χρόνων δημιούργησαν την ανάγκη νέων θεωριών και εννοιολογικών εργαλείων που απαιτούν επανορισμό του ανδροκεντρικού επιστημονικού πεδίου. Οι νέες αυτές τάσεις στις επιστήμες της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης τοποθετούν τις ιδιαίτερες εμπειρίες, ανάγκες και ενδιαφέροντα των γυναικών στο κέντρο της έρευνας, της

μάθησης και της διδασκαλίας.

2.2.03 Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ

γ' εξ. Α - Κ και δ' εξ. Λ - Ω, κ. Ιγγλέση

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Ανδρισμός και θηλυκότητα: μύθοι και στερεότυπα")

Εξετάζονται τα φυλετικά στερεότυπα και η λειτουργία τους στη διαμόρφωση των ρόλων των φύλων. Η οικογένεια, το σχολείο, τα Μ.Μ.Ε. διερευνούνται ως τόποι αναπαραγωγής ενός πλέγματος ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, συμπεριφορών και συναισθημάτων, που αντανακλούν τις κυρίαρχες στην κοινωνία στερεότυπες αναπαραστάσεις του ανδρισμού και της θηλυκότητας.

2.2.04 Κοινωνιολογικές και ψυχολογικές θεωρίες για την οικογένεια (Σεμινάριο)

ζ' εξ., κ. Δραγώνα

(Συνιστάται να έχουν προηγηθεί τα μαθήματα 2.0.01 "Εισαγωγή στην ψυχολογία", 2.2.01 "Κοινωνική ψυχολογία" και 2.4.02 "Συμβουλευτική ψυχολογία")

Το μάθημα προϋποθέτει μια σύνθεση προηγούμενων γνώσεων τόσο στο χώρο της κοινωνιολογίας όσο και της ψυχολογίας. Εισάγονται τα γνωστικά πλαίσια στα οποία εντάσσεται η μελέτη της οικογένειας. Παρουσιάζεται η ιστορική και συγκριτική μέθοδος μελέτης της οικογένειας: οι θεωρίες για την επίδραση της κοινωνίας στη μορφή και τη δομή της οικογένειας (Engels, Morgan, Durkheim) και σύγχρονες θεωρίες για το γάμο και τη συγγένεια στα πλαίσια τόσο της αρχαϊκής κοινωνίας (Levi-Stauss) όσο και της βιομηχανικής (Parsons). Αναλύονται κάποιες κριτικές θέσεις απέναντι στην οικογένεια που απορρέουν από το

υπαρξιακό (R.D. Laing), από τη μαρξιστική παράδοση (Adorno, Horkheimer και Marcuse) και το φεμινιστικό κίνημα. Επισημαίνονται οι αναφορές στην οικογένεια στο έργο του Freud και η συνεισφορά της ψυχοδυναμικής προσέγγισης στην κατανόηση της οικογένειας. Παρουσιάζεται εκτενώς η μελέτη της οικογένειας από τη σύγχρονη προσέγγιση της συστημικής θεωρίας. Τέλος, αναλύονται οι λειτουργίες και η δομή της ελληνικής οικογένειας.

Κύκλος 2.3: Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών και Ψυχοπαθολογία

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου πραγματεύονται θέματα όπως η εισαγωγή στην κλινική ψυχολογία, τη μεθοδολογία της κλινικής έρευνας (μεταξύ άλλων στις βασικές αρχές της κλινικής συνέντευξης και της λήψης ατομικού ιστορικού), και τις βασικές ψυχολογικές θεωρίες για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας με έμφαση στις ατομικές διαφορές. Περιγράφονται τα μεγαλύτερα ψυχοπαθολογικά σύνδρομα της βρεφικής και πρώτης παιδικής ηλικίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες τις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν πρώτοι/ες και καλούνται να διαχειριστούν οι νηπιαγωγοί.

2.3.03 Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας

ή εξ., κ. Πανοπούλου-Μαράτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.0.02 "Ανάπτυξη του Παιδιού" και ένα μάθημα από τον κύκλο 2.1 της αναπτυξιακής ψυχολογίας ή δύο μαθήματα αναπτυξιακής ψυχολογίας όπως και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του τρίτου έτους)

Ορίζονται οι έννοιες του φυσιολογικού και του παθολογικού, της ψυχικής διαταραχής και του συμπτώματος. Παρουσιάζονται οι παρακάτω ψυχοπαθολογικές ενότητες, με έμφαση στην ευαισθητοποίηση των νηπιαγωγών για την αντιμετώπιση πιθανών τέτοιων διαταραχών σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο:

- Διαταραχές της διατροφής και του ύπνου
- Ενούρηση - εγκόπριση
- Διαταραχές της ομιλίας και του λόγου
- Διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής
- Παιδικές νευρώσεις
- Νοημική καθυστέρηση
- Παιδικός αυτισμός
- Άλλες παιδικές ψυχώσεις
- Το σύνδρομο του ψυχοκοινωνικού νανισμού

2.3.05 Θεωρίες προσωπικότητας

(Σεμινάριο)

έ' εξ., κ. Πανοπούλου-Μαράτου

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν τουλάχιστον στο έ' εξάμηνο. Η παρακολούθηση και η εκπόνηση εργασίας είναι υποχρεωτικές)

Στο σεμινάριο αυτό εξετάζεται η έννοια της προσωπικότητας, όπως μελετήθηκε από την αρχαιότητα (Ιπποκράτης, Γαλινός, αρχαία ινδική φιλοσοφία) ως σήμερα. Παρουσιάζονται τα ουσιαστικά επιστημονικά γνώρισματα βάσει των οποίων μπορεί να δομηθεί μια άποψη ως θεωρία όπως και τα ειδικά γνώρισματα των ψυχολογικών θεωριών για την προσωπικότητα. Παρουσιάζονται επίσης οι βασικές βιολογικές (Kretchmer, Sheldon), ψυχολογικές (Skinner, Dollard and Miller, Allport, Cattell, Eysenck, Lewin) και

ψυχοδυναμικές θεωρίες (Freud, Jung, Adler, Fromm, Erikson, Rogers).

Κύκλος 2.4: Εκπαιδευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική Ψυχολογία

Ασχολείται με τη μελέτη της φύσης, των όρων, της μέτρησης και της αξιολόγησης της μάθησης στο σχολικό και στο γενικότερο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Μελετά τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες οι παιδαγωγοί περνούν στους μαθητές την πληροφόρηση, τις δεξιότητες, τις αξίες, τις στάσεις. Διερευνά επίσης τους τρόπους με τους οποίους οι αρχές της ψυχολογίας εφαρμόζονται στην πρακτική της διδασκαλίας για να προωθηθεί η ανάπτυξη και εξέλιξη των μαθητών/τριών. Εκπαιδεύει στην ψυχοδυναμική των ανθρώπινων σχέσεων, έτσι ώστε οι μελλοντικοί παιδαγωγοί να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τις πηγές προβληματισμού των μαθητών/τριών τους, συμβάλλοντας έτσι στην όλη μαθησιακή διαδικασία και την προσωπική ανάπτυξη τόσο των μαθητών/τριών τους όσο και των ίδιων.

2.4. 01 Ψυχολογία της εκπαίδευσης

β' εξ., κ. Μαλικιώση

Το μάθημα ασχολείται με την εφαρμογή των αρχών, των τεχνικών και άλλων πόρων της ψυχολογίας για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο/η παιδαγωγός στην προσπάθεια να προωθήσει την ανάπτυξη και εξέλιξη του μαθητή και της μαθήτριας. Περιλαμβάνει: Έννοιες και περιεχόμενο της ψυχολογίας της εκπαίδευσης. Μέθοδοι έρευνας. Βασικές ψυχολογικές αρχές της

εξέλιξης της διαδικασίας της μάθησης. Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της προσωπικότητας. Το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης. Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο και η αντιμετώπισή τους κ.ά.

2.4. 02 Συμβουλευτική ψυχολογία

σ' εξ., κ. Μαλικιώση

Ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών στο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η συμβουλευτική στο χώρο της παιδείας. Εκπαίδευση στην ψυχοδυναμική των ανθρώπινων σχέσεων έτσι ώστε οι μελλοντικοί παιδαγωγοί να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις επιθυμίες των μικρών παιδιών αλλά και όλων με όσους αλληλεπιδρούν. Περιλαμβάνει: Εισαγωγή στη φιλοσοφία, τη φύση και τους στόχους της συμβουλευτικής. Ιστορική εξέλιξη. Μεθοδολογία. Θεωρητικές κατευθύνσεις. Συμβουλευτική διαδικασία.

Ενότητα 3: Κοινωνικές Επιστήμες

Κύκλος 3.0: Εισαγωγή

Τα μαθήματα του κύκλου αυτού επιδιώκουν μια εισαγωγή στο αντικείμενο, τις έννοιες, τις μεθόδους, την ιστορία, τη σύγχρονη προβληματική και τις τάσεις των κοινωνικών επιστημών. Εξοικειώνουν με τα ερμηνευτικά και ερευνητικά εργαλεία τους. Διερευνούν τις σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών κλάδων των επιστημών αυτών και τη σύνδεσή τους με τη θεματική της εκπαίδευσης και της αγωγής.

3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες (υποχρεωτικό στο 1^ο έτος)

1^ο εξ., Δύο τμήματα: κ. Μακρινιώτη Α-MET και κ. Μαυρίδης ΜΗΤ-Ω

Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τον τρόπο σκέψης των κοινωνικών επιστημών. Σηριζεται στις βασικές έννοιες της κοινωνιολογίας, παρουσιάζει την πολλαπλότητα των προσεγγίσεων της και αναδεικνύει την κοινωνική διάσταση των φαινομένων, θεσμών και ιδεών. Για τη μετάβαση από τη θεωρία στην πραγματικότητα επικεντρώνεται παραδειγματικά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Κύκλος 3.1/2/3. : Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης-Συγκριτική Εκπαίδευση-Εκπαιδευτική Πολιτική και Ιστορία της Εκπαίδευσης

Στα μαθήματα του κύκλου παρουσιάζεται η κοινωνιολογική, ιστορική και συγκριτική προσέγγιση της εκπαί-

δευσης όπως και η μελέτη των εκπαιδευτικών πολιτικών. Στο επίκεντρο της κοινωνιολογικής προσέγγισης βρίσκονται τα ζητήματα της κοινωνικής λειτουργίας του εκπαιδευτικού θεσμού, της ισότητας των ευκαιριών, της κοινωνικής κινητικότητας μέσω της εκπαίδευσης, της γλώσσας και των κωδίκων της, των σχέσεων εξουσίας και ιδεολογίας στο σχολείο, των σχέσεων και στάσεων που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη, της συμβολικής ανταλλαγής και επικοινωνίας, της καλλιέργειας κοινωνικών ταυτοτήτων, της αναπαραγωγής της γνώσης, της συγκρότησης των υποκειμένων και της κοινωνικοποίησης, της χρήσης και του ορισμού του σχολικού χρόνου και χώρου, της ανάπτυξης και κοινωνικής αξιοποίησης συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η συγκριτική μελέτη και ανάλυση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας προσεγγίζει την εκπαίδευση έτσι όπως διαμορφώνεται σε διάφορα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια. Εμπλουτίζεται από εμπειρίες που αναφέρονται σε διάφορες χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα, από τη διεπιστημονικότητα και από την κριτική/παρεμβατική διάθεση σχετικά με τα εκπαιδευτικά πράγματα. Στο πλαίσιο του αντικείμενου της εκπαιδευτικής πολιτικής αναλύεται η εκπαίδευση ως δραστηριότητα του σύγχρονου κράτους και εξετάζονται θέματα που αφορούν: θεωρίες κράτους και ερμηνείες της σχέσης κράτους - εκπαίδευσης - κοινωνίας, διαδικασίες διαμόρφωσης και κριτική της εκπαιδευτικής πολιτικής, σχέση δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων στην εκπαίδευση, συγκριτική ανάλυση εκπαι-

δευτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων κ.ά. Η ιστορία της εκπαίδευσης εξετάζει τη διαχρονική προοπτική των τάσεων και των θεσμών που χαρακτηρίζουν επιμέρους εκπαιδευτικά συστήματα ή και παιδαγωγικές θεωρίες. Οι τομές της είναι άλλοτε χρονολογικές, άλλοτε γεωγραφικές και άλλοτε ειδολογικές.

3.1.04 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: θεωρητικές προσεγγίσεις

ε' εξ., κ. Ασκούνη σε συνεργασία με κ. Ανδρούσου

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Ταυτότητες και διακρίσεις στην εκπαίδευση")

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τρίτο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και 4.1.01 "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής")

Το μάθημα αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο συγκροτείται η κοινωνική ταυτότητα και στο ρόλο που διαδραματίζει το σχολείο σ' αυτή τη διαδικασία. Ο ορισμός της ταυτότητας (του ίδιου) προϋποθέτει την ετερότητα (τον άλλο) και κάθε ταυτότητα κατατάσσει τα άτομα διαφοροποιώντας τα. Η διαφοροποίηση αυτή όμως συνδέεται με αξιολογήσεις, ιεραρχήσεις και αποκλεισμούς του "άλλου", του διαφορετικού. Στο μάθημα εξετάζεται η ιδιαίτερη συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων αλλά και οι συνακόλουθες διαδικασίες διαφοροποίησης και αποκλεισμού του "διαφορετικού". Το ενδιαφέρον εστιάζεται σε τρεις βασικές εκδοχές της ταυτότητας που δομούνται γύρω από

τους άξονες: φύλο, έθνος, κοινωνική τάξη.

3.1.14 Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας

η' εξ., κ. Μακρυνιώτη

Εξετάζεται η παιδική ηλικία ως κοινωνική κατηγορία και διερευνώνται οι ιστορικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και οικονομικές διαδικασίες που οδήγησαν στην θεσμική διάκρισή της από τους ενηλίκους. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται κριτικά θέματα όπως οι κυρίαρχες θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από την παιδική ηλικία, η θέση της παιδικής ηλικίας στην κοινωνική δομή (όπως αυτή ορίζεται από τη σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση και τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή) καθώς και οι κοινωνικοί θεσμοί και οι επαγγελματικές/επιστημονικές ειδικότητες που την αφορούν. Στη συζήτηση αυτή υπεισέρχονται οι μεταβλητές της κοινωνικής τάξης, του φύλου, της εθνότητας και ανααιρούν την κυρίαρχη αντίληψη περί μιας, ενιαίας, αδιαφοροποίητης και ομοιογενούς παιδικής ηλικίας.

3.1.16 Η κοινωνική και μορφωτική καταγωγή των νηπίων

σ' εξ., κ. Φραγκουδάκη

(Η εγγραφή στο μάθημα προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων "Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες" και "Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης")

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ευθύνη του εκπαιδευτικού θεσμού για τη σχολική αποτυχία, τις δυνατότητες άμβλυνσης του φαινομένου και τη μεγάλη ως προς την άμβλυνση σημασία της προσχολικής ηλικίας.

1. Η θεωρία του "πολιτισμικού κεφαλαίου".

1.1. Η ανάδειξη του παιδαγωγικού κενού (το σχολείο δε διδάσκει συστηματικά όσα απαιτεί να γνωρίζουν οι μαθητές).

1.2. Οι ικανότητες και δεξιότητες που απαιτεί το σχολείο δεν είναι εγγενείς αλλά αποτελέσματα μάθησης.

1.3. Ποιες είναι οι δυνατότητες άμβλυνσης της σχολικής αποτυχίας ορισμένων κοινωνικών στρωμάτων.

2. Η θεωρία των "πολιτισμικών κωδίκων" και της "αναπλασίωσης" της γνώσης.

2.1. Η σχέση ανάμεσα στη μητρική γλώσσα και τη σχολική επίδοση.

2.2. Το στίγμα του λάθους στις λαϊκές ποικιλίες της γλώσσας.

2.3. Η γνώση και οι κοινωνικές της παράμετροι.

3. Η αντισταθμιστική εκπαίδευση ως αντίληψη για την προσχολική βαθμίδα.

3.1. Η καθοριστική επίδραση του νηπιαγωγείου στη διαμόρφωση ή τη ναρκοθέτηση των προϋποθέσεων καλής σχολικής επίδοσης.

3.2. Η αναγνώριση των ποικιλιών της εθνικής γλώσσας που είναι μητρικές των μαθητών ως θεμέλιο της γλωσσικής καλλιέργειας στο νηπιαγωγείο.

3.3. Η αποφασιστικής σημασίας αναίρεση της πεποίθησης ότι η εξοικείωση με την επίσημη κουλτούρα είναι δείκτης νοητικής ανωτερότητας των νηπίων.

3.1.17 Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (Σεμινάριο)

ή' εξ., κ. Λοκούνη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τελευταίο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα: α) 1.1.04 "Κοινωνιολογία της σχολικής τάξης" ή 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και β) 3.3.02 "Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση")

Το σεμινάριο αναφέρεται στους/στις εκπαιδευτικούς ως κοινωνικο-επαγγελματική ομάδα. Επικεντρώνεται στις νηπιαγωγούς και επιχειρεί να εξετάσει μέσα από μια ιστορική οπτική τη συγκρότηση αυτής της ομάδας, τα κοινωνικά, μορφωτικά και επαγγελματικά της χαρακτηριστικά καθώς και τις διαδικασίες μετασχηματισμού που την χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη περίοδο.

3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

δ' εξ., Δύο τμήματα: θέση Π.Δ. 407/80 Α-Κ και κ. Μακρυνιώτη Λ-Ω

(Η παρακολούθηση του μαθήματος προϋποθέτει τις γνώσεις του μαθήματος 3.0.01 "Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες")

Το μάθημα περιέχει τις ακόλουθες τρεις ενότητες.

1. Η ανακάλυψη της σχέσης ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνικομορφωτική καταγωγή των μαθητών.

1.1. Αναφορά στα διεθνή δεδομένα.

1.2. Παραδείγματα από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

1.3. Η εξέλιξη της έννοιας της ισότητας απέναντι στο σχολείο.

2. Η επιστημολογική τομή ως

αποτέλεσμα της στατιστικής συνάφειας που εντοπίστηκε ανάμεσα στην επίδοση και την καταγωγή.

2.1. Οι επιπτώσεις της τομής στην ερμηνεία της σχολικής επίδοσης με αναφορά στην εγγενή ευφυΐα των ατόμων.

2.2. Η αμφισβήτηση του σχολείου για όλους.

2.3. Οι θεωρίες που ερμηνεύουν το φαινόμενο.

3. Η κοινωνική ταξινόμηση της γνώσης, της γλώσσας και της κουλτούρας

3.1. Η γλώσσα και η κουλτούρα του σχολικού θεσμού.

3.2. Ο σιγματισμός της γλώσσας και της κουλτούρας των λαϊκών στρωμάτων και η επίπτωσή του στη μαζική σχολική αποτυχία των μαθητών από αυτά τα στρώματα.

3.3. Ο αναπαραγωγικός ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού: όρια και δυνατότητες.

4. Η "νέα" κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

Από τον εκπαιδευτικό θεσμό στη σχολική τάξη: θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα.

3.2.03 Η εκπαίδευση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα

ή' εξ., κ. Ζαμπέτα

Το μάθημα αναφέρεται στις διαδικασίες συγκρότησης της ΕΟΚ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλύονται οι θεσμοί και οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων της Ένωσης στον τομέα της εκπαιδευτικής πολιτικής και εξετάζονται οι βασικότερες τάσεις πολιτικών, τόσο στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και στο επίπεδο χωρών-μελών. Παράλληλα αναλύεται η έννοια του ευρωπαϊού πολίτη, ιδιαίτερα κάτω από το πρίσμα

των κοινωνικών πολώσεων που δημιουργούνται σε συνθήκες κρίσης του κράτους πρόνοιας στο χώρο της νέας Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης εξετάζεται η δυνατότητα άσκησης εναλλακτικών εκπαιδευτικών πολιτικών, οι οποίες να συμβάλουν σε μια στρατηγική εμπέδωσης των κοινωνικών πολιτικών δικαιωμάτων.

3.3.01 Κράτος και εκπαίδευση

στ' εξ., κ. Ζαμπέτα

Αναλύονται οι βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν την ερμηνεία της σχέσης κράτους και εκπαίδευσης (φιλελεύθερες, μαρξιστικές, πλουραλιστικές προσεγγίσεις κ.ά.), με στόχο την κριτική ανακατασκευή των επιχειρημάτων που προτείνουν. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται θέματα όπως η ερμηνεία της παρέμβασης του κράτους στο χώρο της εκπαίδευσης και το ζήτημα της συγκρότησης δημόσιου συμφέροντος σε αναφορά με τους εκπαιδευτικούς θεσμούς. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και σεμινάρια με αντικείμενο την ανάλυση κλασικών κειμένων.

3.3.02 Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση

γ' εξ., κ. Ζαμπέτα

Αναλύεται η εκπαιδευτική πολιτική στο χώρο της προσχολικής και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην ανάλυση των διαδικασιών συγκρότησης των θεσμών προσχολικής αγωγής και στη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών που αφορούν την αγωγή και εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται

θέματα όπως η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικών και κοινωνικών πολιτικών του κράτους στο χώρο της αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας, η διχοτομία των θεσμών προσχολικής αγωγής και το ζήτημα της επαγγελματοποίησης των εκπαιδευτικών της πρώιμης ηλικίας. Επίσης εξετάζονται ορισμένες από τις βασικότερες πολιτικές στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτές που αφορούν την αξιολόγηση στην εκπαίδευση κ.ά.

3.3. 12 Ιστορία της εκπαίδευσης

εαρ. εξ., θέση Π.Δ. 407/80

Ενότητα 4: Μεθοδολογίας/ Επιστημολογίας

Κύκλος 4.0/1/2: Εισαγωγή-Τεκμηρίωση-Μέθοδοι Έρευνας

Τα μαθήματα αυτής της ενότητας αφορούν τρία ζητήματα απόκτησης και παραγωγής της επιστημονικής γνώσης. Παρέχουν καταρχήν γνώση επιστημολογικών και μεθοδολογικών εννοιών, εργαλείων, προβληματισμών και κατευθύνσεων που είναι αναγκαίες για να μπορεί κανείς να παρακολουθήσει στη συνέχεια μαθήματα ποσοτικών και ποιοτικών αναλύσεων των ερευνητικών δεδομένων. Καλύπτονται θέματα όπως αλήθεια και αντικειμενικότητα, ιστορία και κριτική των μεθόδων, σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, επιστημονική εξέλιξη και πρόοδος, ιστορία και κοινωνιολογία της επιστήμης, έρευνα και ερευνητής/ρια, επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα, εξήγηση και ερμηνεία, μέθοδοι και τεχνικές, είδη τεχνικών δειγματοληψία, εφαρμογές. Τα μαθήματα στοχεύουν, δεύτερον, να απαντήσουν στο ερώτημα: πώς γράφεται μια επιστημονική εργασία. Αποτελούν έτσι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στα περισσότερα μαθήματα του τμήματος όπως και στα υπόλοιπα μαθήματα αυτής της ενότητας. Εξετάζονται τέλος λεπτομερέστερα τόσο οι ποσοτικές όσο και οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας. Στις ποσοτικές μεθόδους εργαζόμαστε με αριθμητικά δεδομένα, που προκύπτουν από τη χρήση των μεθόδων της παρατήρησης ή του πειράματος. Τα σχετικά μαθήματα παρουσιάζουν μεθόδους διαχείρισης και ανάλυσης εκπαιδευ-

τικών δεδομένων, με στόχο την περιγραφή και ερμηνεία των φαινομένων που αντανακλώνται στα δεδομένα αυτά. Η ποιοτική έρευνα έχει ιδιαίτερους κανόνες και αρχές. Τα σχετικά μαθήματα ασχολούνται με το ζήτημα της αντικειμενικότητας αυτών των μεθόδων όπως και με τις ποικίλες τεχνικές τους: ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση λόγου, επιτόπια και συμμετοχική παρατήρηση, εθνομεθολογικές προσεγγίσεις. Προτείνουν επίσης εφαρμογές των ποιοτικών μεθόδων σε ερευνητικά σχέδια που έχουν ως αντικείμενό τους τις εκπαιδευτικές σχέσεις και πρακτικές.

4.0. 02 Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής

δ' εξ., Τρία τμήματα: κ. Δραγώνα Α-Θ, κ. Βαρνάβα-Σκούρα Ι-ΙΙ, θέση 407/80 (ηροκήρυξη) Ρ-Ω

Οι στόχοι του μαθήματος συμπεριλαμβάνουν εκτός των άλλων την επεξεργασία θεωρίας, (ορίζοντα) της πραγματικότητας και του πραγματολογικού υλικού έτσι ώστε να κατανοηθεί σε πρώτη φάση και να κατακτηθεί (ας ελπίσουμε) ο τρόπος συγκρότησης, χρήσης και επαναδιαπραγμάτευσης της θεωρίας, των εννοιών και του πραγματολογικού υλικού σε σχέση με το παρακάτω πλαίσιο.

- Από τα μέσα του αιώνα και μετά οι κοινωνικές επιστήμες ανέπτυξαν και εξειδίκευσαν εμπειρικές - πειραματικές - στατιστικές - θετικιστικές προσεγγίσεις για να ερευνήσουν περίπου κάθε εκπαιδευτικό πρόβλημα υπό τον ήλιο.

- Στις δεκαετίες του 1970 η Μαρξιστική κριτική της εξουσίας, της

κοινωνικής αναπαραγωγής και της κυριαρχίας αναπτύχθηκε στην εκπαίδευση μαζί με το αίτημα για επαναστατική αλλαγή. Η κριτική της Σχολής της Φρανκφούρτης έφερε στην εκπαιδευτική θεωρία τη σύνθεση της ιστορίας, της κοινωνικής θεωρίας και της ψυχολογίας. Η κριτική του θετικισμού και της τεχνοκρατίας αναπτύχθηκε παράλληλα με το αίτημα για περισσότερο ανθρώπινη ανθρωπιστική επιστήμη.

- Οι δεκαετίες του 1980 και 1990 φέρνουν την ανάπτυξη μεταθετικιστικής, ερμηνευτικής και νέο-Μαρξιστικής κριτικής, ενώ η ονομαζόμενη "ποιοτική" έρευνα αναζητά παράλληλη δραστηριότητα με την ονομαζόμενη "ποσοτική" έρευνα. Επικρατεί σχετική "εκκρεμότητα" στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα σε αντίθεση με την προηγούμενη γενιά ερευνητών. Η προηγούμενη γενιά επέλεξε και μνηθήκε σε ένα συγκεκριμένο και σχετικά σταθερό ερευνητικό "παράδειγμα", ενώ σήμερα οι ερευνητές ψάχνουν απαντήσεις σε σημαντικά προβλήματα θεωρίας και μεθόδου.

Η μαθησιακή εμπειρία για τις/τους φοιτήτριες/τές στηρίζεται στην αντίληψη για τη σχέση ανάμεσα στη θεωρία, τον ορίζοντα της πραγματικότητας, το πραγματολογικό υλικό και την αποσαφήνιση των εννοιών που αναλύονται από τα παραπάνω και τα ερευνητικά ερωτήματα. Το πραγματολογικό υλικό που οι φοιτήτριες/τές χρησιμοποιούν για την εργαστηριακή άσκηση του μαθήματος (βλ. παρακάτω) προέρχεται από τρέχουσες έρευνες εκπαιδευτικής αξιολόγησης οι

οποίες αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα, τις προθέσεις των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία-μάθηση και τα επιτεύγματα των μαθητών/ριών. Οι μικρές έρευνες που οι φοιτήτριες/τές επεξεργάζονται στην εργαστηριακή άσκηση εστιάζονται στη μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στα παραπάνω και στην κοινωνική προέλευση των μαθητών/ριών.

Το μάθημα αποτελείται από τρεις δραστηριότητες: α) Τη συνήθη πανεπιστημιακή παράδοση, β) Την πρακτική εργαστηριακή άσκηση των φοιτητριών/τών, γ) Την αξιολόγηση με βάση την πρακτική εργαστηριακή άσκηση ή/και την εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (στην αίθουσα με ανοιχτά βιβλία, ή στο σπίτι κατά τη διάρκεια διημέρου, ή στην αίθουσα χωρίς βιβλία).

4.1.01 Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής

(υποχρεωτικό στο α΄ έτος)

β' εξ., Τρία τμήματα: κ. Λοκούνη Α-Θ, κ. Τσελφές Ι-Η και Ρ-Ω

Το μάθημα στοχεύει να εξοικειώσει τους/ες φοιτητές/τριες με τη λογική της επιστημονικής εργασίας και να τους προσφέρει στοιχειώδη εργαλεία για την εκπόνηση εργασιών στο πανεπιστήμιο. Περιλαμβάνει τα εξής θέματα:

- Η επιστημονική εργασία και οι στόχοι της: κριτήρια επιστημονικότητας
- Το θέμα και η συγκρότησή του: επιλογή και οριοθέτηση, η διατύπωση των ερωτημάτων.
- Βιβλιογραφική έρευνα: η βιβλιοθήκη, η συγκρότηση της βιβλιογραφίας.
- Η ανάγνωση ως μέρος της γραφής: δελτία και σημειώσεις

- Η συγγραφή: παραθέματα, παραπομιές και κριτήρια γραφής.

4.2.01 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική Ι

ε' εξ., κ. Γαλαριάς

Περιγραφική στατιστική (κατανομές συχνοτήτων, μέτρα κεντρικής θέσης, μέτρα μεταβλητότητας, συνάφεια, αξιολόγηση ατομικών περιπτώσεων). Εισαγωγή στην επαγωγική στατιστική (δειγματοληπτικές κατανομές, διαστήματα εμπιστοσύνης, έλεγχοι υποθέσεων για το μέσο όρο, ανάλυση συχνοτήτων με τη χιετράγωνο κατανομή).

4.2.04 Βασικές αρχές της ποιοτικής έρευνας και η "Συνάντηση με τον άλλον" (Σεμινάριο)

ζ' εξ., κ. Ιγγλέση

(Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Βασικές αρχές ποιοτικής έρευνας")

(Αριθμός ατόμων 20 μετά από συνέντευξη με τη διδάσκουσα)

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των κανόνων που διέπουν τις ποιοτικές προσεγγίσεις στην έρευνα και των ερωτημάτων που θέτουν. Θα αναπτυχθούν οι ηθικές και διαπροσωπικές διαστάσεις που υπεισέρχονται στην ερευνητική διαδικασία και θα συζητηθούν θέματα που προκύπτουν από τον δεοντολογικό κώδικα, το απόρρητο, τις πολιτισμικές και άλλες διαφορές, όπως και η σημασία που έχει για τα άτομα η συναίνεσή τους στην έρευνα.

4.2.06 Βασικές έννοιες της γνωσιοθεωρίας και της επιστήμης

γ' εξ., κ. Γρηγοροπούλου

Το μάθημα βασίζεται στη σύνδεση φιλοσοφίας και επιστήμης. Εισαγωγικά εξετάζονται τα πεδία της γνωσιολογίας και της φιλοσοφίας των επιστημών ως προς τη συνάφειά τους. Το κύριο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται σε βασικές έννοιες και μεθόδους, κοινές στα δύο πεδία, όπως:

- 1) Η έννοια και το πρόβλημα της δυνατότητας της γνώσης. Είδη γνώσης. Θεωρητική και πρακτική γνώση. Εννοιατική γνώση. Αιτιακή θεωρία γνώσης.
- 2) Σκεπτικισμός και σχετικισμός. Ιστορία και μορφές σκεπτικισμού.
- 3) Θεωρίες αλήθειας. Επιστημονική και ηθική αλήθεια.
- 4) Ορθολογισμός. Μορφές ορθολογικότητας.
- 5) Χώρος και χρόνος. Μορφές a priori και a posteriori γνώσης.
- 6) Θεωρίες εξήγησης και δικαιολόγησης.
- 7) Η έννοια της δομής στη σύγχρονη φιλοσοφία? ο δομισμός στην επιστήμη.

Η δομή του γνωσιακού μας συστήματος.

- 8) Η έννοια του παραδείγματος στη φιλοσοφία και στην επιστήμη.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις παραπάνω έννοιες και μεθόδους. Μεγάλο μέρος του μαθήματος βασίζεται σε ασκήσεις πάνω σε κείμενα επιστημονικά, φιλοσοφικά, παιδαγωγικά αλλά και κείμενα από τον τύπο.

4.3.05 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου

εαρ. εξ., θέση Π.Δ. 407/80

5: Ενότητα Θετικών Επιστημών και Εκπαίδευσης

Κύκλος 5.1: Έννοιες Φυσικών Επιστημών

Εισαγωγή σε βασικές αρχές και θεωρίες των φυσικών επιστημών, στην εξέλιξη των βασικών τους εννοιών και στη σχέση αυτών των γνωστικών αντικειμένων με ζητήματα εκπαίδευσης και ειδικότερα της διδακτικής.

5.1.02 Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες

ε' εξ., κ. Τσελφές

Εξοικείωση με κάποιες από τις "όψεις του φυσικού κόσμου" που προτείνονται από τις φυσικές/εργαστηριακές Επιστήμες. Περιλαμβάνονται θέματα από ενότητες της "κλασικής" και της σύγχρονης επιστήμης. Η διαπραγμάτευση των θεμάτων αυτών στηρίζεται σε ιστορικές αναπλαισιώσεις, είναι αποκλειστικά ποιοτική και εστιάζει:

Α. Στην κατανόηση των διαφόρων επιστημονικών όψεων του κόσμου, σε σχέση με το πολιτιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εμφανίστηκαν οι όψεις αυτές.

Β. Στην αναγνώριση της σχέσης των σύγχρονων επιστημονικών όψεων για τον κόσμο με τις τοπικές κουλτούρες.

Γ. Στη διάγνωση των προσωπικών όψεων για τον κόσμο που διαθέτουν/χρησιμοποιούν οι φοιτητές/τριες και στην ανάδειξη της σχέσης των όψεων αυτών με τις προσωπικές τους ιδέες, πεποιθήσεις και δεσμεύσεις.

5.1.03 Έννοιες φυσικών επιστημών

γ' εξ., κ. Τσελφές

Εξοικείωση με τις αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά στις συζητήσεις τους για τον "φυσικό κόσμο" καθώς και στις παρεμβάσεις τους πάνω σ' αυτόν. Οι αναπαραστάσεις αυτές συσχετίζονται με τις έννοιες που προτείνονται από τις Φυσικές Επιστήμες για τις αντίστοιχες περιγραφές και παρεμβάσεις. Περιλαμβάνονται θέματα σχετικά με ενότητες της φυσικής, της χημείας, της βιολογίας και της αστρονομίας. Η διαπραγμάτευση των θεμάτων χρησιμοποιεί τα ευρήματα της διδακτικής των φυσικών επιστημών και εστιάζει αφ' ενός στην κοινωνική διάσταση της δόμησης των αναπαραστάσεων και αφ' ετέρου, στους περιορισμούς που εισάγονται όταν οι αναπαραστάσεις χρησιμοποιούνται για να παρέμβουν τα παιδιά στο φυσικό κόσμο.

5.1.04 Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες (Εργαστήριο)

στ' εξ., κ. Τσελφές

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει ένα από τα μαθήματα 5.1.02 "Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες" ή 5.1.03 "Έννοιες φυσικών επιστημών")

(Το μάθημα θα προσφερθεί μόνο εάν εγκριθεί η αναμόρφωση του προγράμματος από το ΕΠΕΑΕΚ)

Εξοικείωση με τις διαδικασίες κατασκευής εννοιών στις φυσικές, εργαστηριακές, επιστήμες. Περιλαμβάνονται δέκα τρίωρες εργαστηριακές ασκήσεις και δύο τρίωρες διαλέξεις/συζητήσεις (μία εισαγωγική και μία καταληκτική). Οι εργαστηριακές ασκήσεις συντίθενται από ασθενώς καθοδηγούμενες παρεμβάσεις των

φοιτητών/τριών πάνω σε "κομμάτια" του κόσμου του εργαστηρίου και από αναδραστικές συζητήσεις γύρω από τα ερωτήματα και τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις αυτές.

Κύκλος 5.2: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου αποσκοπούν (α) στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας, (β) στην κατανόηση της προβληματικής και του θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, (γ) στην άσκηση των φοιτητών/τριών σε μεθόδους και τεχνικές οι οποίες θα τους/τις βοηθήσουν να διαμορφώσουν μελλοντικά στο σχολείο κατάλληλες διδακτικές παρεμβάσεις που θα εξυπηρετούν τους στόχους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

5.2.01 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

γ' εξ., κ. Φλογαίτη

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας και η κατανόηση της προβληματικής και του εννοιολογικού και μεθοδολογικού πλαισίου της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (ΠΕ). Εξετάζονται: Η οικολογική κρίση-αίτια και συνέπειες. Ανάπτυξη και περιβάλλον. Η έννοια της αειφορίας. Ιδεολογική δομή του περιβαλλοντισμού. Ιστορική προσέγγιση της ΠΕ. Η προβληματική της ΠΕ. Η παιδαγωγική διάσταση της ΠΕ. Στόχοι, αρχές και χαρακτηριστικά της ΠΕ. Εκπαιδευτικό σύστημα και ΠΕ.

5.2.02 Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

ε' εξ., κ. Φλογαίτη

(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση")

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με βασικές διδακτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στην ΠΕ, όπως η χαρτογράφηση εννοιών, η συζήτηση, η μελέτη περίπτωσης, το παιχνίδι ρόλων, το δίλημμα, ο περιβαλλοντικός έλεγχος, η μελέτη πεδίου κ. ά. Οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και ασκούνται στις στρατηγικές αυτές. Ταυτόχρονα αναλύουν βασικές περιβαλλοντικές έννοιες και ζητήματα.

5.2.05 Προσομοίωση προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο

η' εξ., κ. Φλογαίτη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και 5.2.02 "Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και να φοιτούν στο η' εξάμηνο)

Στόχος του μαθήματος είναι να ασκηθούν οι φοιτητές/τριες στην κατάρτιση προγραμμάτων ΠΕ στο νηπιαγωγείο. Ταυτόχρονα, κατά τη διάρκεια της προσομοίωσης, αναλύονται και συζητούνται διεξοδικά θέματα όπως το αντικείμενο, οι στόχοι, οι διδακτικές στρατηγικές και προσεγγίσεις της ΠΕ, τα προβλήματα ενσωμάτωσης της ΠΕ στο εκπαιδευτικό σύστημα, οι αντιπαραθέσεις μεταξύ της ΠΕ και της κουλτούρας του σχολείου καθώς και οι προσεγγίσεις και

οι αντιφάσεις του θεσμικού πλαισίου της ΠΕ στην Ελλάδα. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες.

5.2.06 Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο: Περιβαλλοντική εκπαίδευση και νέες τεχνολογίες
(Εργαστήριο)

σ' έξ., κ. Φλογαίτη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση" και 5.2.02 "Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση")

Οι φοιτητές/τριες εισάγονται στο διδακτικό μετασχηματισμό και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού ΠΕ με τη χρήση Η/Υ και άλλων νέων τεχνολογικών εργαλείων (βιντεοκάμερας, σκάνερ, γραφικών, προγραμμάτων Word, Power Point).

Ενότητα 6: Αισθητική Αγωγή

Κύκλος 6.1: Μουσική/Κινητική

Στα μαθήματα αυτού του κύκλου δίνονται οι θεωρητικές βάσεις της μουσικής και της κινητικής αγωγής, αναλύονται τα βασικά στοιχεία των μουσικοκινητικών παιχνιδιών, διδάσκονται πρώτες μορφές αυτοσχεδιασμού και εξετάζονται οι αρχές της διδακτικής της μουσικής σε παιδιά. Παράλληλα γίνεται βιοματική προσέγγιση του τραγουδιού, της χρήσης οργάνων καθώς και της κατασκευής μουσικών οργάνων με απλά υλικά.

6.1.02 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής

α' έξ., κ. Τσακρταρίδης

Η μουσική και κινητική αγωγή ως μέσο αισθητικής καλλιέργειας και έκφρασης συναισθημάτων. Ιστορικά στοιχεία για την Μουσική και Κινητική (Μ.Κ.): που ανιχνεύονται οι ρίζες της, με ποιο τρόπο εμφανίζεται, ποιο ρόλο έπαιζε, εξέλιξη και πτωχυρίσματα. Η εκ νέου ανακάλυψη της Μ.Κ. στις αρχές του αιώνα μας. Οι μεγάλοι μουσικοπαιδαγωγοί και η φιλοσοφία τους. Ρυθμός, λόγος, μελωδία, κίνηση και η έννοια της "στοιχειοδομικής" (elementar) μουσικής. Ο ήχος και τα βασικά στοιχεία της μουσικής μέσα από τα μουσικά και κινητικά παιχνίδια. Απλές κυκλικές φόρμες (rondo), επίμονο βάσιμο (basso ostinato) και ο αυτοσχεδιασμός στη σύνθεση μουσικοκινητικού έργου.

6.1.05 Κατασκευές μουσικών οργάνων

γ' εξ., κ. Τσαφταρίδης

Κατάταξη των μουσικών οργάνων. Βασικές γνώσεις για την παραγωγή του ήχου στα μουσικά όργανα. Απλές κατασκευές μουσικών οργάνων με υλικά όπως κουτιά από αναψυκτικά, πλαστικά ποτήρια, χάνδρες, κομμάτια από ξύλο, φύλλα, όστρακα. Ρυθμικά και μελωδικά παιχνίδια με χρήση των ιδιοκατασκευασμένων οργάνων.

Κατασκευές μουσικών οργάνων

6.1.06 Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

β' εξ., κ. Τσαφταρίδης

(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.02 "Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής")

Η πρακτική εφαρμογή της Μουσικής και Κινητικής στις μικρές ηλικίες και ιδιαίτερα στο χώρο του νηπιαγωγείου. Φωνητικές δυνατότητες των νηπίων, όργανα και δυνατότητες χρήσης από

αυτά. Ο αυτοσχεδιασμός, οι απλές φόρμες μουσικής, τα μουσικά παιχνίδια και οι ηχοϊστορίες σαν κύτταρο της μουσικής πράξης και της αισθητικής αγωγής. Παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια που μπορούν να τραγουδηθούν από παιδιά. Η δυναμική της ομάδας.

6.1.09 Το τραγούδι ως μέσο έκφρασης (Σεμινάριο)

ε' & στ' εξ., κ. Βαρελάς

Το ελληνικό μονοφωνικό τραγούδι, τόσο παραδοσιακό όσο και σύγχρονο, θα αποτελέσει το υλικό για να ερευνηθούν και να αναλυθούν τα στοιχεία που αναδεικνύουν το τραγούδι ως μέσο έκφρασης και επικοινωνίας. Η προσέγγιση θα είναι βιωματική μέσα από τη φωνή στο ομαδικό τραγούδι καθώς και τη χρήση μικρών τονικών και μη τονικών οργάνων.

6.1.10 Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες: η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων

ε' & στ' εξ., κ. Βαρελάς

Το μάθημα αυτό θα φέρει τους/τις φοιτητές/τριες σε επαφή με τα βασικά όργανα της ορχήστρας Orff (ξυλόφωνο, μεταλλόφωνο, glockenspiel, φλογέρα και ρυθμικά κρουστά) και την κιθάρα. Περιλαμβάνει: Εξερεύνηση ηχοχρωμάτων και τεχνικές παιξίματος. Μελωδική και ρυθμική συνοδεία (Ostinati, bordun). Προφορική εκμάθηση μελωδίας, σύνθεση και ενορχήστρωση παιδικών τραγουδιών σε μικρά οργανικά σύνολα.

Χρήση μουσικών οργάνων

6.1.11 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα (Σεμινάριο)

δ' εξ., κ. Τσαφταρίδης

(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.05 "Κατασκευή μουσικών οργάνων")

Η κάθε περιοχή αλλά και η κάθε εποχή σηματοδοτούνται από συγκεκριμένα μουσικά ιδιώματα. Ένας από τους παράγοντες διαμόρφωσής τους είναι και τα μουσικά όργανα. Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση διαφόρων μουσικών ιδιωμάτων μέσω της κατασκευής του αντίστοιχου μουσικού οργάνου. Η αφαιρετική κατασκευή γίνεται η αφορμή για να γνωρίσουμε συμμετέχοντας σε ένα μουσικό δράμενο (ακούγοντας, παίζοντας και τραγουδώντας) τα είδη μουσικής που επιλέγονται με βάση τα προσωπικά μας ενδιαφέροντα και αναζητήσεις. Η προσέγγιση είναι παιδαγωγική με διαπολιτισμικές διαστάσεις.

Κύκλος 6.2: Εικαστική Αγωγή

Με τα μαθήματα της Εικαστικής Αγωγής οι φοιτητές/τριες εισάγονται στο νόημα της αισθητικής αγωγής και στα εικαστικά. Επιδιώκεται η σύνδεση της θεωρίας της ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής κ.λπ. με την πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκφράζονται

δημιουργώντας με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν την εικαστική αγωγή στη διδακτική πράξη, με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης των παιδιών.

6.2.01 Εισαγωγή στην αισθητική αγωγή - εικαστικές τέχνες

α' εξ., κ. Κακίση

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

Θεωρητικά: Τι είναι τέχνη, Αισθητική αγωγή, Εισαγωγή στις εικαστικές τέχνες, Εισαγωγή στην εικαστική αγωγή, Υλικά και οργάνωση εργαστηρίου στο νηπιαγωγείο, Παιδική ζωγραφική, Εικαστικά στάδια του παιδιού, Η ζωγραφική και τα στοιχεία της: Σχέδιο, τόνος, χρώμα, συμβολισμοί χρωμάτων, σημείο, γραμμή, σχήμα, επίπεδο, σύνθεση κ.ά., Μάσκες και θέατρο μασκέ.

Πρακτικά: Υλικά και τεχνικές: α) μαρκαδόροι, β) παστέλ, γ) δακτυλομπογιές, δ) ζωγραφική με πινέλα, ε) κολάζ, στ) μάσκες, ζ) χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις.

6.2.03 Εικαστική αγωγή Ι

β' εξ., κ. Κακίση

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

Θεωρητικό: Στοιχεία ιστορίας της Τέχνης: α) Αρχαίοι πολιτισμοί και η ζωγραφική τους, β) Σύγχρονη τέχνη: Κινήματα του 20ου αιώνα, Στοιχεία αισθητικής και φιλοσοφίας της τέχνης, γλυπτική, πλαστική, κεραμική, ο πηλός, χαρακτική, ο Gaudí και η αρχιτεκτονική, το διακοσμητικό σχέδιο, ελληνικά λαϊκά μοτίβα, τα παιχνίδια και οι κούκλες.

Πρακτικό: πηλοπλαστική, χάρα-

γμα, τύπωνμα με απλά υλικά, κατασκευή παιχνιδιών και κούκλας με απλά υλικά, χαλκοπλαστική, πασχαλιάτικες και άλλες διακοσμήσεις, διακοσμητικά σχέδια.

Κουκλοθέατρο

Κύκλος 6.3: Θέατρο

Η θεατρική πράξη ως μέσο καλλιέργειας των φοιτητών/τριών αποσκοπεί πέρα από την απόκτηση γνώσεων να τους/τις καταστήσει ικανούς/ές να χρησιμοποιήσουν στην πράξη τις δεξιότητες που απέκτησαν, τόσο στη δημιουργία θεατρικών δρωμένων στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος, όσο και μέσα στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον αποσκοπεί να ενεργοποιηθούν σε όλα τα επίπεδα και μέσα από τη συνειδητοποίηση των δυνάμεών τους να ασκηθούν σωματικά, ψυχικά και πνευματικά, (τις οποίες με μόνη την απόκτηση γνώσεων δεν μπορούν να αποκαλύψουν).

δύο μαθήματα
θέση Π.Δ. 407/80

Θέατρο

Ενότητα 7: Γενική Παιδεία

Κύκλος 7.1: Λογοτεχνία

Βασικός σκοπός της διδασκαλίας είναι να φέρει το άτομο σε επαφή με συγγραφείς και κείμενα, μέσω των οποίων προβάλλει κατά τον πιο έκδηλο τρόπο η πλαστικότητα της γλώσσας μας και η ποιότητα των δημιουργών. Πέρα από την αισθητική απόλαυση που προσφέρει, η λογοτεχνία αποτελεί και το αντικατόπρισμα του πολιτισμικού μας βίου. Η διδασκαλία της αποβλέπει στη γνωριμία με συγγραφείς και κείμενα με βάση βέβαια τις βασικότερες περιόδους (δημοτικό τραγούδι, Σολωμός, γενιά του '80, γενιά του '30, πρώτη μεταπολεμική γενιά κ.ά.), και βέβαια με τα ρεύματα, τις τάσεις και τις τεχνοτροπίες.

7.1.01 Νέα ελληνική φιλολογία Ι

ά εξ., κ. Παπακώστας

Εισαγωγή. Περίοδοι της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Φιλολογία και Λογοτεχνία. Ο όρος λογοτεχνία και τι αυτός αντιπροσωπεύει. Πηγές: Το Απομνημόνευμα - Το Ημερολόγιο και οι Αναμνήσεις ως πηγή της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Λογοτεχνικά

ρεύματα. Τάσεις και τεχνοτροπίες. Η λογοτεχνία και οι κοινωνικές της παράμετροι. Κοινωνικοί χώροι ως σημεία λογοτεχνικής ζύμωσης. Ρομαντισμός, ρεαλισμός, παρνασσιασμός. Ο Αιμ. Ζολά και οι τρόποι υποδοχής του στην Ελλάδα. Η γενιά του 1880. Η λογοτεχνική δημιουργία κατά τις δεκαετίες 1900 - 1920 (Καβάφης, Σικελιανός, Βάρναλης, Καρυωτάκης). Ερμηνεία αντιπροσωπευτικών κειμένων.

7.1.02 Νέα ελληνική φιλολογία II

β' εξ., κ. Παπακώστας

(Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία I") Τρόποι έρευνας, έκδοσης και ερμηνείας φιλολογικών, αρχαιακών κειμένων. Η γενιά του '30. Ρεύματα και τεχνοτροπίες. Η έννοια του νεοτερικού. Νεοσυμβολισμός - Υπερρεαλισμός - Κύριοι εκπρόσωποι. Ποίηση και Πεζογραφία: Σεφέρης, Ελύτης, Ρίτσος κ.ά., Θεοτοκάς, Μυριβήλης, Καραγάτσης κ.ά.

7.1.03 Νέα ελληνική φιλολογία III

ιγ' εξ., κ. Παπακώστας

(Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία I") Η πρώτη μεταπολεμική γενιά. Η ποίηση της ήττας. Ερμηνεία αντιπροσωπευτικών κειμένων: Σινόπουλος, Αναγνωστάκης, Χατζής, Ιωάννου κ.ά.

Κύκλος 7.2: Παιδική Λογοτεχνία

Τα μαθήματα της Παιδικής Λογοτεχνίας οργανώνονται γύρω από δύο άξονες: κατ' αρχήν, μια γενικότερη ενημέρωση των φοιτητών/τριών πάνω στα βασικά θέματα που απασχολούν σήμερα όσους/ες μελετούν την παιδική

λογοτεχνία στην Ελλάδα και διεθνώς και αφορούν τη θεωρία, κριτική και ιστορία της. Κατά δεύτερο λόγο, επιδιώκεται η ειδικότερη και διεξοδικότερη ενασχόληση με ιδεολογικά ζητήματα που θέτουν τα κείμενα για παιδιά. Σκοπός γενικότερα των μαθημάτων της παιδικής λογοτεχνίας είναι να διαφανεί η ιδιαιτερότητα αυτής της "περιοχής" της λογοτεχνίας, να αποσαφηνισθούν τα γνωρίσματά της και κυρίως να δειχθούν οι ομοιότητες και διαφορές της από τη λογοτεχνία των ενηλίκων. Όσον αφορά τη σχέση των κειμένων για παιδιά με άλλες λογοτεχνίες έμφαση θα δοθεί στη λογοτεχνία των γυναικών και στην πολυπολιτισμική λογοτεχνία. Τα παιδικά κείμενα τα "διαβάζουμε" και ως κείμενα που έχουν λογοτεχνικές και αισθητικές αξιώσεις και ως κείμενα-φορείς ιδεολογικών μηνυμάτων. Η προσέγγιση αυτή γίνεται μεν μέσα από την ιστορική διάσταση, δηλαδή το ποιες συνθήκες οδήγησαν στις διαφορετικές μορφές και σκοπούς της παιδικής λογοτεχνίας, δίνεται όμως έμφαση κυρίως στη σημερινή εποχή.

7.2.04 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία

γ' εξ. Α-Κ και δ' εξ. Α-Ω, κ. Κανασούλη

Το μάθημα περιέχει ένα μεγάλο εισαγωγικό μέρος στο οποίο συζητούνται θέματα της θεωρίας της παιδικής λογοτεχνίας. Συγκεκριμένα ποιο είναι το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου παιδική λογοτεχνία; Ποια η θέση της και η σχέση της με τη λογοτεχνία; Πώς διαφοροποιείται από τη λογοτεχνία των ενηλίκων; Ποιος ο ρόλος του αναγνώστη και σε τι συνίστανται οι ιδιαιτερότητες του αναγνώστη παιδιού; Επίσης συζη-

τούνται, αλλά σε πολύ γενικές γραμμές, οι πολλές και διαφορετικές προτάσεις προσέγγισης των κειμένων για παιδιά, ενώ συζητείται εκτενέστερα η προσέγγιση που δίνει κυρίως έμφαση στις αφηγηματικές τεχνικές των κειμένων.

Στο δεύτερο και εκτενέστερο μέρος, συζητούνται οι ειδολογικές κατηγοριοποιήσεις της παιδικής λογοτεχνίας, ενώ η εξέταση του κάθε είδους ακολουθεί την ιστορική του διαδρομή, δίνοντας κυρίως έμφαση στη νεότερη παιδική λογοτεχνία. Μέσα από την ιστορική εξέλιξη του είδους, αυτό που κυρίως αναδεικνύεται είναι οι διαφοροποιήσεις, σε κάθε εποχή, των αντιλήψεων για το τι είναι το παιδικό βιβλίο και ποιες αντιλήψεις υπάρχουν πίσω από αυτό για τον αναγνώστη παιδί. Σ' αυτό το δεύτερο μέρος, θα εξετασθούν τα περισσότερα είδη της παιδικής λογοτεχνίας, θα σταθούμε όμως περισσότερο σε αυτά που αφορούν τις μικρότερες ηλικίες, δηλαδή το παραμύθι και το εικονογραφημένο βιβλίο.

7.2.05 Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία

ζ' εξ., κ. Κανατσούλη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.2.04 "Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία")

Το μάθημα ακολουθώντας το τριπλό σχήμα του Hollindale για την ιδεολογία των παιδικών βιβλίων, διερευνά τα διαφορετικά επίπεδα ιδεολογίας, κυρίως τη φανερή και υποβόσκουσα ιδεολογία των κειμένων για παιδιά. Βέβαια, στην προσέγγισή μας αυτή κάθε άλλο παρά μας ενδιαφέρει να αντιμετωπίζουμε το λογοτεχνικό κείμενο μόνο ως φορέα νοημάτων. Μας

ενδιαφέρει να δείξουμε πώς μέσα από λογοτεχνικούς τρόπους (διάφορα επίπεδα πλοκής, συγκρούσεις χαρακτήρων, αφηγηματική πολυφωνία, πολλαπλή σύλληψη των γεγονότων κλπ.) η ιδεολογία μετατρέπεται σε λόγο λογοτεχνικό. Επίσης μέσα στη θεματική του μαθήματος συζητούνται θέματα πολυσυζητημένα στη σχετική βιβλιογραφία, όπως η λογοκρισία των βιβλίων για παιδιά, η πολιτική ορθότητα, η αυθαιρεσία διασκευών και κάποιων μεταφράσεων κλπ.

7.2.06 Πρόσωπα γυναικών στην παιδική λογοτεχνία

η' εξ., κ. Κανατσούλη

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.2.04 "Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία")

Μέσα από το παραμύθι -λαϊκό και σύγχρονο- και το μυθιστόρημα εξετάζουμε τους τρόπους αναπαράστασης του γυναικείου φύλου: στα παλαιότερα λογοτεχνήματα, με πιο στερεότυπες αντιλήψεις, και στα νεότερα, με έναν πλουραλισμό των απόψεων για την απεικόνιση του φύλου. Προσπαθούμε να δείξουμε ότι οι αντιλήψεις για το φύλο μέσα και στη λογοτεχνία για παιδιά αντανακλά τις γενικότερες αντιλήψεις της κάθε εποχής για το φύλο.

Κύκλος 7.3: Ιστορία και Ανθρωπολογία

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου εισάγουν στις επιστήμες της ιστορίας και της ανθρωπολογίας. Προσφέρονται επιπλέον εξειδικευμένα μαθήματα ιστορίας και ανθρωπολογίας μεταξύ των οποίων και

μαθήματα που αφορούν την ιστορική και ανθρωπολογική έρευνα όπως και τη σχέση αυτών των επιστημονικών πεδίων με την εκπαίδευση.

7.3.01 Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας

γ' εξ., κ. Κάννερ

Η διαδικασία συγκρότησης ενός σύγχρονου εθνικού κράτους μέσω της εγκαθίδρυσης και της εμπέδωσης νεωτερικών πολιτικών και πολιτειακών θεσμών: διακυβέρνηση Καποδίστρια (1828-1831), απολυταρχική περίοδος-Αντιβασιλεία, απόλυτη μοναρχία (1833-1843), συνταγματική μοναρχία (1843-1864), εδραίωση κοινοβουλευτισμού, δικομματισμός (1864-1909).

Οικονομική ανάπτυξη. Οι όροι ένταξης της Ελλάδας στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα: εμπόριο, χρηματοπιστωτικό σύστημα, ναυτιλία, μεταφορές, γεωργία, βιομηχανία.

Ιδεολογικά ρεύματα: φιλελευθερισμός, δημοκρατισμός, εθνικισμός. Αλυτρωτισμός και Μεγάλη Ιδέα στο βαλκανικό πλαίσιο. Το ανατολικό ζήτημα. Η διαμόρφωση της εθνικής ιδεολογίας. Εθνική ιστοριογραφία και νεοελληνική εθνική ταυτότητα.

Πολιτισμικό περιβάλλον, κοινωνική διαστρωμάτωση. Όψεις της κοινωνικής ζωής. Συγκρότηση του αστικού χώρου.

7.3.02 Ελληνική ιστορία, 20ος αιώνας

δ' εξ., κ. Κάννερ

Κοινωνικές και γεωπολιτικές ανακατατάξεις στην Ελλάδα μετά το 1909. Αστικός εκσυγχρονισμός και εθνική ολοκλήρωση (1909-1922): βενιζελικές μεταρρυθμίσεις και συγκρότηση αστικού κράτους. Βαλκανικοί πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Μικρα-

σιατική εκστρατεία και καταστροφή (1912-1922): Νέες Χώρες, διχασμός, προσφυγικό ζήτημα. Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις.

Μεσοπόλεμος, Βιομηχανική ανάπτυξη, μεσαία στρώματα, εργατική τάξη: νέες κοινωνικές και ιδεολογικές αντιπαραθέσεις και μορφές οργάνωσης και εκπροσώπησης: εργατικό κίνημα, υπαλληλικό κίνημα, γυναικείο κίνημα. Αριστερά, φασισμός, δημοκρατία, δικτατορία. Η ελληνική πολιτική στο ευρωπαϊκό πλαίσιο (1922-1940).

Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος: οικονομικές και κοινωνικές διασπάσεις, πολιτικοί όροι (1940-1950).

Συγκρότηση του μεταπολεμικού ελληνικού κράτους (1950-1974). Διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας: η ιδεολογία της "εθνοκροσύνης" και ο "νέος διχασμός". Ιστοριογραφία της Αντίστασης και του Εμφυλίου: η πολιτική λειτουργία της μνήμης. Η δικτατορία των συνταγματαρχών (1967-1974). Η μεταπολίτευση. Ιδεολογικοπολιτικές ανακατατάξεις και διεθνείς εξελίξεις.

Κύκλος 7.4: Γλώσσα

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου έχουν διπλό στόχο: να εισαγάγουν στην επιστημονική μελέτη της γλώσσας και να δείξουν πώς τα πορίσματα αυτής της μελέτης είναι θεμελιακής σημασίας για την εκπαίδευση. Η μελέτη της γλώσσας εμφανίζεται ως ένα σημείο σύγκλισης πολλών επιστημών, κατεξοχήν της γλωσσολογίας που τη μελετά ως ανεξάρτητο φαινόμενο αλλά και διεπιστημονικών κλάδων που καταπιάνονται με ψυχολογικές, κοινωνικές

και βιολογικές όψεις αυτού του φαινομένου όπως η ψυχολinguιστική, η κοινωνιογλωσσολογία, η γνωστική επιστήμη, η βιολογία και η ανθρωπολογία της γλώσσας. Οι επιστήμες αυτές δείχνουν πόσο οι καθημερινές και οι επιστημονικές αντιλήψεις για τη γλώσσα απέχουν και πόσο πολύ οι πρώτες κυρίως διέπονται από κοινωνικές προκαταλήψεις. Η κατανόηση αυτών των ζητημάτων είναι άμεσης προτεραιότητας για τους/τις εκπαιδευτικούς όχι μόνο για την καθημερινή διδακτική πρακτική τους αλλά και για την κατανόηση του κοινωνικού ρόλου της εκπαίδευσης.

7.4.01 Εισαγωγή στη γλωσσολογία

β' εξ., κ. Θωμαδάκη

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση ορισμένων βασικών εννοιών που καθορίζουν τις επιστήμες της γλώσσας. Θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της έννοιας της γραμματικής (από τους Στωϊκούς μέχρι σήμερα), δείχνοντας παράλληλα τον τρόπο με τον οποίο η διαμόρφωση της έννοιας αυτής αντικατοπτρίζει τα βασικά ζητήματα που τίθενται σε κάθε εποχή. Η μελέτη αυτή θα μας επιτρέψει να συλλάβουμε τη διεπιστημονική διάσταση του θέματος και να περιγράψουμε την αλληλεπίδραση ανάμεσα στη γλωσσολογία, στη φιλοσοφία, στην ανθρωπολογία, στη ψυχολογία και στην κοινωνιολογία.

Θα εστιάσουμε επίσης την προσοχή μας στο δομικό παράδειγμα, αντιπαραβάλλοντάς το σε μια ιστορική προοπτική, από τη μια πλευρά, με το συγκριτικό και από την άλλη, με το γενετικό πρότυπο. Προκειμένου να μελετήσουμε πώς εφαρμόζονται τα ερμηνευτικά αυτά πρότυπα, θα

σταθούμε επιλεκτικά σε ορισμένα φαινόμενα της ελληνικής γλώσσας (φωνολογικά, μορφολογικά, συντακτικά και σημασιολογικά).

7.4.04 Γλώσσα, κοινωνία και νόηση

δ' εξ., κ. Κατή

(Θα διδαχθεί μόνο εάν δεν διδαχτεί το μάθημα 2.1.09 "Ερευνητικές εργασίες στην ανάπτυξη της γλώσσας: υπολογιστική επεξεργασία δεδομένων" στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ)

1. Οι επιστήμες της γλώσσας: η ιστορία, το αντικείμενο και η μεθοδολογία τους.
2. Εισαγωγή στις ψυχολογικές προσεγγίσεις της γλώσσας: η ομιλία και η κατανόησή της, η σχέση γλώσσας και νόησης
3. Εισαγωγή στις κοινωνικές προσεγγίσεις της γλώσσας: λειτουργική προσέγγιση, η μελέτη της γλωσσικής ποικιλίας και αλλαγής, η προσέγγιση της γλώσσας ως κοινωνικής-πολιτισμικής πρακτικής από παραδόσεις όπως η εθνογραφία της επικοινωνίας, η εθνομεθοδολογία και η ανάλυση λόγου.
4. Σχέση γλώσσας και εκπαίδευσης: αναλυτικά προγράμματα, προβλήματα διγλωσσίας, γεωγραφικής και κοινωνικής ποικιλίας.

7.4.05 Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση

στ' εξ., κ. Κατή

1. Αλφαριθμητισμός, κοινωνία και εκπαίδευση: ο κοινωνικός χαρακτήρας της έννοιας του αλφαριθμητισμού και η ιστορία του, η διδασκαλία του στο σχολείο και ο ρόλος της στη διαμόρφωση συνειδήσεων και την αναπαραγωγή/αναδιαμόρφωση της κοινωνικής ιεραρχίας

2. Γραπτός λόγος: η ιστορία της γραφής, οι μορφές και λειτουργίες της, νόηση και γραφή, κοινωνική διαστρωμάτωση και χρήσεις του γραπτού λόγου
3. Η ανάγνωση και η γραφή ως νοητικές διεργασίες
4. Παιδαγωγικές πρακτικές σχετικά με τη διδασκαλία και αξιολόγηση της ανάγνωσης και της γραφής
5. Το παιδί και η μάθηση της ανάγνωσης και γραφής: ψυχολογικοί και κοινωνικοί συντελεστές αυτής της μάθησης

Κύκλος 7.5: Φιλοσοφία

Εισαγωγή στην ιστορία, τον τρόπο σκέψης τις αναζητήσεις, τις έννοιες και τις σχολές της φιλοσοφίας. Παρουσίαση της φιλοσοφίας της παιδείας, της γνώσης και της επιστήμης και γνωριμία με τη σκέψη των φιλοσόφων που θεμελίωσαν τις επιστήμες της αγωγής. Στα μαθήματα του κύκλου αυτού επιδιώκεται επίσης η άσκηση των φοιτητών/τριών στο χειρισμό και τον έλεγχο εννοιών, την παραγωγή και την κριτική εξέταση μιας επιχειρηματολογίας καθώς και την εμβάθυνση στην ανάγνωση θεωρητικών κειμένων.

7.5.02 Θεωρίες γνώσης και συναισθημάτων

ε' εξ., κ. Γρηγοροπούλου

Η διδασκαλία επικεντρώνεται σε κλασικές θεωρίες γνώσης και συναισθημάτων της νεοτερικότητας, όπως του Ντεκάρτ, του Σπινόζα και του Ρουσσώ. Μέσω των θεωριών αυτών δίνεται η αφορμή να αναδιατυπωθούν κλασικά προβλήματα που συναντάμε στον Πλάτωνα, τον Αριστοτέλη και τους Στωικούς, και να εξεταστούν εισα-

γωγικά έννοιες σχετικά με σύγχρονα ζητήματα για τη γνώση και την ψυχολογία.

I. Προβλήματα μεθοδολογίας: Εξετάζονται σε αντιστάση τα δύο επιχειρήματα για τη μέθοδο, του Ντεκάρτ και του Σπινόζα, που ορίζουν τις απαρχές της νεοτερικότητας? δηλαδή, αφενός, η αναλυτική μέθοδος, αφετέρου η παραγωγική μέθοδος, οι οποίες αφορούν τόσο την επιστήμη όσο και τη διδασκαλία. Εξετάζεται, επίσης, η σχέση ανάμεσα στη θεωρητική μέθοδο και την εμπειρική οδό του βίου. Κείμενα: Ντεκάρτ, Λόγος περί της Μεθόδου? Σπινόζα, Πραγματεία για τη διόρθωση του νου.

II. Το πρόβλημα "νους-σώμα". Μονισμός και dualισμός, οι συνέπειές τους στη θεωρία της γνώσης. Η προσέγγιση της σχέσης νου-σώματος μέσα από τη θεωρία των συναισθημάτων. Η σχέση ανάμεσα στο συναίσθημα και το Λόγο. Η μετάβαση από την παθητικότητα στην ενεργητικότητα. Ο dualισμός του Ντεκάρτ, ο μονισμός του Σπινόζα και η τρίτη προσέγγιση, πέραν του μονισμού και του dualισμού, μέσα από το ρουσσωικό "εγώ αισθάνομαι". Κείμενα: Ντεκάρτ, Τα πάθη της ψυχής? Σπινόζα, Ηθική, τρίτο μέρος "Για τα συναισθήματα"? Ρουσσώ, Αιμίλιος, βιβλίο τέταρτο.

III. Το μάθημα προσφέρεται για να εξεταστούν, εισαγωγικά, έννοιες της επιστημολογίας και της μεθοδολογίας, όπως: ορθολογισμός, εμπειρισμός, νατουραλισμός.

7.5.05 Ο Ρουσσώ για την εκπαίδευση και την αγωγή

β' εξ., κ. Γρηγοροπούλου

Η διδασκαλία επικεντρώνεται σε δύο έργα του Ζ.-Ζ. Ρουσσώ. Πρόκειται καταρχήν για το κείμενο Αιμίλιος ή περί αγωγής. Το κείμενο αυτό το οποίο παρουσιάζει μια διπλή όψη, του μυθιστορήματος και της πραγματείας και ενδείκνυται ως παράδειγμα ανάγνωσης. Προσφέρεται να προσεγγιστεί ως αντικείμενο ερμηνείας, ως επιχείρημα παιδαγωγικής και ως πολιτικό επιχείρημα. Δεύτερον, το μάθημα επικεντρώνεται στην Επιστολή για τον ντ'Αλαμπέρ, μια κριτική προσέγγιση των θεαμάτων και της Τέχνης η οποία προσφέρεται να μελετηθεί από τη σκοπιά της ρητορικής τέχνης.

I. Εξετάζεται η θέση του ρουσσωικού έργου στη σύζιτηση για το φυσικό δίκαιο. Δίνεται έμφαση στη νέα προσέγγιση της έννοιας "φύση" και στη μετατόπισή της στην κοινωνία (εκκοινωνισμός της φύσης). Εξετάζεται η σχέση του Ρουσσώ με το Διαφωτισμό και τον Ρομαντισμό.

II. Γενικές αρχές και τυπολογία της ρουσσωικής αγωγής. Αγωγή και φύση. Η αυτονομία της παιδικής ηλικίας. Η αρνητική αγωγή. Εισαγωγή στη γραφή, τη γνώση και τη συγκρότηση εννοιικών αναπαραστάσεων. Γνώση και ηθική. Η αγωγή των αισθήσεων. Επιστήμες και εργασία. Μύθοι και αγωγή.

III. Αισθηματική αγωγή. Διαπαιδαγώγηση και φύλο. Ζητήματα κοινωνικής ένταξης και διαμόρφωσης της ιδιότητας του πολίτη.

Οι φοιτητές/τριες, προαιρετικά αναλαμβάνουν αναγνωστικού τύπου ασκή-

σεις, αξιοποιώντας τα δεδομένα του μαθήματος "Επιστημονικές εργασίες: Ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" (4.1.01).

7.5.08 Σύγχρονα θέματα φιλοσοφίας της αγωγής

η' εξ., κ. Γρηγοροπούλου

Ο σκοπός του μαθήματος είναι, πρώτον, ιστορικός-φιλοσοφικός, και αφορά την εξέταση των προϋποθέσεων μετάβασης από το υποκείμενο του Διαφωτισμού στο σύγχρονο εξατομικευμένο υποκείμενο. Δεύτερον, επιδιώκεται να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες την ευχέρεια να διακρίνουν φιλοσοφικά ζητήματα και έννοιες μέσα σε προτάσεις που διατυπώνονται περί αγωγής αλλά και σε απλές προτάσεις της καθημερινής ζωής.

I. Η διαμόρφωση του υποκειμένου της γνώσης και της πράξης. Η φιλοσοφία του υποκειμένου στην παιδαγωγική θεωρία. Ελευθερία, πειθαρχία και αναστοχασμός ως προϋποθέσεις του αυτόνομου υποκειμένου. Κείμενα (αποσπάσματα): I.Καντ, Στοχασμοί για την αγωγή. - Κριτική του καθαρού λόγου.

II. Κριτική στην έννοια και τους όρους του διαφωτιστικού υποκειμένου από θεωρητικά ρεύματα του 20ού αιώνα: α) Κριτική θεωρία? β) Ερμηνευτική? γ) Φουκώ. Από το καθολικό στο εξατομικευμένο υποκείμενο. Οι επιδράσεις της νέας κριτικής στη θεωρία της αγωγής και στις σχολικές πρακτικές.

III. Ταυτότητα, συνείδηση και διαφορά. i. Η διαφωτιστική αντίληψη για την ταυτότητα του ατόμου? η διαμόρφωση της ταυτό-

τις μέσω της αναστοχαστικής συνείδησης (Τζον Λοκ, "Ταυτότητα και διαφορά"). ii. Η σύγχρονη προβληματική των πολλαπλών ταυτοτήτων. iii Από την έννοια του "παθολογικού" και της απόκλισης" στην έννοια της διαφοράς. Κανονιστικές και σχευιστικές προσεγγίσεις. Ετερότητα και δημιουργικότητα στο σχολείο.

Ενότητα 8: Ξένες Γλώσσες

Στο Τμήμα θα προσφέρονται ανάλογα με το δυναμικό του σε διδάσκοντες/ουσες μαθήματα ξένων γλωσσών για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που δεν κατέχουν ήδη επαρκώς μια ξένη γλώσσα ή για εκείνους/ες που θέλουν να τελειοποιήσουν αυτή που ξέρουν ή να μάθουν μία ακόμη. Στα μαθήματα της ενότητας αυτής δεν καταχωρούνται βαθμοί, παρά μόνο διδακτικές μονάδες.

Η κατοχή σε υψηλό επίπεδο της αγγλικής γλώσσας κρίνεται τελείως απαραίτητη για το/την σημερινό/ή απόφοιτο ενός πανεπιστημιακού τμήματος, γι' αυτό τα μαθήματα Αγγλική Γλώσσα II, Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα I καθώς και Ορολογία και Κείμενα II είναι υποχρεωτικά. Η παρακολούθηση του μαθήματος "Αγγλική Γλώσσα I" είναι προαιρετική. Αφορά μόνον τους/τις φοιτητές/τριες που δεν γνωρίζουν καθόλου την αγγλική γλώσσα και νιώθουν την ανάγκη απόκτησης βασικών γνώσεων γι' αυτήν. Όλοι/όλες οι φοιτητές/τριες θεωρείται ότι διδάχθηκαν επαρκώς την αγγλική γλώσσα και επιστημονική ορολογία εάν έχουν συγκεντρώσει 6 δ.μ. Όσοι/όσες έχουν πιστοποιητικό Proficiency του Cambridge πιστώνονται με τις απαραίτητες 6 δ.μ. και απαλλάσσονται από την εξέταση στα μαθήματα αυτά. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες έχουν πιστοποιητικό First Certificate του Cambridge πιστώνονται με 4 δ.μ. και υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μόνο το μάθημα "Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα II".

8.1.01 Αγγλική γλώσσα I (χωρίς δ.μ.)

χειμερινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά
Γνώσεις αγγλικών: beginners level

8.1.06 Αγγλική γλώσσα II (2 δ.μ.)

εαρινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά
Γνώσεις αγγλικών: intermediate level

8.1.07 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I (2 δ.μ.)

χειμερινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά
Εξοικειώνει τους φοιτητές/τριες με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

8.1.08 Επιστημονική ορολογία και κείμενα II

εαρινό εξάμηνο, κ. Τσαρνά
(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 8.1.07 "Επιστημονική ορολογία και κείμενα I")
Εξοικειώνει τους φοιτητές/τριες με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

Ενότητα 9: Πρακτικές Εφαρμογές

Η διδασκαλία αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς εξέλιξης. Η εφαρμοσμένη παιδαγωγική - Πρακτικές εφαρμογές συμβάλλει στη διαδικασία αυτής της εξέλιξης με τη διαρκή εξερεύνηση και ανακάλυψη νέων μορφών διδακτικής παρέμβασης. Σκοπός των πρακτικών ασκήσεων είναι η ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής της παιδαγωγικής πράξης, η καλλιέργεια αυτοπεποίθησης της κριτικής ανάλυσης, καθώς και η δημιουργία δυνατοτήτων εξεύρεσης και πειραματισμού νέων στρατηγικών ανάπτυξης της μαθησιακής διαδικασίας στην τάξη, με βάση τις ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις. Το περιεχόμενο των πρακτικών ασκήσεων στηρίζεται σε προγράμματα που απορρέουν από τη θεωρία του Piaget, στη μέθοδο Montessori, στις προσεγγίσεις της παιδαγωγικής σχολής Bank Street, στο βιομαρτυρικό-επικοινωνιακό μοντέλο, καθώς και σε εκλεκτικά προγράμματα της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

ε' εξ., κ. Κουτσουβάνου
Το μάθημα στηρίζεται στο θεωρητικό προβληματισμό που έχει διατυπωθεί για τους ειδικούς κύκλους προγραμμάτων της προσχολικής εκπαίδευσης, με βάση τις σύγχρονες τάσεις για την ανάπτυξη των προγραμμάτων αυτών. Εξετάζεται η διδασκαλία ως κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας καθώς και οι διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης. Τονίζεται η θεωρητική γνώση για την ανάπτυξη εννοιών και

δεξιότητων, οι μέθοδοι και οι στρατηγικές (ειδικές τεχνικές διδασκαλίας και προβληματισμού), τα κριτήρια για την ανάπτυξη και επιλογή του παιδαγωγικού υλικού και τέλος, ερευνώνται και αναπτύσσονται, αναλύονται και συγκρίνονται διάφορα μοντέλα και σχέδια για την προσχολική εκπαίδευση. Τονίζεται η σημασία της κατευθυνόμενης συμμετοχής και της συστηματικής παρατήρησης των φοιτητών/ριών σε νηπιαγωγεία.

9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

σ' εξ., κ. Πανταζής

(Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 9.0.01 "Παιδαγωγική της διδασκαλίας I - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική")

Βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία, θεωρητικές βάσεις. Ο ρόλος του κριτικού ορθολογισμού και της κριτικής θεωρίας στη διαμόρφωση των σημερινών βιωματικών-επικοινωνιακών διδακτικών μοντέλων (projects). Η "ιδεολογική" και η "επιστημονική" διάσταση της βιωματικής-επικοινωνιακής διδασκαλίας. Η σημασία της αντιμετώπισης της διδασκαλίας μέσα από το πρίσμα της ενεργού συμμετοχής όλων των παραγόντων της εκπαίδευσης. Οι έννοιες αυτονομία και ομαδικότητα στη ζωή των σχολείων. Συνέπειες από την εισαγωγή της βιωματικής-επικοινωνιακής διδασκαλίας στο σχολείο όσον αφορά τη διδακτέα ύλη, το ρόλο του μαθητή, το ρόλο του εκπαιδευτικού, το ρόλο της κοινωνίας.

9.0.03 Παιδαγωγική της διδασκαλίας III - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

ζ' εξ., κ. Χρυσσαφίδης

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 9.0.02 "Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική")

Αναλυτικά προγράμματα προσχολικής αγωγής, θεωρητικές βάσεις - τεχνικές σχεδιασμού και υλοποίησης. Βασικά μοντέλα: παραδοσιακό, ψυχολογικό, κοινωνικής κατεύθυνσης, μοντέλο των επιμέρους επιστημονικών κλάδων. Το ελληνικό αναλυτικό πρόγραμμα. Θεωρητική προσέγγιση. Συσχέτιση με αντίστοιχα ψυχολογικά μοντέλα και ειδικότερα μοντέλα που στηρίζονται στη θεωρία του Piaget. Ασκήσεις εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος του ελληνικού νηπιαγωγείου (πορεία: από το διδακτικό στόχο στη δραστηριότητα και από τη δραστηριότητα στο διδακτικό στόχο) και διερεύνηση των δυνατοτήτων λειτουργίας του στα πλαίσια της βιωματικής επικοινωνιακής διδασκαλίας.

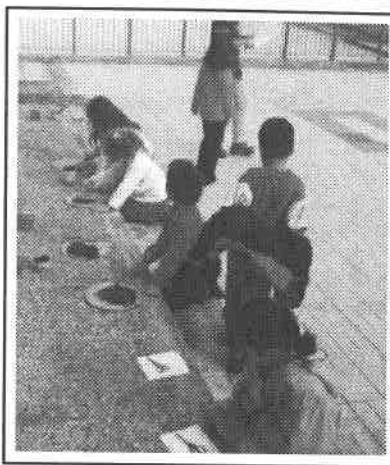
Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

9.0.04 Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

η' εξ., κ. Κουτσοβάνου

(Απαιτείται για τους φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 9.0.01 "Παιδαγωγική της Διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική")

Περιλαμβάνει προγράμματα που στηρίζονται στη θεωρία του Piaget, στη μέθοδο Montessori, στην προσέγγιση του Bank Street (εξελικτική - κοινωνική προσέγγιση) και σε εκλεκτικά προγράμματα Ηνωμένων Πολιτειών και Αγγλίας. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική. Η διαδικασία της διδασκαλίας δια μέσου τεχνικών και πραγματικών καταστάσεων. Πρακτικές εφαρμογές. Δίδεται έμφαση στο ρόλο και τη συμπεριφορά του εκπαιδευτικού καθώς και στη λήψη πρωτοβουλιών κατά την πορεία της διδασκαλίας. Αξιολογούνται τα κριτήρια για την επιλογή προγραμμάτων και υλικών, ο σχεδιασμός των στρατηγικών διδασκαλίας, η επιλογή των εννοιών και τέλος η εφαρμογή όλων αυτών σε επιλεγμένα νηπιαγωγεία, όπου πραγματοποιούνται οι πρακτικές ασκήσεις. Οι φοιτητές/τριες συνδυάζουν και συνυφαίνουν επί μονίμου βάσεως θεωρία και πράξη, ενώ το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και τα χαρακτηριστικά του αναλύονται και συνδέονται με την ανάπτυξη και τις προσωπικές εμπειρίες του παιδιού της προσχολικής ηλικίας.

Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

9.0.05 Διδακτική πράξη - Μέθοδος παρατήρησης, θεωρία και πρακτικές εφαρμογές

η' εξ., κ. Ανδρούσου

Μετά τη παρουσίαση των θεωρητικών προσεγγίσεων που έγινε στο μάθημα "Διδακτική πράξη: Μέθοδος παρατήρησης. Ψυχοπαιδαγωγικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις", στην διάρκεια του εξαμήνου αυτού το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην ανάλυση παραδειγμάτων πρακτικών εφαρμογών της μεθόδου στην Ελλάδα και αλλού. Παράλληλα οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν να σχεδιάσουν σε ομάδες και να υλοποιήσουν συγκεκριμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες σε νηπιαγωγείο, οι οποίες αναλύονται και αξιολογούνται στο πλαίσιο του μαθήματος.

Ενότητα 10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες

Στην ενότητα περιλαμβάνονται μαθήματα που έχουν στόχο την εξοικείωση των φοιτητών στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Επιπλέον επιχειρείται η κατανόηση της αναγκαιότητας και των μεθόδων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών ως διδακτικού εργαλείου.

N10.1 Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση (υποχρεωτικό)

σ' εξ., θέση Π.Δ. 407/80

N10.2 Εισαγωγή στην πληροφορική

α' εξ., κ. Γιαλαμάς και κ. Φερεντίνος Α - Κ,
β' εξ., κ. Γιαλαμάς και κ. Φερεντίνος Λ - Ω
(παλαιός κωδικός 1.3.04)

Εισαγωγή στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή (Η/Υ) και άσκηση στα εξής προγράμματα εφαρμογών: λειτουργικό σύστημα Windows 95, κειμενογράφος Word, φύλλο εργασίας Excel.

Αίθουσα υπολογιστών

N10.3 Κριτική θεώρηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

ζ' εξ., κ.Κόκκινος

N10.4 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ (Εργαστήριο)

σ' εξ., κ. Γιαλαμάς

(παλαιός κωδικός 4.2.04)

(Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 4.2.01 "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου, Στατιστική Γ")

Σύντομη εισαγωγή στη χρήση υπολογιστών. Εφαρμογή στατιστικών μεθόδων με τη βοήθεια Η/Υ. Εκπόνηση γραπτής εργασίας.

N10.5 Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας

α' εξ., κ. Ντεπιάν

(παλαιός κωδικός 1.3.02)

Το μάθημα αυτό έχει στόχο τη γνωριμία με το οπτικό μέσο της φωτογραφίας και τις δυνατότητες χρήσης του μέσου αυτού από παιδαγωγούς και μικρά παιδιά. Συμπεριλαμβάνει: γνωριμία με τις βασικές αρχές της φωτογραφίας (ιστορία, σημαντικές εφαρμογές, τεχνική), εισαγωγή στη χρήση εξοπλισμού (φωτογραφική μηχανή, προβολέας διαφανειών, γραφοσκόπιο κ.λπ.), πρακτικές εφαρμογές που εμπλουτίζουν τις καθιερωμένες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου, μπορούν να πραγματοποιηθούν με μικρά παιδιά και να λειτουργήσουν ως πρώτη επαφή με τις αρχές και δυνατότητες της φωτογραφίας.

N10.6 Εισαγωγή στη χρήση της κινούμενης εικόνας

σ' εξ., κ. Ντεπιάν

(παλαιός κωδικός 1.3.03)

Το μάθημα έχει στόχο τη βασική γνωριμία με την κινούμενη εικόνα (οπικά παιχνίδια, φιλμ/κινηματογράφος και βίντεο) και τις δυνατότητες χρήσης των μέσων αυτών από παιδαγωγούς και μικρά παιδιά. Το περιεχόμενο συμπεριλαμβάνει: τη γνωριμία με τις βασικές αρχές της κινούμενης εικόνας (ιστορία, σημαντικές εφαρμογές, τεχνικές), την εισαγωγή στη χρήση εξοπλισμού (βιντεοκάμερα, VCR κλπ.), δείγματα εφαρμογών κινούμενης εικόνας για/από μικρά παιδιά και ασκήσεις πρακτικών εφαρμογών κινούμενης εικόνας.

Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία (9 δ.μ.)

Η πτυχιακή εργασία συνδέεται με τις πιο δημιουργικές διεργασίες στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών. Στηρίζεται καταρχήν σε στενή συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους/τις φοιτητές/τριες, αλλά και μεταξύ φοιτητών/τριών όταν η εργασία είναι ομαδική. Δημιουργείται επίσης η δυνατότητα για τους/τις φοιτητές/τριες να συνθέσουν τις γνώσεις που έχουν κατακτήσει με τρόπο επιστημονικό αλλά και προσωπικό, να συνδυάσουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις με εμπειρικές εφαρμογές και παιδαγωγικές παρεμβάσεις μέσα από διαδικασίες τεκμηρίωσης και κριτικές αναλύσεις.

Η εργασία παρέχει τη δυνατότητα για την καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων που συνδέονται με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού: συμβάλει στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, στην επίλυση προβλημάτων σε πολλαπλά επίπεδα, στην ικανότητα αυτενέργειας αλλά και συλλογικής εργασίας. Επίσης μπορεί να συμβάλει στην εξοικείωση με σύνθετες μορφές επικοινωνίας μέσω της δημόσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων -διαδικασία που προσφέρεται και για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε ειδικά σεμινάρια για την πτυχιακή εργασία (ΕΣΠΕ), η συμμετοχή τους ως ακροατήριο στην παρουσίαση διδακτορικών διατριβών, όπως και η ενδεχόμενη βοηθητική συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ αποτελούν βασικά στοιχεία στην ανάπτυξη των ερευνητικών ικανοτήτων.

Η διαδικασία εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας στηρίζεται σε πιο δυναμικές, διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης, καθώς η στενότερη επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες οδηγεί σε ενδιάμεσες αξιολογήσεις που έχουν υποστηρικτικό χαρακτήρα για την παραγωγή ενός αξιόλογου προϊόντος. Μέσω της θεματολογίας των πτυχιακών εργασιών μπορούν να ενισχυθούν οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις και ως ένα βαθμό οι διατημηματικές συνεργασίες κατά την επίβλεψη των εργασιών.

Οι φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες έχουν περάσει με επιτυχία αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν σε έξι εξάμηνα (τουλάχιστον 120 δ.μ. με την επαναληπτική περίοδο Σεπτεμβρίου), δύνανται να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους με την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας. Η εργασία είναι προαιρετική και λαμβάνει 9 διδακτικές μονάδες, δηλαδή τις αντίστοιχες δ.μ. τριών μαθημάτων. Συγκεκριμένα οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την πτυχιακή εργασία και εφόσον έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 100 δ.μ. (τα οποία αντιστοιχούν σε μαθήματα πέντε εξαμήνων) θα πρέπει στο τέλος του εαρινού εξαμήνου να έλθουν σε συνεννόηση με ένα μέλος ΔΕΠ, που θα αναλάβει το ρόλο του/της επιβλέποντος/ουσας. Στην αρχή του επομένου ακαδημαϊκού έτους θα δηλώσουν στη Γραμματεία την επιλογή τους.

Κάθε μέλος ΔΕΠ, ανάλογα με την ειδικότητα και τις ανάγκες των μαθημάτων του μπορεί, εάν το επιθυμεί, να επιβλέπει πτυχιακές εργασίες, ατομικές ή συλλογικές. Οι συλλογικές εργασίες ενθαρρύνονται ιδιαίτερα και μπορούν να οργανώνονται σε ομάδες έως και τεσσάρων

φοιτητών/τριών. Οι διδάσκοντες/ουσες καθορίζουν τα θέματα στα οποία προσφέρεται η δυνατότητα εργασίας στην αρχή κάθε χρόνου. Η συνεργασία για τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας αναπτύσσεται στον κύκλο των ειδικών σεμιναρίων για την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών (ΕΣΠΕ) που αναλαμβάνει κάθε μέλος ΔΕΠ. Τα ΕΣΠΕ επικεντρώνονται στα θέματα που έχουν ανακοινώσει οι διδάσκοντες/ουσες. Στο πλαίσιο τους παρουσιάζεται το υλικό που επεξεργάζονται οι φοιτητές/τριες ενώ οι διδάσκοντες/ουσες παρεμβαίνουν όταν και όπου το κρίνουν αναγκαίο για την ομαλή εξέλιξη και την ολοκλήρωση κάθε εργασίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους, παραδίδεται γραπτή μέχρι τις 20 Μαΐου και υποστηρίζεται τον Ιούνιο. Σε περίπτωση που οι επιβλέποντες/ουσες κρίνουν ότι η επεξεργασία του θέματος δεν έχει ολοκληρωθεί, η υποστήριξη της πτυχιακής αναβάλλεται για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι φοιτητές/τριες που δεν ολοκληρώνουν την πτυχιακή μέσα σε αυτά τα χρονικά όρια χάνουν το δικαίωμα υποστήριξης και θα πρέπει να κάνουν άλλες επιλογές.

Στην πτυχιακή εργασία αναφέρονται το όνομα ή τα ονόματα των συγγραφέων, ο τίτλος, τα περιεχόμενα, η περίληψη, η εισαγωγή, η μεθοδολογία που ακολουθείται, τα δεδομένα και η επεξεργασία τους, τα αποτελέσματα και ο σχολιασμός, τα συμπεράσματα, οι προτάσεις, τα παρατήρηματα και η βιβλιογραφία. Η πτυχιακή κατατίθεται δακτυλογραφημένη σε χαρτί Α4, έως 70 γραμμές ανά γραμμή, με μέγεθος γραμματοσειράς 12 σιγμών, με διάσπχο 1,5 και

περιθώρια 2,5 εκατοστών. Η εργασία πρέπει να έχει έκταση γύρω στις 18.000-20.000 λέξεις (περίπου 80 σελίδες).

Μετά την παράδοση της εργασίας δύο μέλη ΔΕΠ ορίζονται ως αξιολογητές/τριες, ο/η επιβλέπων/ουσα και ένα μέλος ΔΕΠ συναφούς αντικείμενου. Οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να αναπτύξουν δημόσια τα βασικά σημεία της εργασίας τους καθώς και να την παρουσιάσουν σε μορφή ανακοίνωσης-αφίσας στο πλαίσιο έκθεσης που θα οργανώνεται στο τέλος του εαρινού εξαμήνου.

Η αξιολόγηση γίνεται με βάση: α) το βαθμό ανταπόκρισης των φοιτητών/τριών στις απαιτήσεις, όπως διαμορφώνονται στα ΕΣΠΕ (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση μόνο από τον/την επιβλέπων/ουσα. β) τη γραπτή εργασία που κατατίθεται (60% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ. γ) την προφορική παρουσίαση της εργασίας (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ. Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της γραπτής εργασίας αφορούν: α) την ποιότητα του γραπτού λόγου, β) τη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, γ) την ποιότητα της πρακτικής ή της παρέμβασης που σχετίζεται με το θέμα που αναπτύσσεται. δ) την ποιότητα και το επίπεδο του προσωπικού συλλογισμού του/της φοιτητή/τριας, ε) την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο Τ.Ε.Α.Π.Η. λειτουργούν δύο προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε συνεργασία με άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπως και με το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ειδική Διατηρησιακή Επιτροπή: Γίτσα Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Eva Gamarnikow (Institute of Education), Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου, Θάλεια Δραγώνα, Δημήτρα Μακρυνιώτη, Αθηνά Σιδέρη, Νέλλη Ασκούνη, Εύη Ζαμπέτα και ένας/μία εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Της Ε.Δ.Ε. προεδρεύει η Πρόεδρος του Τμήματος Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου.

Διευθύντρια: Γίτσα Κοντογιαννοπούλου - Πολυδωρίδη

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα" είναι ένα διαπανεπιστημιακό και διακρατικό πρόγραμμα στο οποίο συνεργάζονται το ΤΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Institute of

Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Ιδρύθηκε το 1994 με πρωτοβουλία της Μαρίας Ηλιού, καθηγήτριας του Τ.Ε.Α.Π.Η., σε συνεργασία με την Dr. Eva Gamarnikow από το Institute of Education. Η διάρκεια του προγράμματος είναι διετής. Η φοίτηση στο Institute of Education περιλαμβάνει δύο πλήρη ακαδημαϊκά τρίμηνα (terms). Οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα που προσφέρονται και στα δύο πανεπιστήμια και αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης του αντίστοιχου πανεπιστημίου.

Αφετηρία για την οργάνωση του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος ήταν η θέση ότι η ευαισθητοποίηση στα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πρόσπαισής τους οφείλει να αποτελέσει κατευθυντήριο άξονα της εκπαίδευσης ήδη από τις πρώτες βαθμίδες. Στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από τη διαμόρφωση πολύ-εθνικών συνόλων αφενός και πολύ-πολιτισμικών κοινωνιών αφετέρου, η ανάπτυξη της θεωρίας και της πρακτικής στα ανθρώπινα δικαιώματα και η καταπολέμηση των κοινωνικών διακρίσεων που αναδύονται στα πλαίσια και στις διαδικασίες των εκπαιδευτικών θεσμών αποτελούν ισχυρά μέσα και μέτρα συνοχής και δικαιοσύνης.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα" αναπτύσσεται σε δύο κατευθύνσεις:

α. "Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις"

β. "Ειδική Αγωγή"

Η κατεύθυνση "Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις" περιλαμβάνει ένα εξάμηνο φοίτησης (το εαρινό του πρώτου έτους σπουδών) στο Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Η κατεύθυνση "Ειδική Αγωγή" περιλαμβάνει ένα εξάμηνο (το εαρινό του πρώτου έτους σπουδών) πρακτικής άσκησης με εποπτεία σε κανονικά ή ειδικά σχολεία, Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ) ή και σε αναγνωρισμένα από το κράτος θεραπευτικά Κέντρα Ημέρας.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που ακολουθούν την κατεύθυνση **Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις** αποκτούν γνώσεις που τους/τις καθιστούν ικανούς/ές να μελετούν και να αναλύουν (α) τις διαφορετικές κατηγορίες κοινωνικών ταξινομήσεων και ιεραρχήσεων και (β) τους ποικίλους τρόπους που αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και συμβάλλουν στη συγκρότηση κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και στην παραγωγή ή την ενίσχυση κοινωνικών διακρίσεων. Αποκτούν επίσης ικανότητες μελέτης και σχεδιασμού πολιτικών αλλά και πρακτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τα παραπάνω στη λειτουργία του εκπαιδευτικού θεσμού. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που ακολουθούν την κατεύθυνση **Ειδική Αγωγή** αποκτούν γνώσεις (α) για την ανάλυση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και (β) για τις σύγχρονες προσεγγίσεις σχετικά με τους ποικίλους τρόπους που οι ιδιαιτερότητες αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και την κοινωνική τους ένταξη. Αποκτούν επίσης ικανότητες για να διδάξουν σε ειδικές τάξεις ή για να αντιμετωπίσουν παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο πλαίσιο της ένταξης στο κανονικό σχολείο.

Στόχος του προγράμματος είναι η εκπαίδευση στελεχών τόσο της εκπαίδευσης όσο και του ευρύτερου τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών. Υποψήφιοι φοιτητές μπορούν να είναι οι κάτοχοι πτυχίου συναφούς προς το αντικείμενο του μεταπτυχιακού που διαθέτουν πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας. Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους διδάσκοντες, καθώς επίσης και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του ΠΙΜΣ "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα".

Η ειδική Γραμματεία του ΠΙΜΣ στεγάζεται στο κτήριο της Ιπποκράτους 35, 3ος όροφος, τηλ.: 010-36 88 526, ενώ υποστηρίζεται διοικητικά και από τη Γραμματεία του Τμήματος στο κτήριο του Νέου Χιμείου, Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, δεξιά.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" (ΠΜΣΠΕΚ) είναι διατμηματικό και οργανώνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και διοικητικά υποστηρίζεται από το Τμήμα Π.Ε.Δ.Δ. Η θεσμοθετημένη συνεργασία των δύο Τμημάτων άρχισε το 1997, δύο χρόνια μετά τη δοκιμαστική λειτουργία του Προγράμματος στο ΤΠΕΔΔ, με στόχο να ενισχυθεί η κατεύθυνση Κοινωνιολογίας και να εμπλουτιστεί το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) για Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, κατά την περίοδο 1998-2000. Με την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης αυτής το Πρόγραμμα έχει εξασφαλίσει επαρκή υποδομή, τόσο σε τεχνικό εξοπλισμό όσο και σε εκπαιδευτικό υλικό.

Το ΠΜΔΠΕΚ απονέμει τους ακόλουθους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης: η διάρκεια φοίτησης είναι δύο ακαδημαϊκά έτη (τέσσερα εξάμηνα). Περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις, Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, τις οποίες οι φοιτητές/τριες επιλέγουν από το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.
- Διδακτορικό Δίπλωμα: η μικρότερη διάρκεια φοίτησης είναι τρία (3) χρόνια και η μεγαλύτερη έξι (6), με δικαίωμα παράτασης μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" απευθύνεται σε ένα ευρύ φάσμα πτυχιούχων ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων και αποσκοπεί να επιλέγει κάθε φορά φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και ισχυρό κίνητρο. Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα ανακοινώνονται στον ημερήσιο τύπο. Η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων γίνεται μια φορά το χρόνο και πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο πρώτο η Επιτροπή Αξιολόγησης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης αξιολογεί τις αιτήσεις και επιλέγει εκείνες που θα προχωρήσουν στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, στο οποίο προβλέπεται συνέντευξη των υποψηφίων.

Η συμμετοχή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" προβλέπει την καταβολή διδάκτρων τα οποία δαπανώνται για την καλύτερη λειτουργία του. Προβλέπεται πάντως και η οικονομική ενίσχυση των φοιτητών/τριών του Προγράμματος, που συνδυάζεται με τη συμβολή τους στην κάλυψη των διοικητικών αναγκών του. Επιπλέον οι φοιτητές/τριες του Προγράμματος δικαιούνται χαμηλότοκο μακροχρόνιο δάνειο από τις Τράπεζες

για τη χρηματοδότηση των σπουδών τους, ενώ απολαμβάνουν και όλων των ωφελειών που προκύπτουν από τη φοιτητική τους ιδιότητα.

Οι φοιτητές/τριες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" έχουν πρόσβαση στις βιβλιοθήκες των δύο Τμημάτων καθώς και στα Εργαστήρια Πολιτικής Επικοινωνίας και Πληροφορικής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια γίνονται στο κτίριο που έχει παραχωρηθεί από το Πανεπιστήμιο Αθηνών στην οδό Ξενοφώντος 4 (6ος όροφος), στο Σύνταγμα. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Προγράμματος οργανώνονται εκδηλώσεις (ομιλίες, συνέδρια και σεμινάρια) που έχουν στόχο την εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με ζητήματα που αφορούν άμεσα τις θεματικές του Προγράμματος και οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής στην ελληνική κοινωνία.

Το Πρόγραμμα διευθύνει πενταμελής Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και δύο μέλη του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Η Γραμματεία του ΠΜΣ βρίσκεται στην οδό Ομήρου 19, τηλ.: 010-36 88 919.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ

**Ερευνητικό Πρόγραμμα: Διερεύνηση του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων
Χρηματοδότηση από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του
Πανεπιστημίου Αθηνών**

Επιστημονική υπεύθυνος: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου

Το αντικείμενο της έρευνας είναι η διερεύνηση του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων έτσι ώστε να γίνει μια πρώτη καταγραφή του τρόπου επικοινωνίας και ψυχολογικής στήριξης την οποία μπορεί να προσπιούν και να αναζητούν. Στοχεύει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Πώς αντιμετωπίζουν οι Έλληνες την ψυχολογική στήριξη; Πώς επιλύουν τα προβλήματα που τους παρουσιάζονται; Ποια συμβουλευτική προσέγγιση και ποιες συμβουλευτικές δεξιότητες ταυριάζουν στους Έλληνες; Απαντήσεις σε ερωτήματα όπως τα παραπάνω θα οδηγήσουν σε επόμενες φάσεις της έρευνας, στη διαμόρφωση μίας συμβουλευτικής θεωρίας βάσει της οποίας θα μπορέσει στη συνέχεια να καταρτισθεί πρόγραμμα εκπαίδευσης στη συμβουλευτική το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων. Ήδη έχει τελειώσει η πρώτη φάση της έρευνας, η οποία περιελάμβανε την κατάρτιση και χορήγηση του ερωτηματολογίου. Η έρευνα βρίσκεται τώρα στο στάδιο της αξιολόγησης των απαντήσεων. Οι στατιστικές αναλύσεις των δεδομένων προβλέπεται να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2003.

**Ερευνητικό Πρόγραμμα: Πρακτική άσκηση φοιτητών
Χρηματοδότηση από το ΥΠΕΠΘ στο πλαίσιο της προχρηματοδότησης για το
μεταβατικό στάδιο μεταξύ του Α' και Β' Επιχειρησιακού Προγράμματος
"Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (Γ' ΚΠΣ/ΕΠΕΑΕΚ)**

Επιστημονική υπεύθυνος: Ευγενία Κουτσουβάνου

Η εφαρμογή του προγράμματος "Πρακτική Άσκηση Φοιτητών" σκοπό έχει την εξοικείωση των φοιτητών του ΤΕΑΠΗ, με το αντικείμενο της μελλοντικής τους απασχόλησης, έτσι ώστε να κατανοήσουν πληρέστερα τις συνθήκες εργασίας, τα πραγματικά προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες της εργασίας με αποτέλεσμα να γίνει ευκολότερη η ένταξή τους στο παραγωγικό σύστημα. Κύριος στόχος της πρακτικής άσκησης είναι να αξιοποιηθούν οι γνώσεις που αποκτούν οι φοιτητές, εφ' όσον δίνεται η δυνατότητα για εφαρμογή τους στην πράξη.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ Ι.Ε.Α

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (ΙΕΑ) έχει έδρα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ερευνητική δραστηριότητα που άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 στο Πανεπιστήμιο Πατρών από την Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον εστιάζεται στην κοινωνικο-οικονομική προέλευση, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές στρατηγικές και πρακτικές που σχετίζονται με την επίδοση. Παράλληλα, ο ρόλος του σχολείου στη συγκρότηση της κοινωνικής δομής αποτελεί ιδιαίτερο αντικείμενο έρευνας λόγω του πολύ ειδικού ρόλου που έχει το εκπαιδευτικό σύστημα στην αναπαραγωγή της ελληνικής κοινωνίας και κουλτούρας.

Από το 1996 το Κέντρο της ΙΕΑ λειτουργεί στο Τμήμα Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών με Διευθύντρια την καθηγήτρια Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη και σημαντικό αριθμό συνεργατών - μελών ΔΕΠ Ελληνικών ΑΕΙ. Το ερευνητικό προσωπικό αποτελείται από τους: Κ. Μιάσμπας, Μ. Ντελίκου και Χ. Σοφιανοπούλου και τους κατά περίπτωση ειδικούς ερευνητές. Το 2002-2004 οι ειδικοί ερευνητές είναι οι Α. Δημητρόπουλος και Γ. Παπαδοπούλου.

Η ΙΕΑ (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, IEA) λειτουργεί ως δίκτυο δια-εθνικών εκπαιδευτικών ερευνών για τη συνεργασία ερευνητών, εκπαιδευτικών, αναλυτών εκπαιδευτικής πολιτικής και ειδικών εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Η δομή της έχει αναπτυχθεί στη διάρκεια των τριάντα χρόνων της για να στηρίζει το έργο των ειδικών της εκπαίδευσης. Το 1998, πανεπιστημιακοί και ερευνητές από 53 διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα σε πλήθος χωρών, συγκροτούν το δίκτυο της ΙΕΑ, που σήμερα έχει ολοκληρώσει πάνω από 15 δια-εθνικές έρευνες.

Οι έρευνες καταγράφουν, συσχετίζουν, αποσαφηνίζουν, ερμηνεύουν και διαθέτουν στην ερευνητική κοινότητα και στις κοινωνίες των εκπαιδευτικών συστημάτων που αναφέρονται σε αυτές, πραγματολογικό υλικό και αναλύσεις για τους παράγοντες που σχετίζονται με την εκπαιδευτική επίδοση. Οι έρευνες περιλαμβάνουν καταρχήν μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων (με έμφαση στη διαφορά ανάμεσα στις προθέσεις και στο τι τελικά αποτελεί εμπειρία του μαθητή) και ανάλυση των διδακτικών βιβλίων. Περιλαμβάνουν καταγραφή της επίδοσης των μαθητών σε ειδικές δοκιμασίες, του κοινωνικού και πολιτισμικού τους περιβάλλοντος, των αντιλήψεων και των στάσεων, και των εκπαιδευτικών στρατηγικών τους. Περιλαμβάνουν επίσης καταγραφή των εκπαιδευτικών

πρακτικών και των στάσεων των εκπαιδευτικών καθώς και των εκπαιδευτικών πρακτικών του σχολείου και του κλίματος που επικρατεί στο σχολείο. Τέλος, βέβαια, μελετούν τις σχέσεις όλων των παραπάνω μεταξύ τους και, κυρίως, με την επίδοση των μαθητών.

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της ΙΕΑ, παρέχει υποστήριξη σε όσα σχολεία ή/και φορείς της εκπαίδευσης το ζητήσουν. Για το σκοπό αυτό διατυπώνεται αίτημα από το φορέα και το Κέντρο της ΙΕΑ απαντά σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Πληροφορίες κ. Μ. Ντελίκου, τηλέφωνο 010-36 88 056.

1. Έρευνες στο πλαίσιο της συνεργασίας της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (IEA)

1.1 Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες

Η Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και στις Φυσικές Επιστήμες (TIMSS) άρχισε το 1990 και ολοκληρώθηκε το 1998.

Αφορά την αξιολόγηση των γνώσεων των μαθητών στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες και τη διερεύνηση της σχέσης του αποτελέσματος της αξιολόγησης αυτής με το πολιτισμικό και το κοινωνικό πλαίσιο, τις εκπαιδευτικές πρακτικές συμπεριλαμβανομένων των αναλυτικών προγραμμάτων, και τις αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών για τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Αφορά τους μαθητές του Δημοτικού (Γ' και Δ' τάξη) τους μαθητές του Γυμνασίου (Α', Β' και Γ' τάξη) και τους μαθητές Γ' Λυκείου (1ης Δέσμης).

Η έρευνα στην Ελλάδα οργανώθηκε με σκοπό να μελετηθούν τόσο τα ερωτήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας όσο και ερωτήματα που ενδιαφέρουν και απασχολούν την ελληνική εκπαίδευση.

Η ερευνητική ομάδα συγκροτήθηκε το 1990 στο Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας διεξαγωγής του έργου περίπου 13 ερευνητές και εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στην έρευνα.

Από το 1996, οπότε άρχισε η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου, η έρευνα διεξάγεται από ερευνητική ομάδα που συγκροτήθηκε στο Ελληνικό Συντονιστικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συντονιστές της Έρευνας: Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ι. Σολομών, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (και την περίοδο 1996-1998 Πρόεδρος του Τμήματος Αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Ο Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών, είναι ερευνητής του έργου. Στην έρευνα συμμετέχουν ενεργά οι : Κ. Μπάσμπας, εκπαιδευτικός, ερευνητής, υποψήφιος διδάκτορας και υπεύθυνος της ανάλυσης των δεδομένων του Δημοτικού, Χ. Σοφριανοπούλου, Μαθηματικός, ερευνήτρια, υποψήφια διδάκτορας και υπεύθυνη της ανάλυσης των δεδομένων του Γυμνασίου και Δ. Μπουλαμάτσης, στατιστικός, ερευνητής και υπεύθυνος ανάλυσης δεδομένων με το SPSS.

Οι ερευνητικές διεργασίες και πρακτικές τροφοδοτούν ουστηματικά τη διδασκαλία. Έτσι, τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική.

1.2 Αλφαριθμητισμός και Σχολείο

Η έρευνα "Αλφαριθμητισμός και Σχολείο" εξετάζει τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των μαθητών και τους σχολικούς παράγοντες που σχετίζονται με την ανταπόκριση των μαθητών από 31 χώρες, σε γνωστικές δραστηριότητες που έχουν ως προϋπόθεση την κατανόηση του γραπτού λόγου και των γραπιών μηνυμάτων. Στην Ελλάδα συμμετείχαν 3.500 μαθητές του Δημοτικού (Δ' τάξη) και 3.500 μαθητές του Γυμνασίου (Γ' τάξη) από ολόκληρη τη χώρα.

Η έρευνα άρχισε το 1988 και η έρευνα πεδίου έγινε το Δεκέμβριο του 1990 ταυτόχρονα με τις δραστηριότητες για το Διεθνές Έτος Αλφαριθμητισμού. Σήμερα έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των δεδομένων καθώς και η συγγραφή διεθνών δημοσιευμάτων και δημοσιευμάτων στα ελληνικά.

Τα δεδομένα της έρευνας καθώς και τα ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική, τόσο στο Πανεπιστήμιο Πατρών (1989-1995) όσο και στο Τ.Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών (1996-1998).

1.3 Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Η έρευνα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι μια διεθνής ερευνητική δουλειά που αφορά τη διερεύνηση της πολιτικής κοινωνικοποίησης των μαθητών σε βασικές έννοιες, θεσμούς και πρακτικές της Δημοκρατίας. Προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η έρευνα επικεντρώνεται στη διερεύνηση τόσο των σχετικών γνώσεων των μαθητών όσο και στη διερεύνηση της συγκρότησης των σχετικών εννοιών, των αντιλήψεων, των στάσεων και των πρακτικών τους σε πολλές (Ευρωπαϊκές κυρίως) χώρες.

Η έρευνα ξεκίνησε το 1998 και στην Ελλάδα οργανώθηκε με κύριο σκοπό τη μελέτη ερωτημάτων που απασχολούν τον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο. Η έρευνα στην πρώτη φάση εστιάστηκε σε μελέτες περίπτωσης που έχουν εκδοθεί σε τόμο με τίτλο Civic Education Across Countries: Twenty-four National Case Studies from the IEA Civic Education Project. Το συντονισμό του έργου στην Ελλάδα είχαν η Δ. Μακρυγιάννη, Αν. Καθηγήτρια και ο Ι. Σολομών, Αν. Καθηγητής. Η δεύτερη φάση της έρευνας αφορά κυρίως την έρευνα πεδίου στην οποία συμμετείχαν 150 σχολεία από όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας και 3.889 μαθητές. Συντονίστρια του έργου είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν: Σ. Ανδριτσόπουλου, υπομήφια διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, Μ. Ντελικού, νηπιαγωγός και Γ. Παπαδοπούλου, νηπιαγωγός, πτυχιούχος του ΜΠΣ 'Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία'.

Οι μέθοδοι, τα ερευνητικά εργαλεία και τα δεδομένα της έρευνας

χρησιμοποιούνται για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών στα πλαίσια των μαθημάτων: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας, και Εκπαιδευτική Πολιτική και Πρακτική.

1.4 Νέα φάση της έρευνας Έγγραμματισμός και σχολείο

Η έρευνα αφορά στη διερεύνηση των σχέσεων του κοινωνικού, οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος με τις αναγνωστικές ικανότητες των μαθητών του Δημοτικού. Ο πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας αποτελείται από μαθητές της Δ' Δημοτικού μιας και στην ηλικία των 9 ετών οι μαθητές αναμένεται να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες κωδικοποίησης/αποκωδικοποίησης και σε αυτή την ηλικία ίσως να είναι περισσότερο εμφανείς οι διαφοροποιήσεις βάσει του περιβάλλοντος του μαθητή (οικογενειακό και σχολικό) και αρχίζουν να διαφαίνονται οι επιδράσεις των εκπαιδευτικών στους μαθητές τους.

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από 145 σχολεία με 20 περίπου μαθητές (ένα τμήμα) από κάθε σχολείο. Το δείγμα σχεδιάστηκε ειδικά έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό με βάση γεωγραφικά και κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια. Η έρευνα έγινε με σταθμισμένα ερωτηματολόγια το Μάιο του 2001 που απευθύνονταν σε μαθητές, στους γονείς, εκπαιδευτικούς και διευθυντές τους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα σε 40 περίπου χώρες - ανάμεσά τους οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και των βαλκανίων.

Συντονίστρια του έργου είναι η Γ.Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν: Κ. Μπάσμπας, υποψήφιος διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, Χρ. Σοφριανοπούλου υποψήφια διδάκτωρ, εκπαιδευτικός και Μ. Ντελίκου, νηπιαγωγός.

2. Έρευνες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.1 Δυνατότητες Πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση και Φοιτητική Κινητικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στόχος της έρευνας είναι η αποτύπωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στα Ευρωπαϊκά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και των δυσκολιών και των προβλημάτων που συνδέονται με την ανάπτυξη της οργανωμένης και της ελεύθερης φοιτητικής κινητικότητας.

Τα ευρήματα της ελληνικής ερευνητικής ομάδας δείχνουν ότι η φοιτητική κινητικότητα από και προς την Ελλάδα σχετίζεται:

- με ένα σύνολο ασαφών αλλά πραγματικών ιεραρχήσεων της σχετικής θέσης, (α) του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (σε σχέση με τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών), (β) του (κάθε) Πανεπιστημίου και (γ) του Τμήματος που σχετίζεται με (ή καθορίζεται από) την ερευνητική δυναμική του και την επιστημονική ειδικότητα που το Τμήμα υπηρετεί
- με την κοινωνική θέση των ίδιων των φοιτητών, τις φιλοδοξίες τους για ανοδική κοινωνική κινητικότητα και το βαθμό στον οποίο αυτή γίνεται

εφικτό να επιτευχθεί μέσω της εκπαιδευτικής (φοιτητικής) ινιτικότητας.

Η έρευνα χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε πέντε Ευρωπαϊκές χώρες: την Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα και τη Σουηδία. Έχει χρονικό ορίζοντα τριών ετών, άρχισε το 1998 και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2000.

2.2 Δυνατότητες Αλλαγής των Σχολείων με σκοπό τη Βελτίωση τους

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των χαρακτηριστικών και των παραγόντων που πιθανόν να συμβάλλουν στη βελτίωση των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Διερευνήθηκαν χαρακτηριστικά και πρακτικές που συνδέονται με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και τους εκπαιδευτικούς φορείς καθώς και πρακτικές που καθορίζουν τη διδασκαλία και τη μάθηση σε επίπεδο σχολικής μονάδας και τάξης.

Σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας οι διαδικασίες βελτίωσης των σχολείων αφορούν είτε άμεσα τη βελτίωση της μαθητικής επίδοσης (γνώσεις, δεξιότητες ή στάσεις) είτε έμμεσα παράγοντας "ενδιάμεσα αποτελέσματα", διαφοροποιώντας δηλαδή χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας ή της τάξης (τρόπους και μέσα διδασκαλίας) τα οποία με τη σειρά τους επηρεάζουν την μαθητική επίδοση. Η έρευνα από Ελληνικής σκοπιάς βασίστηκε σε μελέτες συγκεκριμένων προγραμμάτων βελτίωσης των σχολείων. Όπως ήταν αναμενόμενο φάνηκε ότι στα πλαίσια ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος πολύ σημαντική αποδεικνύεται η δράση κεντρικών φορέων (για παράδειγμα του Υ.Π.Ε.Π.Θ. ή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου) οι οποίοι μπορούν είτε να προωθήσουν είτε να παρεμποδίσουν την εισαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών στα σχολεία. Αυτό που φάνηκε να είναι σημαντικό είναι τα κενά "επιτήρησης" που είναι εγγενή στα πλαίσια ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Τα κενά αυτά αφήνουν μια σημαντική *de facto* αυτονομία στους εκπαιδευτικούς που αν θέλουν μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για να εισάγουν βελτιωτικές και καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές. Σημαντική επίσης είναι και η βοήθεια, καθοδήγηση και υποστήριξη πολύ υψηλόβαθμων στελεχών της εκπαίδευσης.

Η έρευνα χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε οκτώ Ευρωπαϊκές χώρες: την Ολλανδία, την Αγγλία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Φινλανδία, το Βέλγιο, την Ιταλία και την Ισπανία. Η έρευνα ξεκίνησε το 1998 και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2000.

Και στις δύο έρευνες επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη διεξαγωγή της έρευνας συμμετείχαν κυρίως ο Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών, η Γ. Παπαδιαμαντάκη, κοινωνιολόγος, ερευνήτρια και διδάκτωρ του Παντείου Πανεπιστημίου και ο Α. Βασιλόπουλος υποψήφιος

διδάκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών.

2.3 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Παγκοσμιοποίηση. Η ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα πολυεπίπεδο πλαίσιο.

Στόχος της έρευνας είναι να εξετάσει και να αναλύσει τους κοινωνικούς και θεσμικούς παράγοντες που καθορίζουν τους τρόπους με τους οποίους τα ιδρύματα και τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανταποκρίνονται στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της παγκοσμιοποίησης.

Συγκεκριμένα η έρευνα επιδιώκει:

1. να αναλύσει τις αντιλήψεις, τις στρατηγικές, και τις πρακτικές των ιδρυμάτων και των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων.
2. να συμβάλλει στην θεωρητική κατανόηση της κοινωνικής και θεσμικής δυναμικής της διεθνοποίησης και του εξευρωπαϊσμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Improving Human Potential and the Socio-Economic Knowledge Base της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε 7 χώρες: Αυστρία, Βρετανία, Γερμανία, Ελλάδα, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία. Έχει χρονικό ορίζοντα 2 ετών (2002-2004).

Επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου - Πολυδωρίδη, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών και συμμετέχουν οι Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και Α. Δημητρόπουλος, εκπαιδευτικός, ερευνητής και υποψήφιος διδάκτωρ του LSE.

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΚΕΔΕΠΠ)

Επιστημονική υπεύθυνος: Άννα Φραγκουδάκη

Σκοπός του Κέντρου είναι η συλλογή υλικού ερευνητικού και τεκμηρίωσης που θα αξιοποιηθεί από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και ιδίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του για την ευαισθητοποίησή τους στα προβλήματα ένταξης στο σχολείο και αποειλεσματικής εκπαίδευσης μαθητών και μαθητριών με άλλη πολιτισμική ταυτότητα.

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η έρευνα σε εκπαιδευτικά ζητήματα που αφορούν μαθητικό πληθυσμό με διαφορετική από την επίσημη πολιτισμική ταυτότητα και/ή θρησκεία.
- Η παραγωγή εναλλακτικού εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλου για την

επιτυχή εκπαίδευση μαθητών με άλλη μητρική γλώσσα και κουλτούρα.

• Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής που θα στοχεύει στη μείωση της κοινωνικής ανισότητας στο σχολείο, την καταπολέμηση της διαρροής και του κοινωνικού αποκλεισμού.

• Η παρέμβαση για την καλλιέργεια στον εκπαιδευτικό θεσμό και την κοινωνία του σεβασμού σε όλες τις ετερότητες.

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΔΕΠΠ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΙΑΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΚΕΤΕΕΠ)

Επιστημονική Υπεύθυνος: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

Μία από τις βασικότερες κατευθύνσεις της ειδικής αγωγής που απασχολούν τη διεθνή επιστημονική εκπαιδευτική κοινότητα τις τελευταίες δεκαετίες, είναι η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση. Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η ενταξιακή εκπαιδευτική πολιτική χαρακτήρισε σε θεσμικό τουλάχιστον επίπεδο το χώρο της γενικής και ειδικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Διαπιστώθηκαν ωστόσο μια σειρά δυσκολίες που σχετίζονται με την εφαρμογή της ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Από την εμπλοκή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων (που χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους) έχει συγκεντρωθεί ένα σημαντικό παιδαγωγικό και ερευνητικό υλικό, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γονέων, ερευνητών/τριών και φοιτητών/τριών σε θέματα ένταξης παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση.

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η εκπαιδευτική έρευνα στο χώρο της ενταξιακής εκπαίδευσης
- Η έκδοση επιστημονικών βιβλίων για εκπαιδευτικούς και γονείς
- Η εξειδίκευση εκπαιδευτικών σε θέματα ένταξης
- Η εκπαιδευτική υποστήριξη εκπαιδευτικών και γονέων
- Η εφαρμογή πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων

Η υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων θα συμβάλει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής όσον αφορά στην ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση, στην άρση των κοινωνικών στερεοτύπων απέναντι στην αναπηρία και στην προώθηση του δικαιώματος των ίσων ευκαιριών για όλους στην εκπαίδευση.

Η οικονομική ενίσχυση του κέντρου παρέχεται από ευρωπαϊκούς πόρους καθώς και από άλλα ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΩΓΗΣ ΤΕΧΝΩΝ

Η Τέχνη, παράγοντας έκφρασης, επικοινωνίας και πολιτισμού επηρεάζει μέσα από δημιουργικές διεργασίες όλους τους τομείς της σύγχρονης ζωής.

Σκοποί του Κέντρου είναι:

- Η ενίσχυση και προώθηση της Αισθητικής Αγωγής (Εικαστικά, Μουσική, Θέατρο) με την διεξαγωγή ερευνών και μελετών πάνω στη θεωρία και στην πράξη για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.
- Η προώθηση της παραπάνω έρευνας σε διεθνές επίπεδο και σε συνεργασία με ανάλογους φορείς τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό για την γενικότερη προβολή και διάδοση της Αισθητικής Αγωγής εντός και εκτός Ελλάδας.
- Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στη στήριξη των διδασκόντων.
- Η οργάνωση εκπαιδευτικών πρακτικών Αισθητικής Αγωγής στην τάξη με την παραγωγή διδακτικού υλικού, την παροχή συμβουλευτικής συνδρομής και πληροφοριών από διάφορους φορείς της Ελλάδας ή της αλλοδαπής.
- Η διοργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων, εκδόσεων κ.ά.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών του το Κέντρο μπορεί να συνεργάζεται με ελληνικά και ξένα ΑΕΙ και με υπηρεσίες και οργανισμούς της Ελλάδας και άλλων κρατών και να εφαρμόζει προγράμματα ανταλλαγής ή μετάκλησης φοιτητών και επιστημόνων.

Τομείς (επιστημονικές περιοχές) δραστηριότητας του Κέντρου θα είναι:

- Η έρευνα πάνω σε θέματα θεωρίας και πράξης των Τεχνών.
- Η ανάλυση του ρόλου της Αισθητικής Αγωγής και καλλιέργειας στη διαμόρφωση του παιδιού και του ενήλικα.
- Η οργάνωση προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΕΑΠΗ, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλα τμήματα ΑΕΙ, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της Ελλάδας ή της αλλοδαπής με συναφείς σκοπούς.

Στο Κέντρο μπορεί να εκτελείται μέρος ή και το σύνολο της διδακτορικής διατριβής των μεταπτυχιακών φοιτητών Αισθητικής Αγωγής.

Οι οικονομικοί πόροι του Κέντρου θα προέρχονται από χρηματοδοτήσεις φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(ΚΕΜΕΠΕ)**

Επιστημονική υπεύθυνος: Ευγενία Φλογαίτη

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η διεξαγωγή ερευνών και μελετών στον τομέα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
 - Η παραγωγή και έκδοση σχετικού έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού υλικού.
 - Η δημιουργία σχετικής βιβλιοθήκης και κέντρου τεκμηρίωσης.
 - Η κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών και ομάδων που ενδιαφέρονται για την εφαρμογή, διάδοση και ανάπτυξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
 - Η ανάληψη δραστηριοτήτων για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατάρτιση ατόμων και κοινωνικών ομάδων σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον και την ΠΕ
 - Η ανταλλαγή εμπειριών και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς, κέντρα, ινστιτούτα και άλλα ιδρύματα ή οργανισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο σε θέματα ΠΕ
 - Η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα ΠΕ σε φοιτήτριες/ές, εκπαιδευτικούς και άλλες κατηγορίες ενδιαφερομένων
 - Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής σε θέματα ΠΕ
- Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΜΕΠΕ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Ευγενία Κουτσοβάνου, Κώστας Χρυσαιφίδης και Αλεξάνδρα Ανδρούσου

Σκοπός του Κέντρου είναι η μελέτη των σύγχρονων θεωριών και ευρημάτων της διδακτικής πράξης και η εφαρμογή των ευρημάτων αυτών στη χώρα μας καθώς και σε άλλες κοινωνίες.

- Η πραγματοποίηση ερευνών στην Ελλάδα καθώς και συγκριτικών ερευνών, σε συνεργασία τόσο με χώρες της Ευρώπης όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, στο γνωστικό αντικείμενο της Παιδαγωγικής και ειδικά της προσχολικής εκπαίδευσης και η ανάλυση των παιδαγωγικών πρακτικών που ισχύουν στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων για τον εμπλουτισμό της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες με τη συνεργασία ερευνητών από τις χώρες αυτές.
- Η πραγματοποίηση διδακτικού επιμορφωτικού έργου, η παραγωγή επιμορφωτικού υλικού καθώς και η ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής αξιολόγησης και σχεδιασμού εποπτικών μέσων διδασκαλίας.
- Η ανταλλαγή εμπειριών και η ανάπτυξη συνεργασίας με ανάλογα Κέντρα, φορείς και οργανισμούς στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.
- Η εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης καθώς και η υποστήριξη σε θέματα Παιδαγωγικής - Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής.

Οι οικονομικοί πόροι του Κέντρου προέρχονται από: δωρεές ή κάθε είδους παροχές από τρίτους, χρηματοδοτήσεις από εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς ή άλλα ιδρύματα και φορείς στο πλαίσιο ανάπτυξης και διεξαγωγής εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών ή άλλων ερευνητικών προγραμμάτων σχετικών με την Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, έσοδα από τη διάθεση έντυπου ή οπτικοακουστικού υλικού, που θα εκπονείται στο Κέντρο ή από τη διοργάνωση εκδηλώσεων, όπως εκθέσεων, συνεδρίων, ημερίδων, σεμιναρίων κ.λ.π.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθηνών (Δ.Ν.Α.) ιδρύθηκε και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1995-96 με το Νόμο 2327/95 (Κεφ. Β' άρθρα 5,6,7,8 και 9). Εντάσσεται στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (πρώην Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών) του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο έχει την ευθύνη για την οργάνωση και τη λειτουργία του. Στα πλαίσια αυτά το Τ.Ε.Α.Π.Η. έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται με άλλα Τμήματα για την επίτευξη των σκοπών του Δ.Ν.Α. Σκοπός του Δ.Ν.Α. είναι η μετεκπαίδευση και εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό το Δ.Ν.Α. επιδιώκει: α) να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα των επιστημών και ειδικότερα των επιστημών της αγωγής και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, β) να προάγει την έρευνα, την παραγωγή και τη μετάδοση γνώσεων και εμπειριών που συμβάλλουν στην εκπαιδευτική ανάπτυξη της χώρας, γ) να παρέχει τις απαραίτητες πρόσθετες γενικές και ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, που εξασφαλίζουν την ελεύθερη και ισότιμη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η δομή και λειτουργία του Δ.Ν.Α. καθορίζεται με τις διατάξεις του σχετικού νόμου ίδρυσής του. Η μετεκπαίδευση στο Δ.Ν.Α. διαρκεί τέσσερα (4) εξάμηνα. Η επιλογή των εκπαιδευτικών για φοίτηση στο Δ.Ν.Α. γίνεται με γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης, που προβλέπεται από το άρθρο 9 παρ. 5 περίπτ. β' του παραπάνω Νόμου. Η φοίτηση στο Δ.Ν.Α. είναι υποχρεωτική και κατά τη διάρκεια της φοίτησης οι μετεκπαιδευόμενοι απαλλάσσονται από τα διδακτικά και διοικητικά τους καθήκοντα.

Δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής για μετεκπαίδευση στο Δ.Ν.Α. έχουν οι νηπιαγωγοί δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης που έχουν συμπληρώσει πέντε (5) χρόνια και δεν έχουν περισσότερα από είκοσι πέντε (25) χρόνια εκπαιδευτικής υπηρεσίας. Στην παραπάνω προϋπηρεσία συμπεριλαμβάνεται και εκείνη που έχει ο/η εκπαιδευτικός και ως αναπληρωτής/ρια στη δημόσια εκπαίδευση.

Σε όσους/ες περατώνουν με επιτυχία το διετή κύκλο της μετεκπαίδευσης στο Δ.Ν.Α. χορηγείται δίπλωμα διετούς μετεκπαίδευσης στις επιστήμες της αγωγής. Οι κάτοχοι του τίτλου αυτού έχουν όλα τα δικαιώματα των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Α.Ε.Ι., εκτός από την περίπτωση της εγγραφής υποψηφίων στους πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Δ.Ν.Α. προσωρινά φιλοξενείται και λειτουργεί στους χώρους του Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαίδευσης, Μαρασλή 4, καθημερινά από 15.00 -

19.00, εκτός Σαββάτου και Κυριακής. Κατά περίπτωση, μερικά μαθήματα γίνονται και στις αίθουσες του Τ.Ε.Α.Π.Η.

Το Δ.Ν.Α. έχει δύο κατευθύνσεις: τη Γενική Αγωγή και την Ειδική Αγωγή. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει, μαθήματα, σεμινάρια και πρακτικές ασκήσεις.

Η εσωτερική οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών του Δ.Ν.Α. και οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Α.Ε.Ι. Όργανα διοίκησης του Διδασκαλείου είναι: α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τ.Ε.Α.Π.Η. για θέματα του Διδασκαλείου, β) Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), και γ) Ο/η πρόεδρος και οι δύο αντιπρόεδροι του Δ.Σ.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Η Γραμματεία δέχεται τους/τις φοιτητές/τριες κάθε Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή από 11.00 π.μ. έως 13.45 μ.μ. Έξω από το χώρο της είναι αναρτημένοι πίνακες ανακοινώσεων με αναλυτικές πληροφορίες για ζητήματα όπως:

- Διευθύνσεις γραφείων και τηλέφωνα διδασκόντων.
- Ωρολόγιο πρόγραμμα και αίθουσες διδασκαλίας.
- Βαθμολογίες.
- Πρόγραμμα σπουδών τρέχοντος έτους. Αντιστοιχίες μαθημάτων. Δηλώσεις μαθημάτων. Ανανέωση εγγραφής.
- Υποτροφίες, ειδικότερα αυτές που παρέχονται μέσω του Τμήματος Υποτροφιών και Βραβείων της Διεύθυνσης Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Στέγαση. Ζητήματα που αφορούν φοιτητές/τριες από ειδικές κατηγορίες. Μειογραφές-Κατατάξεις.
- Μεταπτυχιακά προγράμματα. Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ-ERASMUS.
- Συγγράμματα και σημειώσεις.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι φοιτητές/τριες (πέραν αυτών που είναι ήδη πτυχιούχοι ανώτατης σχολής και έχουν περάσει στο Τμήμα με καταπακτήριες εξετάσεις) δικαιούνται δωρεάν παροχή συγγραμμάτων, σημειώσεων και φακέλου βιβλιογραφίας. Για να παραληφθεί το σχετικό διδακτικό υλικό, πρέπει να προσκομισθεί φωτοτυπία της βεβαίωσης για τη χορήγηση διδακτικών συγγραμμάτων (δηλαδή βεβαίωση με τα δηλωθέντα στη Γραμματεία μαθήματα που έχουν επιλεγεί) είτε στα βιβλιοπωλεία/εκδοτικούς οίκους είτε στους/στις διδάσκοντες/ουσες που τα μοιράζουν.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ

Οι διδάσκοντες/ουσες δέχονται για συνεργασία και οποιαδήποτε βοήθεια συγκεκριμένες ώρες, οι οποίες ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου σε πίνακα έξω από το γραφείο τους και στην πινακίδα 2 στους χώρους της Γραμματείας.

Επίσης κάθε διδάσκων/διδάσκουσα αναλαμβάνει ως σύμβουλος μια ομάδα πρωτοετών φοιτητών/τριών που ανακοινώνεται κάθε χρόνο από τη Γραμματεία. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμβουλευόμαστε τους/ις διδάσκοντες για οποιοδήποτε θέμα τους/ις απασχολεί σχετικά με τις σπουδές τους, όπως για παράδειγμα διευκρινίσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΜΗΛΙΚΩΝ

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών λειτουργεί από το 1996 σε εθελοντική βάση από τελειόφοιτους/τες ή απόφοιτους/τες φοιτητές/τριες του ΤΕΑΠΗ υπό τη διεύθυνση και επίβλεψη της καθηγήτριας Μαρίας Μαλικιώση-Λοΐζου. Απευθύνεται σε όλους τους/τις φοιτητές/τριες και απόφοιτους του Τμήματος και έχει ως

κύριο στόχο να βοηθήσει την ομαλή προσαρμογή των φοιτητών/τριών στο Πανεπιστήμιο και τη φοιτητική ζωή, προσφέροντας συναισθηματική στήριξη και παρέχοντας αρχικές υπηρεσίες πληροφόρησης και προσανατολισμού. Οι πληροφορίες αυτές επικεντρώνονται σε θέματα σπουδών, προγράμματος μαθημάτων, μεταπτυχιακών και επαγγελματικών προοπτικών. Το Κέντρο διαθέτει μικρή βιβλιοθήκη με οδηγούς σπουδών και ενημερωτικά φυλλάδια διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προγραμμάτων υποτροφιών. Στεγάζεται στο γραφείο της κ. Μαλικιώση, Ιπποκράτους 35, 6ος όροφος και είναι ανοικτό κάθε Δευτέρα και Πέμπτη από τις 13.00 μέχρι τις 16.00.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΡΙΩΝ ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS

Τα μέλη του Τμήματος είναι υπεύθυνα για αρκετά προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών που βασίζονται στο Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την περίοδο 2000-2004 βρίσκονται σε εξέλιξη περίπου

15 τέτοια προγράμματα με πανεπιστήμια της Γερμανίας, Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας, Ολλανδίας, Βελγίου, Φιλανδίας, Σουηδίας, Νορβηγίας, Πορτογαλίας και Ουγγαρίας. Το Τμήμα δεν έχει ακόμη συμπληρώσει τη διαδικασία για την τυπική είσοδο στο σύστημα ευρωπαϊκών ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), ενώ μια επιτροπή και η Γενική Συνέλευση είναι προς το παρόν υπεύθυνες για την ισοδυναμία των βαθμολογιών ανάμεσα στα πανεπιστήμια.

Κινητικότητα φοιτητών/τριών:

Η υποτροφία ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS δεν αποσκοπεί στην κάλυψη του συνόλου των δαπανών που αφορούν τις σπουδές στο εξωτερικό. Περιορίζεται στο να καλύψει το κόστος κινητικότητας, δηλαδή μόνο ένα μικρό μέρος των δαπανών που συνεπάγεται μία περίοδος σπουδών σε ένα άλλο κράτος. Το ύψος των υποτροφιών διαφοροποιείται ανάλογα με τη χώρα μετάβασης των φοιτητών/τριών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει επίσης τη δυνατότητα μετακίνησης και σε φοιτητές/τριες χωρίς υποτροφία, οι οποίοι/ες έχουν όλα τα προνόμια και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS.

Οι κυριότερες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών στο πρόγραμμα είτε ως υπότροφοι είτε ως φοιτητές/τριες Erasmus είναι οι εξής:

- Πρέπει να είναι πολίτες ενός κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους που συμμετέχει στη συμφωνία σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό χώρο (π.χ. Νορβηγία, Μάλτα) ή των συνδεδεμένων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (δηλ. Ρουμανίας, Τσεχίας, Ουγγαρίας, Πολωνίας, Σλοβακίας, Βουλγαρίας και Σλοβενίας) και της Κύπρου. Συνεπώς και οι φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών με Κυπριακή υπηκοότητα δικαιούνται να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα. Οι πολίτες όλων των άλλων κρατών συμμετέχουν στο πρόγραμμα μόνο εάν είναι αναγνωρισμένοι/ες ως μόνιμοι/ες κάτοικοι της Ελλάδας.
- Πρέπει να έχουν περατώσει το πρώτο έτος των σπουδών τους.
- Το ίδρυμα προέλευσης πρέπει να εγγυάται ρητά και εκ των προτέρων ότι η περίοδος σπουδών στο εξωτερικό θα αναγνωριστεί και θα προσμετρηθεί για την απονομή του πτυχίου/διπλώματος/μεταπτυχιακού τίτλου.
- Οι φοιτητές/τριες δεν πρέπει να πληρώνουν δίδακτρα στο ίδρυμα υποδοχής.
- Η διάρκεια των σπουδών στο εξωτερικό δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να είναι μικρότερη από τρεις (3) μήνες ούτε μεγαλύτερη από δώδεκα (12).

Ειδικά για τους φοιτητές/τριες που θέλουν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ως *υπότροφοι Erasmus* σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμοι όσοι/ες:

- Έχουν τύχει υποτροφίας ERASMUS κατά τα προηγούμενα έτη και έχουν διακινηθεί με οποιονδήποτε τρόπο (ως ΔΠΣ, *free movers*, ECTS, LINGUA II), ακόμη και αν η περίοδος που διανύθηκε στο εξωτερικό είναι μικρότερη των δώδεκα (12) μηνών.

- Ενισχύονται για την ίδια χρονική περίοδο στα πλαίσια άλλων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Leonardo da Vinci, Tempus, κατάρτιση και κινητικότητα ερευνητών, κ.λπ.).
- Έχουν τύχει άλλης υποτροφίας για το εξωτερικό κατά την ίδια χρονική περίοδο, από διμερείς πολιτιστικές συμφωνίες, ιδιωτικούς δωρητές, διεθνείς φορείς ή εθνικές υποτροφίες.

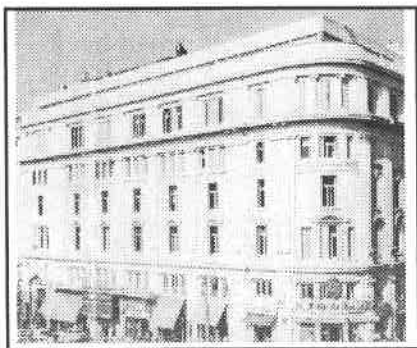
Η ενημέρωση των υποψηφίων υποτρόφων πάνω σε θέματα όπως το πρόγραμμα σπουδών που θα παρακολουθήσουν και η αναγνώριση των σπουδών τους είναι θέματα της αρμοδιότητας των υπευθύνων μελών ΔΕΠ.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες φοιτητές/τριες και τα μέλη ΔΕΠ μπορούν να απευθύνονται:

α) στο Διαδίκτυο (Internet), www.uoa.gr/ERASMUS

β) στο Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων (Πανεπιστημίου 30, τηλ. 3689713-4, fax. 3689720, ώρες υποδοχής: Δευτέρα έως Πέμπτη 11.00' - 13.00').

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ

Η Πανεπιστημιακή Λέσχη βρίσκεται στην οδό Ιπποκράτους 15 και Ακαδημίας όπου στεγάζονται η Υγειονομική Υπηρεσία, το Τμήμα Σίτισης Φοιτητών, τα Φοιτητικά Αναγνωστήρια, το Μουσικό Τμήμα, το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών, ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών, το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών και το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών.

Υγειονομική Υπηρεσία

(1ος όροφος, τηλ. 010-36 88 218, 010-36 88 208):

Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται οι προπτυχιακοί/κές και μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί για διάστημα ίσο προς τα έτη φοίτησης που προβλέπονται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών αντίστοιχα ενός Τμήματος, προσαυξημένο κατά το ήμισυ. Περιλαμβάνει ιατροφαρμακευτική, νοσοκομειακή και οδοντιατρική περίθαλψη, παρακλινικές εξετάσεις, εξέταση στο σπίτι, τοκετό, φυσιοθεραπείες και ορθοπαιδικά είδη.

Τμήμα Σίτισης Φοιτητών

(5ος όροφος, τηλ. 010-36 88 216, 010-36 88 230):

Η κύρια δραστηριότητά του είναι η παροχή κάρτας σίτισης στους/στις φοιτητές/τριες. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες δικαιούνται κάρτα σίτισης έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται από 1η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους έως 30

Ιουνίου του επόμενου έτους στα συμβεβλημένα εσπαστόρια ή τις εστίες ή τα οικοτροφεία, εάν διαμένουν σε αυτά.

Φοιτητικά Αναγνωστήρια

(2ος και 4ος όροφος, τηλ. 010-36 29 028, 010-36 88 213):

Στους χώρους των φοιτητικών αναγνωστηρίων οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα μελέτης είτε με δικά τους βιβλία είτε με βιβλία της βιβλιοθήκης, τα οποία καλύπτουν όλους τους επιστημονικούς κλάδους.

Μουσικό Τμήμα

(4ος όροφος, τηλ., 010-36 12 206, 010-36 88 229):

Με γνώμονα τη μουσική παιδεία των φοιτητών/τριών και κατ' επέκταση την ανάπτυξη της μουσικής στην πανεπιστημιακή κοινότητα γενικότερα, στο Μουσικό Τμήμα παραδίδονται μαθήματα, οργανώνονται η φοιτητική χορωδία, συναυλίες και ορχήστρες και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών

(4ος όροφος, τηλ. 010-36 14 532, 010-36 09 295)

Αποτελείται από δύο γραφεία: Το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων το οποίο διοργανώνει φοιτητικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνεντεύξεις και κάθε άλλη δραστηριότητα που σχετίζεται με τη μόρφωση και ψυχαγωγία των φοιτητών/τριών, καθώς και με το συντονισμό των φοιτητικών προβλημάτων σε συνεργασία με την Ε.Φ.Ε.Ε. Το Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών παρέχει στους φοιτητές/τριες τη διευκόλυνση εύρεσης εργασίας με σκοπό την οικονομική ενίσχυση προκειμένου να τελειώσουν τις σπουδές τους, καθώς επίσης και τη διευκόλυνση ανεύρεσης κατοικίας.

Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών

(ημιόροφος, τηλ. 010-36 16 911, 010-36 88 205):

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών περιλαμβάνει τέσσερις τομείς: α) τον Θεατρικό, β) τον Χορευτικό, γ) τον Κινηματογραφικό και δ) τον Φωτογραφικό τομέα. Σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ταμείο Αρωγής Φοιτητών

(3ος όροφος, τηλ. 010-36 14 504, 010-36 30 069):

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη υπηρεσία με σκοπό την ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών/τριών ώστε να καλυφθούν οι έκτακτες ανάγκες τους.

Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

(Γραμματεία στον 2ο όροφο, τηλ. 010-36 13 261, 010-36 88 204):

Το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών λειτουργεί ως ανεξάρτητη ακαδημαϊκή μονάδα, όπου οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών. Τα μαθήματα διεξάγονται σε αίθουσες των κτηρίων Ιπποκράτους 7 και 15. Εκτός από

τις ξένες γλώσσες διοργανώνονται εξειδικευμένα σεμινάρια, λειτουργούν μονοετή προγράμματα προετοιμασίας μεταπτυχιακών σπουδών ή συμμετοχή σε προγράμματα SOCRATES-ERASMUS, τμήματα για σύνταξη ειδικών εγγράφων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους θεσμούς της, καθώς και επιμόρφωση στη μετάφραση.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να μετάσχουν σε ένα ή και περισσότερα αθλήματα που προσφέρουν τα προγράμματα και τμήματα άθλησης του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου στην Πανεπιστημιούπολη-Άνω Ιλίσια. Λειτουργεί από 1η Οκτωβρίου έως 30 Μαΐου από 8:00 π.μ.-17:00μ.μ. Η δυνατότητα επιλογής των φοιτητών/τριών επεκτείνεται και σε αθλήματα εκτός Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, όπως Κατάδυση, Ιστιοπλοΐα, Ανεμόπτερο, Γκολφ, Ιππασία κ.ά. Πληροφορίες δίνονται στα τηλέφωνα 010-77 07 207, 010-72 75 551, 010-72 75 552.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Στους φοιτητές/φοιτήτριες παρέχονται διάφορες δυνατότητες για υποτροφία. Αναφέρονται εδώ οι δυνατότητες μέσω των κληροδοτημάτων και βραβείων του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως και του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Υποτροφίες Πανεπιστημίου Αθηνών

Σύμφωνα με το άρθρο 23 Ν. 2413/17-6-96, το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και ακόμη άλλοτε με διαγωνισμό ή επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος. Παραθέτουμε πίνακα υποτροφιών, βραβείων και κληροδοτημάτων, που αφορούν και όσους/ες φοιτούν στο Τ.Ε.Α.Π.Η. Περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν από τη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών (Χρήστου Λαδά 6, 6ος όροφος, τηλ. 010-36 89 131-4).

Κληροδοτήματα:

Μαρίας Αβράσογλου: Με επιλογή ενίσχυση ενός σπουδαστή/μιας σπουδάστριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, άπορου/ης με καταγωγή από την Ανατολική Ρωμυλία.
Ιωάννου Βαρούκα: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κων. Γεροστάθη: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από την Άρτα.

Ι. Δελλίου ή Νακίδου: Υποτροφίες για την τελειοποίηση δύο νέων επιστημόνων σε οποιαδήποτε επιστήμη εκτός της Ιατρικής, στην Ευρώπη με προτίμηση σε αυτούς/ές που κατάγονται από την Ανατολική Μακεδονία.

Πέτρου Κανέλλου: Με επιλογή υποτροφία σε φοιτητή/φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από το Μεγαλό Μεσογιάς.

Θεοδ. Μανούση: Με επιλογή υποτροφίες στους φοιτητές/τριες όλων των ΑΕΙ της χώρας που κατάγονται από τα Σιάτιστα.

Σπ. Μπαλτατζή: Με επιλογή υποτροφίες σε καταγόμενους από το Συρράκο Ιωαννίνων για τη Δημοτική, Μέση, Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση.

Αντ. Παπαδάκη: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές /τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σ. Παπαζαφειροπούλου: Με επιλογή υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες όλων των ελληνικών πανεπιστημίων που κατάγονται από την Ανδρίτσαινα.

Ν. Παπαμιχαλοπούλου: Με επιλογή υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τη Λακωνία και κατά προτίμηση από το χωριό Κρεμαστή και την Επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς.

Π. Ποταμιάνου: Με επιλογή υποτροφίες σε φοιτητές/τριες Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Φυσικής και Χημείας όλων των ΑΕΙ, που κατάγονται από τη Θράκη και κατά προτίμηση από την Ορεστιάδα.

Μαρίας Στάη: Με επιλογή υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες των ΑΕΙ που κατάγονται από τα Κύθηρα, όπως και σε πτυχιούχους των ΑΕΙ, με βαθμό "λίαν καλώς", που κατάγονται από τα Κύθηρα για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη.

Ι. Σφογγοπούλου: Με διαγωνισμό υποτροφίες υποτροφίες σε άπορους/ές φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τα 24 χωριά του Βόλου Μαγνησίας.

Βραβεία:

Έπαθλον Πόπης Μαρή-Καμάρα:

Κάθε χρόνο έπαθλα στους/ες καλύτερους/ες σε επίδοση και ήθος σπουδαστές/ριες που προτείνονται από τις Σχολές του Πανεπιστημίου.

Παντιά Ράλλη :

Κάθε χρόνο βραβεία σε φοιτητές/τριες όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών που διακρίνονται για το ήθος και την πρόδοό τους, κατά την κρίση του Πρύτανη και της Συγκλήτου.

Υποτροφίες ΙΚΥ

Στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. χορηγούνται βραβεία και υποτροφίες από το Ι.Κ.Υ., με τους εξής όρους:

α) Τα βραβεία, που συνίστανται σε γραπτό δίπλωμα και σε χορήγηση επιστημονικών βιβλίων του γνωστικού αντικείμενου των σπουδών του φοιτητή, απονέμονται στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις προαγωγικές εξετάσεις, εφόσον τις περάτωσε εντός των δύο

πρώτων εξεταστικών περιόδων, καθώς και σε κάθε αριστούχο απόφοιτο που περάτωσε τις πτυχιακές εξετάσεις εντός των δύο πρώτων εξεταστικών περιόδων.

β) Οι υποτροφίες χορηγούνται στους προπτυχιακούς φοιτητές με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του ίδιου του φοιτητή και των γονέων του και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του, κατ' απόλυτη σειρά επιτυχίας στις εισαγωγές ή τις προαγωγικές εξετάσεις κάθε έτους σπουδών. Οι προπτυχιακοί φοιτητές ενδιάμεσων ετών, για να λάβουν υποτροφία, θα πρέπει να έχουν επιπλέον επιτύχει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον 6.51 σε κλίμακα βαθμολογίας 0-10 στα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών, εντός της πρώτης ή τουλάχιστον της πρώτης και της δεύτερης εξεταστικής περιόδου.

γ) Ο αριθμός των υποτροφιών, το ποσό που χορηγείται για την αγορά βιβλίων ή για τη υποτροφία και οι λοιπές λεπτομέρειες απονομής των βραβείων και υποτροφιών, καθώς και το πρόγραμμα και οι κανονιστικές διατάξεις που θα το διέπουν ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ.

δ) Στον πρώτο επιτυχόντα φοιτητή κάθε μεταπτυχιακού προγράμματος, μετά το τέλος κάθε έτους σπουδών το Ι.Κ.Υ. χορηγεί, αν αυτός δεν είναι ήδη υπότροφός του, υποτροφία ποσού 650.000 δραχμών. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Υ.

ε) Στους προπτυχιακούς φοιτητές μπορούν να παρέχονται από τα ιδρύματα στα οποία φοιτούν άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις για την κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους με κριτήριο την ατομική ή την οικογενειακή τους κατάσταση και τη επίδοσή τους στις σπουδές. Η έκταση, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης των δανείων και ενισχύσεων αυτών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

